

# LYMBUS KÖTETEK 2.



**BÁNKÚTI IMRE**

DÉZSMABÉRLET, HADELLÁTÁS, KATONAÁLLÍTÁS  
A RÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC HÉTKÖZNAPJAI  
A „TÓT IMPÉRIUMBAN”



## Dézsmabérlet, hadellátás, katonaállítás

A Rákóczi-szabadságharc hétköznapijai  
a „tót impériumban”

(Egy magángyűjtemény dokumentumai: 1692, 1704–1706)



Dézmabérlet, hadellátás, katonaállítás

A Rákóczi-szabadságharc hétköznapijai  
a „tót Impériumban”

(Egy magángyűjtemény dokumentumai: 1692, 1704–1706)

Közreadja és a bevezetőt írta  
Bánkúti Imre

Budapest, 2007

## Lymbus kötetek 2.

Felelős szerkesztő Kerekes Dóra

Olvasószerkesztő Nyerges Judit

Lektorálta és a forrásokat összeolvasta Mészáros Kálmán

A szerkesztőség címe (postai címe):  
1014 Budapest, Szent György tér 1. (1827 Budapest, OSZK)  
E-mail: kiadvany@oszk.hu  
Tel.: (+36 1) 22 43 702

A szerkesztőség tagjai:  
Fazekas István, Geccsényi Lajos, Gömöri György, Jankovics József,  
K. Lengyel Zsolt, Mikó Árpád, Monok István, Pálffy Géza, Petneki Áron,  
Szentmártoni Szabó Géza, Ujváry Gábor, Varga Katalin

*A kötetet kiadja a Balassi Bálint Magyar Kulturális Intézet, a Magyar Országos Levéltár,  
a Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság és az Országos Széchényi Könyvtár.*

*A kötet kiadását az Oktatási és Kulturális Minisztérium  
és a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.*



A kötet előkészítését  
az Országos Tudományos Kutatási Alapprogram támogatta (T 038 212 sz. pályázat).

ISBN 963 631 188 9  
ISSN 1787-1867

A kiadásért az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója felel. Minden jog fenntartva.  
Borítóterv: Csizmadia Kata  
Művészeti szerkesztő: Fábíán György  
Nyomta az Akaprint Nyomdaipari Kft.

## TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés	7
II. Források	13
III. Rövidítések és irodalomjegyzék	189
Személynévmutató	191
Helynévmutató	197





## I. BEVEZETÉS

Rendhagyó kötetet vesz kezébe az olvasó és a történész: egy magángyűjtő birtokában lévő dokumentumokat a Rákóczi-szabadságharc éveiből. Bátran nevezhetjük ezt a kiadványt úttörőnek is, hiszen tudomásunk szerint az utóbbi évtizedekben magángyűjtő anyagát tartalmazó terjedelmesebb kiadvány nem látott napvilágot.<sup>1</sup> Hosszú időn át a gyűjtő gyanús

---

<sup>1</sup> Csupán néhány katalógust említhetünk, és ezek is többnyire Dobák Géza gyűjteményéhez kapcsolhatók, tehát üdítő és majdhogynem egyedi kivételnek számítanak. Ld. pl. *Így írtak – így éltek. Írott történelmi források Dobák Géza magángyűjteményéből*. Deák Téri Általános Iskola díszterme, 1992. március 2–20. A kiadványt szerk. és a kiállítást rendezte DOBÁK Géza, FOKI Tamás, SZÜCS György. A katalógust összeállította ÉRSZEGI Géza. Bp., 1992. (A katalógusban 30 kiállított dokumentum rövid leírásával, amelyek közül a 20–21. tétel kapcsolódik a Rákóczi-korhoz.); *Ez volt az év! Csudáknak éve! Az 1848–1849. évi forradalom és szabadságharc dokumentumai Dobák Géza gyűjteményéből*. Kiállítás a Budapesti Eötvös József Gimnáziumban. A katalógust összeállította, a szöveget gondozta, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta HERMANN Róbert. Bp., 1994. (Az időrendi katalógus mellett a főbb dokumentumok okmánytárával és több hasonmás melléklettel.); *Óh, szabadság, hadd nézzünk szemedbe! A rendi Magyarországtól a polgári Magyarorszáig. A reformkor, a forradalom, az emigráció és a kiegyezés korának dokumentumai és képei 1825–1894*. Dobák Géza és Hermann Róbert magángyűjteményének kiállítása a Petőfi Irodalmi Múzeumban. 1998. március 9.–április 30. A katalógust összeállította, a szöveget gondozta, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta HERMANN Róbert. Bp., 1998. (Az időrendi katalógus mellett a főbb dokumentumok okmánytárával.); *Kossuth és kortársai*. Hermann Róbert és Dobák Géza kiállítása. Kecskemét, 2002. szeptember 13.–október 27. A katalógust összeállította, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta HERMANN Róbert. Szerk. SZÉKELYNÉ KÖRÖSI Ilona. Kecskemét, 2002. (A két magángyűjtemény katalógusát válogatott okmánytár és mellékletben közölt illusztrációk egészítik ki.); *Dokumentumok II. Rákóczi Ferenc korából. (Válogatás Dobák Géza gyűjteményéből)*. Kiállítás a Katona József Emlékházban. Kecskemét, 2003. szeptember 19.–november 11. A kiállítást rendezte, a kata-

személynek számított, aki eltünteti a közösség elől a műtárgyakat, dokumentumokat, könyveket; nyereszskedik, szóval tulajdonképpen kártékony tevékenységet folytat. Támogatás helyett akadályozták, sőt tiltották működésüket, miközben a közgyűjtemények anyagi forrásai olyannyira szerények voltak, hogy nemigen tudták a műtárgyakat és a dokumentumokat reális értékükön megvenni. Muzeológusként sok olyan élményem volt, amikor a tulajdonos kijelentette: inkább tűzbe dobja az eladásra kínált iratokat, semmint a hivatalosan felajánlott vételárért megválna tőlük.

Ma már talán túl vagyunk ezen az áldatlan és nyilván sok kárt okozó állapoton, így ismert és elismert, hogy a gyűjtők értékmentő munkájukkal nem akadályozzák, hanem kisegítik és kiegészítik a közgyűjtemények tevékenységét.

Dobák Gézát, akinek gyűjteményéből az itt közölt 105 dokumentum java része származik, példamutatónak tartom gyűjtési tevékenységéért. Tudom, hogy jelenleg is fáradhatatlanul figyelemmel kíséri az antikváriumok és árverések anyagát, hogy lehetőségeihez mérten vásároljon az ott felbukkanó iratokból. Megbecsülésem azonban nem is kizárólag ezért szól neki, hiszen ezt tekinthetnénk befektető tevékenységnek is. Dobák Géza ugyanis a birtokába került dokumentumokat nem tartja csak sajátjának, hanem szívesen bocsátja a szakemberek rendelkezésére, rendszeres kölcsönzője múzeumi, levéltári kiállításoknak, ha gyűjteményének darabjai beilleszthetők azok tematikájába. Állandó kapcsolatot tart az Országos Levéltár, a Történettudományi Intézet és a Hadtörténeti Intézet munkatársaival, érdeklődése szakmai kérdésekre is kiterjed, könyvtárának folyamatos gyarapítása szervesen egészíti ki gyűjtőmunkáját. Ha röviden akarnám

---

lógust szerkesztette, a szöveget gondozta és a bevezetőt írta SZÉKELYNÉ KÖRÖSI Ilona. A forrásközlés és a jegyzetek BÁNKÚTI Imre munkája. Kecskemét, 2003. (A katalógus kötetünk előkészítésével párhuzamosan jelent meg, a kiállított 44 dokumentum közül tizennyolcnak a szövegét is közli. Ebből tizenhat a jelen kötetben is megtalálható a következő sorszámmal: 14., 17., 19., 31., 33., 45., 52., 60., 62., 81–82., 85., 87., 91., 96. és 101.).

tevékenységét jellemezni, akkor azt az állampolgár hazafias mecénási tevékenységének mondanám.

A közölt iratok egy kisebb hányada Pálffy Géza közvetítésével jutott el hozzám másolatban. Ezek a Honterus Antikvárium 43. aukcióján kerültek kalapács alá és így különböző magángyűjtemények tulajdonába, az iratok azonban tárgyuk és vélhető provenienciájuk alapján szorosan kapcsolódnak a Dobák Géza gyűjteményében lévő kuruc kori iratokhoz, ezért ezeket is felvettük a mostani kiadványba.<sup>2</sup>

Rátérve most már a kötetben lévő dokumentumok rövid szakmai bemutatására és értékelésére, megállapítható, hogy ezek a Rákóczi-szabadságharc fő bázisát képező megyei birtokos és köznemesség hétköznapi tevékenységét mutatják be. Földrajzi szempontból a Vág-vidéki vármegyék jórészt szlováklakta területéről, a korabeli forrásokban gyakran „tót impériumként” emlegetett régióból származnak. Nincs bennük szó emlékezetes haditettekről, politikai eseményekről; dézsmabérleti ügyekről, fiskális birtokigazgatásról, a jobbágság szolgáltatásairól, hadellátási terhekről, építkezésekről és egyéb hétköznapi gondokról szólnak. Következtethetünk belőlük a körzetbeli nemesség életmódjára, kétnyelvűségére.

Az iratok személyi vonatkozása is figyelemre méltó. Szinte valamennyi közvetlenül vagy közvetve Labsánszky János (1651–1713) személyéhez kapcsolódik,<sup>3</sup> aki Árva és Trencsén megyei birtokos család tagja volt,<sup>4</sup> Trencsén megye hites jegyzője, 1705-ben a fejedelmi tanács tagja. Trencsén, Árva,

---

<sup>2</sup> A nem Dobák Géza gyűjteményéből származó iratok sorszámai: 5., 29., 39., 49., 54. és 93. Ezeket ld. a Honterus Antikvárium 43. aukciójának árverési katalógusában: 2000. május 20. (a fenti sorszámnak megfelelő rendben:) 219., 234., 230., 231., 193. és 213. tétel. – A 42. sz. irat pedig a Honterus Antikvárium 47. aukcióján szerepelt. Ld. a világhálón ([www.honterus.hu](http://www.honterus.hu)): 47. aukciós katalógus: 196. tétel. (A letöltés időpontja: 2006. január 16.)

<sup>3</sup> Leszámítva Károlyi Sándor generális és Balogh István alezredes egy-egy Bercsényi Miklóshoz intézett, továbbá Okolicsányi Mihálynak egy Radvánszky Jánoshoz írott levelét. (17., 97. és 99. sz.)

<sup>4</sup> A család genealógiájára legújabban ld. SZLUHA Márton: *Nyitra vármegye nemes családjai*. I. köt. Bp., 2003. 635–636.

## Bevezetés

Nyitra, Liptó, Bars, Turóc, Zólyom és Pozsony megyében a dézsmabérletek főadminisztrátora, a szécsényi országgyűléstől szenátor, 1706-tól a szenátus kancelláriájának igazgatója.<sup>5</sup> Mindez azt jelentette, hogy a fejedelem bizalmas embere, közeli munkatársa volt. Hogyan, miért jutott erre a rangra, nem tudjuk, talán Bercsényi révén, hiszen a főgenerális ezen a tájon volt birtokos. Valószínű, hogy az iratok Labsánszky János hagyatékából kerülhettek ki, provenienciájuk ma már megállapíthatatlan.<sup>6</sup>

\*\*\*

Az iratok közlése során a latin szöveget – a *Lymbus* szabályzatának megfelelően – a humanista helyesíráshoz közelítettem, a magyar nyelvű dokumentumok esetén azonban csupán kis mértékben tértem el az eredeti írásmódtól: modernizáltam a központosítást, elhagytam a funkció nélküli nagy kezdőbetűket és különírtam a latin *que* mintájára tapadó is szócskát az előtte álló szótól. A korabeli írásmód sajátosságainak megtartását elsősorban a nyelvi közeg indokolja, számos levél szövegében tettenérhető ugyanis írójának szlovák anyanyelve,

---

<sup>5</sup> Életrajzi adatait ld. HECKENAST, 2005. 259.

<sup>6</sup> A Labsánszky család levéltára ma a Magyar Országos Levéltárban található P 506 törzsszám alatt. PAP, 1981. 57. s. köv. Ugyanitt olvasható, hogy „a Szepes megyei Labsánszky-birtokokat a korlátkői és egyéb birtokokkal gyarapító Labsánszky János” 1688-ban engedélyt kért az uralkodótól a Korláthkőy név viselésére. (Ő a kuruc szenátor unokatestvére, az iratokban idősebb jelzővel szereplő János. Kettejük megkülönböztetése olykor problémát jelenthet.) I. Lipót 1688. január 4-én, Pozsonyban kelt oklevelével engedélyezte, hogy a kérelmező fiai, György és László nevüket Labsi Korláthkőyre változtassák, és a fiágon 1526-ban kihalt Korláthkőy család címerét egyesítsék a Labsánszky-címerrel. Ld. NYULÁSZINÉ STRAUB, 1999. 113. és 214. – A (Labsánszky-)Korláthkőy család 1785-ben készített iratlajstroma az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában: *Elenchus litterarum, litterarumque instrumentorum familiam Korláthkőy [...] tangentium*. I–V. köt. Fol. Lat. 3966.

## *Bevezetés*

vagy legalábbis a szlovák és magyar nyelv együttes használata.<sup>7</sup> Éppen ezért nem modernizáltam az esetenként már az adott korban is szokatlan írásmódot, ékezethasználatot stb. Néhányszor pedig a női íráskultúra bemutatása miatt rágaszkodtam a betűhívséghez.<sup>8</sup> A két szlovák nyelvű irat átírója, Tarján Bence szintén a korabeli írásmód bemutatását tartotta szem előtt, ezért ő is a betűhív közlés mellett döntött. Néhány nehezen kibetűzhető szöveg hely olvasatához és értelmezéséhez Mészáros Kálmántól, Németh Istvántól és Soós Istvántól kaptam köszönettel vett segítséget.

---

<sup>7</sup> Az „e napokban” kifejezés sajátos írásmódja („enápoghba”) pl. minden bizonynyal a levélíró szlovákos kiejtéséről árulkodik. (Žitkovsky Sámuel levele: 22. sz. dokumentum.) Másutt az alanyi és tárgyas ragozás tévesztése érhető tetten: „Isten... algyon megh Kegyelmedet” (Szále János levele: 78. sz. dokumentum.).

<sup>8</sup> 14/a, 96. (és 102.) sz.



## II. FORRÁSOK

### 1.

**A Szepesi Káptalan tanúsítványa arról a tiltakozásról,  
amelyet Luzsénszky Ferenc idősebb Labsánszky János  
végrendeletének birtokügyi vonatkozásában tett**

*Szepesváralja, 1692. április 12.*

*(Egykorú másolat)*

*Berseviczi András hitelesen bizonyítja, hogy Luzsénszky Ferenc a káptalan előtt kijelentette: idősebb Labsánszky János felesége, néhai Pongrácz Julianna, előbb néhai Luzsénszky Sámuelné anyai joga színe alatt („sub praetextu juris materni”) első férjének, a bevallást tevő atyjának végrendeleti rendelkezéseit meg akarja változtatni, ezért annak gyermekeit, Sándort és Annát, Mednyánszky Jánosnét és a bevallást tevőt pörbe hívással fenyegeti, illetve barátságos megegyezésre („ad amicabilem compositionem”) akarja rávenni. Ezért ünnepélyes tiltakozást tesz atyja végrendeletének erőltetése („invalidationem”) ellen, és minden jogtalan birtokbavételt és jövedelem élvezetét most és a jövőben törvénytelennek jelent ki.*

Nos Capitulum Ecclesiae Scepusiensis memoriae commendamus tenore p[rae]sentium significantes quibus expedit universis: Quod Egregius Franciscus Lusinszky nostram personaliter veniens in p[rae]sentiam per modum solennis protestationis nobis significaverit et detexerit hunc in modum. Qualiter idem protestans intellexisset ac revera percepisset Generosum Dominum Labsanszky Joannem Seniore ad invalidationem testamenti seu ultimariae voluntatis et dispositionis Generosi Condam D[omi]ni

Genitoris sui Samuelis Lusénszky sub praetextu juris materni Generosae condam Dominae Julianae Pongracz, Primo quidem antefati condam Domini Samuelis Lusénszky ex post vero jam dicti D[omi]ni Joannis Labsanszky Senioris conthoralis, Generosum Dominum Alexandrum et Annam, toties fati Generosi condam Domini Lusénszky Samuelis filium et filiam consortem vero Generosi Domini Joannis Mednianszky fratrem et sororem carnalem moderni protestantis citari curasset et certificari. Expost vero ad persvasiones totiesfati Domini Labsanszky cum eodem ad certam quandam amicabilem devenissent compositionem contra tenorem ultimariae voluntatis et testamenti genitoris sui dictiq[ue] Domini protestantis ac haeredum et posteritatem suorum praejudicium ualde grave et manifestu[m]. Quapropter ne idem protestans in praementionatum (si qua per quempiam fuisset contra uoluntatem testatoris invalidatio) processum ac expost subsecutam amicabilem compositionem consentire videatur universos et singulos eorundem bonorum contra voluntatem p[rae]dicti condam genitoris et testatoris apprehensores et illegitimos usurpatores tam p[rae]sentes qua[m] futuros a possessione dominii et usu fructu eorundem bonorum soleniter inhibet. Contractumq[ue] si fors subsecutus fuisset, cassat annihilat mortificat, viribusque cariturum pronunciat protestando contradicit prohibendo annihilat mortificando cassat reservando nihilominus contra antelatorum bonorum apprehensores et usurpatores uti p[rae]missum jam respectu eorundem bonorum, quam fructum medio tempore exinde perceptorum omnimodam et plenariam juris facultatem prout contradixit reclamavit cassavit anihilavit, inhibuit et prohibuit palam publice et manifeste coram nobis. Har[um] notarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Sabbatho proximo post festum Paschatos Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo Secundo.

Lecta per me  
Andream Berseviczi Lectorem



**2.**

**Isold István tanúsítványa arról,  
hogy a felsorolt helységek dézsmáját  
milyen feltételekkel és mennyiért adta bérbe**

*Nagyszombat, 1704. július 14.*

*(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)*

*Mint az esztergomi érsekség valamennyi dézsmájának árendátora, Isold István a következő helységek dézsmáját Miksich Jánosnak adta oda, kivéve a katolikus plébánosnak járó negyedét és tizenhatodot: Pecsényéd és Petőfalva 50 ft, Brezova 66 ft, Strázsa 66 ft, a két Őrvistye 28 ft, Vágszerdahely fele 40 ft.*

Stephanus Isold Celsissimi Principis Domini D[omi]ni Francisci Rákóczy de Felső Vadász etc. (Titulus) universarum decimarum Archiepiscopatus Strigoniensis Arendator, Notum facio per praesentes; Qvod ego totales et integras decimas vini frumenti, apum, agnellorum, ac aliarum quarumlibet rerum decimari solitarum in omnem fortunae casum, et eventum pro hoc duntaxat Anno infra scripto, demptis tamen qvartis et sedecimis Catholicorum plebanorum, possessionum Pecsened cum Petőfalva integre in Florenis quinquaginta, id est fl. 50. Brezova integre in Florenis sexaginta sex, id est fl. 66. Straza integre in Florenis itidem sexaginta sex, id est fl. 66; Utraq[ue] Eőrvisce<sup>9</sup> integre in Florenis viginti octo, id est fl. 28. Vaagh Szerdahely autem in Medietate in Florenis qvadráginta id est fl. 40. Perill[ust]ri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Miksich dederim, vendiderim et arendaverim. Harum Literarum mearum Arendatoriarum vigore, et testimonio mediante. Tyrnaviae Die 14. Men[sis] Julii Anni 1704.

Stephanus Isold m. p.

---

<sup>9</sup> Nagyőrvistye és Kisőrvistye

3.

**II. Rákóczi Ferenc fejedelem Bercsényi Miklós  
hatáskörébe utalja a szakolcai jezsuita kollégium  
segélykérő beadványát**

*Vihnye, 1704. október 14.*

*(Eredeti, a fejedelem saját kezű aláírásával)*

*A Collegium beadványa szerint a fejedelem előtt nem kétséges, hogy a császári morva csapatok jelenléte miatt nem tudták a hűségsküt letenni. Bercsényi Miklós Szokolca város hűségsküjének letétele előtt a Bán helységben (Trencsén vm.) lévő javaikat lefoglalta, majd visszaadta. Balszerencsájukre a császári morva csapatok megszállása miatt, bár semmi vétkük nem volt, a fejedelem fiscusa vette kézbe és tartja most is szakolcai javaikat. Alázatosan kéri azok visszaadását, nehogy a Collegium szétoszoljon az élelmezés és ruházat hiánya miatt. Rákóczi döntése: Bercsényi információjára bocsátja az ügyet.*

*(Címzés a kérvény külzetén:)*

Ad Celsiss[im]um Principem Dominum D[omi]num Franciscum Rakoczj de Felső Vadász, D[omi]num D[omi]num clementissimum Humillima Instantia Introscripti Collegii Szokolcensis.

*(Más kézzel:)*

P.

Celsiss[im]e Princeps D[omi]ne D[omi]ne Clementissime.  
Quae et qvanta pro dato fidelitatis Sacramento armis Celsitudinis V[est]rae Civitas Szokolcensis una cum Collegio Soc[iet]atis N[ost]rae in ea sito sustinuerit a Copiis Caesareo-Moravicis, vicibus repetitis, nullum est dubium Celsitudini V[est]rae, praepriis nota esse; intuitu cujus fidelis constantiae in semel dato fidelitatis Sacramento, Excell[entissim]us Dominus Generalis Comes Nicolaus Bercsenj possessionem Bonorum Bán in Comitatu Trenchiniensj existentium, ante homagium a Civitate Szokolcensj Suae Celsitudinj praestitum, confiscatam, benigne Collegio Nostro plene restituj fecit. Cum vero rursus, nulla nostra

culpa, sinistram sortem a superveniente militia Caesareo-Moravica subire coactj, eorumq[ue] armis subactj fuissemus, ex tunc in praedicta bona Collegii Nostri Szakolczensis Fiscus Celsitudinis Vestrae manum imposuit, eaq[ue] usq[ue] nunc manutenet. Qvapropter sup[p]lex pedibus Celsitudinis Vestrae praementionatum Collegium Szakolczense accidit, confiditq[ue] in Clementj Celsitudinis Vestrae resolutione, cuncta pristinis terminis Fundationis Suae restituenda; et a Sua Celsitudine demandatum iri Suae Celsitudinis Fisco, qvatenus pro conservando hoc Collegio ne prorsus in dissolutionem ex defectu ad victus et amictus necessariorum absat. Qvam gratiam et zelum promovendj Majoris gloriae Dej, et Sanctae Matris Ecclesiae, Deus armis Celsitudinis Vestrae ut benedicendo recompenset, ferventibus suis precibus Divinam Majestatem exorare non intermittet.  
Celsitudinj Vestrae

Addictissimu[m] Collegium S. J.  
Szakolczense.

*(A külzetre rávezetve Rákóczi döntése:)*

150.

Relegáltatik M[é]lt[ó]s[á]l[g]o[s] Generalis G[róf] Bercsényi Miklós Ur ez iránt leendő informatiójára. Ex Possessione Vihnye die 14<sup>a</sup> Mensis Octobris Anno 1704.

F. Rakoczi m. p.

Joannes Pápai m. p.

4.

**Gróf Bercsényi Miklós Labsánszky János elé utalja  
intézkedés céljából Almásy Ferenc kérvényét**

Selmec, 1704. november 5.

(Eredeti, saját kezű írással)

*A kérvényező 1703 novembere óta a felkelés ügyét szolgálja, nem ment be Nyitra várába, ahová a császári commendáns hívta, ott levő háza pedig az ostrom miatt elpusztult. Nem régen szabadult sógora, néhai Orbán Pál gyámsága alól, akinek özvegye mindenféle hamis kifogással halogatja a Nyitra megyei Szilágy helységben levő 10 sessió öröksége átadását. Bercsényi Miklós utasítja Labsánszky Jánost: vizsgálja ki az ügyet, és ha a kérvényező igazolja jogát, adja át neki az örökséget.*

(Címzés a külzeten:)

Méltosaghos Székessy Groff Bercsényi Miklos fő G[enera]lis és K[e]l[gye]lmes Ur[am]hoz eő N[agysá]g[á]hoz Alazatos Jnstantia

Belől megh jrt Instansnak.

Méltosagos Groff Gene[ra]lis Nékem mjndenkör K[e]l[gye]lmes Uram.

Már ez előtt két rendbélj alazatos jnstantiamot mások által nyujtotta[m] N[agysá]gh[o]dhoz, de ugy latom N[agysá]gh[o]d kezib[en] ne[m] gyöttek, kikb[en] engedelmissen emlékesztetem és most is emlekesztetem N[agysá]gh[o]d[a]lt. Hogy én Novembertől foghvast ighaz hazafiusaghtul viseltetvén, fél oraigh sem szorulta[m] Nyitra Váráb[an], noha ez jrant sub gravi indignatione vette[m] akkor beli Commendanstul jntimatiot, mjnd evvel ne[m] gondolván, N[agysá]gh[o]d[a]lt hazánk mellet valo föl fegyverkedésib[en] mjndenkör követte[m], etia[m] tempore recessus nostri az altal feles karokat jngo joszagomb[an] Német miat vallotta[m], ugy annyira, hogy semmi[m] se maradot, de még Ingtatlanban is, mert Nyitra Főlső Varossáb[an] házam ajtajának ne[m] livjn mása, ott valo Bloqvada miat funditus el rontatot, és ki nagioib Néhaj

## Források

Orban Pál Sogorom tutorságából ne[m] régen szabadulta[m] föl s livin bizonyos portiom tiz sessiobul áló Szylad névő helséghb[en] Nytra Var[me]g[yé]b[en] az r[e]l[i]ctanak hamis procrastinatioj miat usq[ue] p[rae]sentior[um] ne[m] apprehendalhatta[m], noha l[ste]n s világh előtt consequent[er] N[agysá]gh[o]d előtt is ighaz jussomat literali documento kész vagiok megh mutatnom in jnstanti. Kjre nézve N[agysá]gh[o]d[a]t alazatosan kjrem, tekéntvén mjnd ennyi kár vallásomot, hyvségemet, árvaságomot, emlitet portiomot utpote justu[m] petenti, az Fiscalitásból föl szabadítani neke[m] conferalni assignalni miltoztassék. Midon Kegies Valaszt Varnék Maradok N[agysá]gh[o]d[na]k

Alazatos szolgálja  
Almasy Ferencz m. p.

*(A külzeten a kérvény tartalmi kivonata, nyilván Bercsényi kancelláriáján rávezetve:)*

Almasy Ferencz egy eghész esztendeje, hogy Urunk hív-séghéb[en] vagyon, sok karokat is vallot, szolgálatokat tött pro diversitate temporis et loci; az Felső Varosb[an] léveő hazat az ploquada miat el rontották, Orban Pal sogora Tutora lévén, tiz sessioját, Szilagy neveő Helységb[en] Nyitra V[árm]e]gyéb[en] az Fiscus keziből ki nem veheti, holot kész Igassagat in instanti edocealni. Hogy azért azon Joszaga restitultassék supplical.

*(Ugyancsak rávezetve a döntés, Bercsényi saját kezű aláírásával:)*

Az Instans relegaltatik N[em]zetes és V[itéz]leo Labsanszky János Ur[amra], eő K[e]l[gye]lme meg vizsgálvan belül irt és exponalt dolgot, ha Jussat edoceallya oblatioja szerint az Instans, azon sessiok restitultassanak az Instánsnak. Selmecz 5. [novem]br[is] 1704.

G. B. Miklos m. p.

5.

**Putanicz Ferenc levele gróf Bercsényi Miklósnak**

*Hely és dátum nélkül (1704 ősze)<sup>11</sup>*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

Gál Ádám akkori rippányi plébános három rendbeli becsület-sértés miatt (*in ternis actibus dehonestationis*) pörös eljárást indított ellene. Skarbala András alispán utasítására Beniczky Ferenc szolgabíró és Lauro István esküdt bizony-ságlevelet (*attestatio*) adtak ki, amelynek alapján a fel-peres ügyvédje, Bartakovics Márton őt 1701. május 16-án, Galgóczra, a megyei törvényszék elé idézte, de két vádpontot függőben hagyott. Nem akarván egyházi személlyel peres-kedni, bocsánatot kért Gál Ádámtól, aki ezután köve-telte annak a földnek a visszaadását, amelyet felesége, Zahoronszky Dorothea a felpörössel való egyezés alapján bírt. A törvényszék tagjai összegyűlve nem a pert tárgyalták, hanem őt véresre verve a plébános házánál fegyveresekkel őriztették, majd Nyitrára vitték és megbéklyózva 1703. június 16-tól igen kemény fogságban tartották, ahonnan 1704. március 3-án szabadult. Olyan parancs kiadását kéri Bercsé-nyitől, hogy Nyitra megye a felesége földjét adassa vissza, neki pedig 9 hónapi rabságáért megfelelő elégtételt nyújt-sanak.

Illustrissime ac Excellentissime D[omi]ne, D[omi]ne Generalis D[omine], D[omine] et Patrone benignissime.

Humillimor[um] perpetuorumq[ue] servitor[um] meor[um] demisam semper subiection[em].

Ill[ustrissi]me ac Excellentissime D[omi]ne, D[omi]ne post Deum tota spes mea, in cujus gratia et benignitate firmis-sime collocans supplex demisse recurro. Fidelitatis et Fide-lium servitor[um] meor[um] exhibitor[um], et ex post Deo

---

<sup>11</sup> 1704 őszen Bercsényi Miklós szinte állandóan ebben a körzetben tartózkodott. Putanicz Ferenc ekkor adhatta át kérvényét.

Adiutore<sup>1</sup> Eoq[ue] auxiliante exhibendor[um] sicut ex afflicti p[rae]terlapsis Annis status mei dignet[ur] gratiose condignum respectu[m] habere.

Cum alioquin nonnulli minus dextre mihi faventes volentes complacere R[everendo] P[atri] Adamo Gal, p[ro] temp[or]e Parocho Ripnensi<sup>12</sup> in ternis Actibus dehonestatoriis me deferendo prouti etiam requisito D[omi]no V[ice] Comite Andrea Skarbala extracta Comissione vi ejusdem medio D[ominorum] Francisci Beniczky et Stephani Lauro, Inclyti Co[m]m[un]it[at]us Nitrien[sis] Judlium et Jurassor[um] idq[ue] in Anno adhuc 1700 ipsa Die 20. Maji certas exegisset Attestationes, vigore quarum Processum etiam Jud[icia]rium medio Martini Bartakovicz, leg[iti]mi Procur[atoris] sui inchoando ac 16. men[sis] Maji Anni 1701. Galgocÿ durante sede Jud[icia]ria reassumendo respectu Ternar[iae] Dehonestation[is] ternis exhibitis Citationib[us] reliquis duabus tantisper in suspenso relictis, petiisset respectu solummodo unius Judicium. Ego tamen habito respectu sacerdotali p[rae]clusa mihi Jud[icia]l[i]t[er] via Juris nolens me imittere in Jud[icia]rium Processum, formalem et Explicatam p[ro]misi coram facie Juris deprecationem (mivel vitkeztem Kigelmedtül boczanatot kirem). Interim D[omi]ni Judices p[rae]cipites in Judicio favorizantes D[omino] A[ctori], in ternis Actionibus dehonestatoriis me convicerunt. Ex post vero devenientes cum iam fato D[omi]no [Actori] in Accordam secus certam teram terram [!] Uxoris meae Dorotheae Zahoronszky, volens evitare Judiciariam vexam obligavi. Interim statim Uxor mea, uti verus alias et indubitatus p[rae]fatae Terrae possessor, Eandem arare, inseminare et demeti curasset, et plusquam spatio unius Anni possedisset. Praetitulatus vero misericors D[omi]nus A[ctor], qui unum Centenar[ium] Auri habere fertur, ipsis Judicibus saepius molestus et importunus, suprafatis

<sup>12</sup> Rippény

<sup>1</sup> E szó helyett eredetileg „beneficio” állt, amelyet a levélíró áthúzott.

D[ominorum] Judlium et Jurassor[um] as Perk Noblium p[ro] exigendis Attesta[tio]nibus eduxisset: prout ibidem comparentes, non ut vi Comissionis uti attactus esset p[ro]cessissent, verum invadendo me durissimis verberit [ibus] afficientes ad copiosam sanguinis effusionem percussissent et in p[rae]fati Patris Domo manuductum aretassent et per certos Homines evaginati frameis sat longo tempore custodivissent. Tandem dimisso p[rae]fatus D[ominus] A[ctor] A[n]no 1704<sup>13</sup> ipsa Die 6ta Junii 2dans [?] me etiam per armegi captum armisq[ue] privatum Nitriam deduci et ad durissimos carceres spatio trium quadrantu[m] Anni ibidem detrusum in compedibus detineri curasset. Abinde Deo Auxiliante sub p[ro]tectionem Excellentissimae D[omi]na[tio]nis V[est]rae transiens Feliciter A[n]no 1704 ipsa Die 3. Martii sum eliberatus. Interim ex post meco tunc in proclada Nitrien[si] existens. Nescitur quo motivo p[rae]fatus R[everendus] P[ater] contra mentem positivar[um] Regni Legum educto D[omi]no Martino Bartakovicz Judlium et simul Procuratore, immemores captivitatis meae cum periculo vitae meae in A[n]no 1703 á Die 6. Junii ad Annum 1704 3tiam Martii susceptae et per poss[essam] [?] iam fatam terram, plusquam spatio unius Anni per Uxorem meam indultio Francisci Beniczky possessam reocuparunt et insemnarunt. Ea in parte ad habita Comissione D[omi]nus Franciscus Matyasovszky pro parte quae D[omi]n[ationis] Vestrae Attestationes exigere vi comissionis obligatus fuisset<sup>14</sup> Articular[um] fraudulentos et sub dote certas Literas iam factas [?] D[omi]no Beniczky Nitriae ut capiar deductu[m] prout 2dans.<sup>15</sup> Excellentissimam D[omi]na[tio]nem V[est]ram supplex ulterius etia[m] recurro. Quatenus ocupatam et executam sub vexillis Terram penes Uxorem meam re-

<sup>13</sup> Helyesen: 1703

<sup>14</sup> Következik kihúzza: Articulo

<sup>15</sup> A megelőző néhány sor szövege a javítások és áthúzások, valamint a lap aljának összegyűrtsege miatt rendkívül nehezen olvasható, ezért az átírás itt egy kissé bizonytalan.



linquere, D[omi]num vero A[ctorem], ut p[ro] diuturna novem  
integrorum Mensium spatio captivitate cum periculo vitae  
susceptae et damni exinde subsecuti refusione sine omni  
tergi versatione studeat contentare, benigne Co[mil]-  
t[a]tui committere dignetur. Hanc ego grat[iam] et erga me  
p[rae]stitum affectio[nem] Fidelitate et Fidelib[us] servitiis  
meis Excellentissimae D[omi]na[ti]oni Vestrae reservire non  
intermittam. Eandem diu feliciterq[ue] valere desiderans Fa-  
vorabilem demisse expectans resolutionem.

Ill[ustrissi]mae ac Excellentissimae D[omi]na[ti]onis Vestrae  
Fidelius infimus

Franciscus Putanicz m. p.

## 6.

### **Trencsén vármegye részgyűlése Labsánszky Jánosnak és Prileszky Pálnak**

*Illava, 1705. március 14.*

*(Eredeti)*

*A megyei részgyűlés bizonyos ügyekben Bercsényi Miklóshoz  
küldte Rajmanus Ádámot, aki a címzetteket is felkeresi. Kéri,  
hogy a megye ügyeit ők is támogassák a megfelelő helyeken.*

*(Külső címzés:)*

Generosis Dominis Joanni Labsanszky et Paulo Préleszky,  
Serenissimi Transylvaniae Principis ac D[omi]ni D[omi]ni  
Francisci Rakoczy de Felső Vadász etc. Consiliariis (Tit[ulus])  
etc. D[omi]nis Affinibus et Fratribus Nobis confidentiss[im]is  
colendissimis.

*(Négy vörös viaszba nyomott gyűrűspecséttel. Az elsőn kiterjesztett szárnyú  
madár és talán K. [?] M. monogram, a másodikon a Tersztyánszky-címer ve-  
hető ki. A harmadikon a pajzs mezejét függőlegesen kettéosztó nyílvevő [?]  
és kétoldalt egymással szembeforduló, ágaskodó állatalakok, talán orosz-  
lán és medve látható P. K. monogrammal. A negyediken N. S. D. I. monogram  
és lovagló vitéz látszik.)*

### Források

Generosi Domini Affines et Fratres nobis ob[ligati]ss[i]mi col[en]d[i]ss[i]mi.

Salute[m] et oblig[ati]ss[i]mor[um] servitior[um] n[ost]ror[um] com[m]end[atio]ne[m]. Bizonjos instantiankal ablegálván bőcsületes tagunkat, Rajmanus Ada[m] Uramat eő K[egyel]mét Méltóságos Feő Generális Urunkhoz eő N[agysá]ghához; vagyon instructioáb[an], hogj nevünkkel K[e]g[yelme]t[ek]t is némely dolgok iránt megh talállya. Kérjük azért K[e]g[yelme]t[ek]tet nevünkkel mondandó eő K[egyel]me szavainak helyt adni, és Nemes Vármegyéje instantiait pro maximo suo posse in locis debit[is] recommendálni, és kívánatos válasznak megh szerzésséb[en], emlétet Ablegatus Uramat solita dexteritássával segíteni ne terheltessék. Abbéli K[e]g[yelme]t[ek] Nemes Vármegyéhez mutatandó jó akarattyát, más dolgokb[an] igyekezik megh hálálni. In reliquo kívánván, hogy I[ste]n sokáigh kedves jo egésségb[en] szerencsésen éltesse K[e]g[yelme]t[ek]tet. Datu[m] ex Par[ticulari] Congre[gati]one nostra dje 14. Mar[tii] Illaviae celebr[ata] 1705.

G[enerosarum] D[ominationum] V[est]rar[um]

Affines et Fratres Serviq[ue]  
P[arati]ss[i]mi oblig[ati]ssimi  
Status et Ordines  
Co[m]m[un]it[at]us Trencsin[iensis]

7.

**Tersztyánszky György levele  
Labsánszky Jánoshoz és Prileszky Pálhoz**

Trsztye, 1705. március 16.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Kéri, hogy támogassák a főgenerálisnál, titkáránál és a fejedelmi tanácsban anyósának kérvényét. Ugyancsak támogatásukat kéri saját ügyéhez („égben kiáltó injuriám vagyon.”). Mindezekről a megye küldötte, Rajmanus Ádám tájékoztatást ad részükre.*

*(Külső címzés:)*

Perillustrib[us] ac Generosis D[omi]nis Joanni Labsánszky et Paulo Prileszky, Serenissimi Transylvaniae Principis ac D[omini] D[omi]ni Francisci Rakoczy de Felső Vadász etc. Consiliariis etc. D[omi]nis Affinib[us] et Fautorib[us] Col[en]d[issim]is.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst, amelyen kivehető a Tersztyánszky-címerből ismert galamb.)*

Perillustres ac Gener[osi] D[omi]ni Affines et Fautores Col[en]d[issim]i.

Salute[m] et oblig[at]iss[im]or[um] servitior[um] meor[um] p[romptit]u[din]em]. Minémő jnstantiaja légyen nyavalyás Napa[m] Aszon[na]k, ugj magamnak is a' Méltóságoknál; Sogor Rajmanus Ádá[m] Ur[am] eő k[e]g[yel]me relatiojabúl és alázatos memorialissokbúl, méltosztatik meg h érteni.

Kérem azért nagj kötölessen K[e]g[yelme]teket, méltosztasék tovább való alázatos szolgálatomért Napa[m] Aszony instantiajat a' Méltoszasagos Generális Urunknál és Secretarius Uramnal foganatossan recomendálni, és ob tuta dorsaliter recomenda[ti]one magha is Tekin[te]tes Nemes Consiliumnak, ugj Feő Hoff Mester Uram[na]k<sup>15</sup> is recomendálni cu[m]

---

<sup>15</sup> Ottlyk György

## Források

submissa eatenus sua quoq[ue] ad Aula[m] Suae Serenitatis oppinione.

Nem kölömbbe[n] az én privata jnstantiámat is elő mozdétani, mert éghben kiáltó jnjuria[m] vagjon. Abbeli K[e]g[yelme]tek fáradságos jó akarattyát pro contento remunerálni el ne[m] mulatom, emberségemmel assecurálom. Kívánván in reliquo, hogj Isten sokáigh, kedves jó egésség[h]en szerencsésen éltesse K[e]g[yelme]teket. Rap[ti]ss[im]e Tersztye die 16. Mar[tii] 1705.

Perillustriu[m] ac G[ene]rosar[um] Do[minatio]nu[m] V[est]rar[um]

servus oblig[at]issimus  
Geor[gius] Tersztyánszky m. p.

## 8.

### Sréter János levele Labsánszky Jánoshoz

Selmec, 1705. március 18.

(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)

*Már magától Bercsényi Miklóstól értesült arról, hogy az ügyek döntési jogát ebben a körzetben a fejedelem a főgenerálisnak adta át.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Lapsánszky de Lapsa, Sereniss[im]i Principis de F[első] V[adász] Francisci Rákotzi, Intimo Consiliario etc. D[omi]no Affini mihi Colend[issim]o. Nyitra.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecstét, rajta I. S. monogrammal. Szépen kivehető a Sréter család címere is a hármashalomból kinövő és a sisakdíszben ismétlődő három liliommal, a pajzsban tengeliccel, bal oldalt nappal, jobbra holddal.)*

Bizodalmas Jóakaró Sógor Ur[am]na[k] k[e]g[yel]l[me]d[ne]k ajánlom kötelességgel valo sz[ol]g[á]l[atoma]t.

Nyitrárúl 14. p[rae]sentis datált k[e]l[g]ye[l]me[d] bötsülletes levelet vettem, melyben intimállya k[e]l[g]ye[l]me[d], hogj K[e]l[g]ye[l]mes Urúnk eő N[agysá]lga minden állapotokat s dolgokat Méltóságos G[ene]ralis Uramra eő N[agysá]lgára bizott. Minek előtte k[e]l[g]ye[l]me[d] levelébül megh értettem volna, már annak előtte magátúl a Méltóságos Urtúl megh értettem, azért ig[en] is ha valami olyan dologh interveniálna, eő N[agysá]lgához kész vagyon [így!] recurálno[m]. Azonban kére[m] az ott valo occurrentziákrúl néha néha tudositani méltoztassék k[e]l[g]ye[l]me[d]. K[e]l[g]ye[l]me[d] jóakarattját megh szolgálno[m] el ne[m] mulato[m].

Maradván K[e]l[g]ye[l]me[d]

Kötelessen szolgáló sógora

Sreter János m. p.

Selymecz, 18. Mart[iu] 1705.

## 9.

### **Prileszky Pál levele ifj. Labsánszky Jánosnak**

*Nyitra, 1705. március 19.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*Bercsényi főgenerális még 16-án („az elmúlt hétfűn”) Sempte felé ment, ő azonban itt maradt. Szükség volna valami jó exactorra Holics, Sassin, Csejte körzetébe, talán Darvas Mihály megfelelné.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsanszky juniori,  
Suae Serenit[at]is Principalis Consiliario etc. D[omi]no et  
Affini m[i]h[i] col[en]diss[im]o. Ibi ubi.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

K[e]l[g]yelme[d]ne]k, mint bizodalmas Sogor U[ramna]k, kö-  
teles szol[g]álatoma]t ajánlom.

Battyam Rajmanus Ada[m] ur[am] ő k[e]l[g]yelme ide érkezvén,

minémü leveleket hozot k[e]g[yelme]d[ne]k is, azokat p[rae]sen-  
[tibus] annectalván, includalvan is, meg köldötte[m] k[e]g[yel-  
me]d[ne]k. Mel[toságos] Fő G[ene]ralis Ur[am] ő N[agys]ág[ha]  
ez elmúlt hétfűn Sente felé randult, én eő N[agys]ág[ha] en-  
gedelmibül, irasim livén, elmaratta[m] és tegnapelőt [—]<sup>16</sup>  
jártam. Itt semmi újságink nincsenek, ha mi novitasa [?] van  
K[e]g[yelme]d[ne]k, kérem közöllye velönk, sz[ol]gal[atomat]  
ajánlom k[e]g[yelme]d[ne]k Spatay ur[am], Buly[ovszky]<sup>17</sup>  
ur[am] es igyet. Bossany Gabor Secretarius Ur[am] eo  
k[e]g[yel]me most Fő Gener[alis] ur[am] ő N[agys]ág[ha] után  
ment. Szent Benedeky Notarius<sup>18</sup> ur[am] meg hólt. Jo volna,  
ha valami jo exactort hozhatna valahol p[ro] Holics, Sasin,  
Csejte etc. ha penig ippet máskint nem lehetne, talán  
Darvas<sup>19</sup> u[rama]t oda kellene applicalni, mivel jo tuggy  
Sasinnak és Holicsnak constelatiójat, és mást valakit ide.  
Kedvessen vennem, ha K[e]g[yelme]d írását lathatnam még ott  
fog járni. Ma irta[m] Secretarius u[ramna]k, ha M[éltóságo]s  
Ur el késik Sente táján, magam is arra felé rándulok. Ezzel  
K[e]g[yelme]d jo akarattjab[a] ajánlván magamot, maradok

K[e]g[yelme]d[ne]k

kot[el]es szol[gaja] Sogora  
Prileszky Pál m. p.

Nitran 19. Martii 1705.

P. S. Ambro ur[am], Rajmanus ur[am] holnap Sente felé  
szandekoznak.

<sup>16</sup> Itt egy szó olvasata bizonytalan, talán: *furtimis* = furtim, - is, azaz lopva, titkon is, de a szöveg értelme így sem világos.

<sup>17</sup> Bulyovszky Dániel? A név olvasata bizonytalan, és a mondat értelme sem világos.

<sup>18</sup> A személyt nem tudtam azonosítani. Az sem világos, hogy az illető nevééről vagy lakóhelyéről van szó.

<sup>19</sup> Darvas Mihály

10.

**A fejedelmi tanács döntése  
Platthy Sándor előterjesztése alapján**

Eger, 1705. március 23.

(Eredeti, az aláírások saját kezűek)

*A fejedelmi tanács felülvizsgálata és döntése Platthy Sándor előterjesztése (és az itt csak jelzett dokumentumok) alapján az Eperjes város által Eduárd Wilson báró, volt császári parancsnok elleni kártérítési perben. Wilson az 1704. december 1-jén kapitulált várórség ellátása érdekében a város rezéből és költségére szükségpénzt veretett, a város ebből eredő kárait kéri megtéríteni.<sup>20</sup> A tanács ítélete, amelyet Jánoky Zsigmond és Ráday Pál írt alá, Wilsont 1428 forint 54 krajcár fizetésére kötelezte a város részére, egy özvegyasszonynak (vidua Reseniana) pedig 81 forint 33 krajcárra. Az ítéletet visszaküldték az elsőfokú bírósághoz végrehajtás céljából. Csatolva Platthy Sándor nyugtája, hogy Wilson a megítélt összegeket kezéhez lefizette.*

*(Hátlapon más írással:)*

Exsolutio debiti Vilsoniani ad Civit[atem] Epperies[iensem] concer[nentes] literae.

*(Ismét más írás:)*

A mellj keresetj volt N[emes] Eperies Varosanak Vilzon névő Commendansa ellen, annak minémő része az Város[na]k adjudicaltatott és arról mi modon contentáltatott, ezekből teczik ki.

*(A levéltári jelzet más írással:)*

Fasciculus B. Nro. 29<sup>o</sup>. No. 81. A[nn]o 1705.

Deliberatum est.

---

<sup>20</sup> A témára ld. SZEMÁN, 2003. 15–31.

Pars p[rae]tendens. A.<sup>21</sup> pro fundamento acquisitionis Suae p[ro]ducit Documenta Litera A. et N[ume]ro Primo notata,<sup>III</sup> qvibus sufficienter docet, qvod sub tempus Bloqvadae Eperiesiensis<sup>22</sup> Baro Eduardus á Vilzon, loci eotum Com-mendans, non solum cupri pro cudenda moneta et per-sonar[um] ad id commodarum p[ro]curationem memoratae Ci[vi]t[a]ti commisisset, quin imo eand[em] de et super dam-norum et incommodorum etiam (qvae ex p[rae]scita cusione qvoqvo modo emerterint) subsequenda refusione et boni-ficatione sufficienter affidasset. Fundamento cujus asse-curatoriae obligationis, p[rae]tendit primo memorata Civi-tas annotatorum per cusionem p[rae]scitam sibi causatarum expensarum integram refusionem, demum vero boni-ficationem cupreae monetae, ac debitam, ex distractione illius enitorum damnorum recompensam. In contrarium vero etiamsi D. I.<sup>23</sup> nunqvam se se ad bonificationem dictae actionalis summae per se fiendam obligasse p[rae]tenderet, et nec desuper extra Ma[ies]t[em] Caesaream cuiquam rationem se dare teneri assereret ac demum qvod si dandae rationi qvoqve fuisset obnoxius, inde tamen orta p[rae]tensio, qvod per capitulationem sit sublata, allegaret, sat nihilo-minus evidentib[us] justisq[ue] et legalibus rationibus, et ex respectibus, in deliberatione prioris termini, clare recensitis, omnino eundem p[rae]specificatas actionales expensas C[ivi]t[a]ti ex integro reffundere teneri, ac insimul de et super summa etiam p[rae]scita ad respondendum obligari, ac p[rae]terea, qvod si eandem distraxerit, vel et per alios distrahi fecerit, universa ex p[rae]notata distractione emersa damna, civibus p[rae]tendentibus resarcire debeat, judicia-liter adinventum fuit.

---

<sup>21</sup> A. = actor, felperes

<sup>22</sup> Az eperjesi császári őrség 1704. december 1-jén kapitulált gróf Forgách Simon tábornagy előtt.

<sup>23</sup> D. I. = Dominus Incattus: az alperes úr.

<sup>III</sup> A jelzett mellékletek egyike sincs az irat mellett.



Sed qvia priori in termino, qvod eandem cupream monetam D[omi]no Baroni I. administrasset, vel, vero ex ejus commissione aliorum elocasset, sicq[ue] hoc vel illo modo distracta apud cives mansisset, adeoq[ue] eosd[em] damnificasset, Pars A. remonstrare minime potuisset, jure merito, qvatenus id qvod posteaquam cusa fuisset, civitas eandem monetam B. I. administrasset, sufficienter respectu qvantitatis etiam doceat, judicatum fuit. Cum omnino aeris p[rae]t[er]itio, et aliis in cusionem erogatis expensis, qvoqvomodo bonificatis, nisi administratio et distractio p[rae]scitae, á Parte A. liquidentur, D[omi]nus I. ut respectus hujus puncti respondeat, cogi neq[ue] vivisset. Simpliciter enim cusio vel summae cupreae existentia, uti Ci[vi]t[at]i nullo oneri vel incommodo esse potuit, ita exinde quidpiam contra D. Baronem p[rae]tendendi activitatem minus tribuit.

Qvo in passu p[rae]scitae liquidationis, qvia Pars A. extra 3921 fl. R. 18 xferos ipsum Baronem I. plus quidpiam levasse nihil demonstraret et illorum etiam 4000 flor. Ren., qvos erga commissionem illius Inclyto Co[m]it[at]ui de Sáros numeraverat, exsolutionem et bonificationem, qvod D[omi]nus I. in se assumpsisset, p[ro]bare neutiqvam posset, e contra autem ex ipsius Co[m]it[at]us fassionalium obligatorialibus, Litera T. notatis, l[ite]ris Civitati p[rae]tendenti super p[rae]scitis 4000 florenis datis constaret, nunc specificatam summam Inclytum Comitatum pro necessit[ate] alimentationis Regiminis Montekukuliani per Commissionem Cassoviensem<sup>24</sup> eidem impositam, mutui nomine levasse, ac desuper fienda ejus, una cum expensis in cutores factis, restitutione sufficienter etiam assecurasse. Igitur qvod commode et bono Comitatus cessit, ut D. I. ejus incommodum et onus ferat, qvod demum illi nomine mutui accomodavit, id ut hic solvat, cum Pars A. nec publica nec particulari lege evincere qveat summam

---

<sup>24</sup> Királyi kamarai hivatal (*subdelegata commissio*) Kassán, a város feladásáig működött.

suam 4000 flor. Ren., qvatenus á Debitore suo p[rae]tendat, decernitur. Qvantum ad 3291 fl. et 18 xferos p[rae]specificatos eosdem ut civitati D[omi]nus B. exsolvat, priori in termino iudicatum qvidem fuit, nunc autem qvia ex fassione Egregii Joannis Ganoczy sub tempus bloqvadae educillatoris Eperiesiensis fiscalis (qvod ipsum nec D[omi]ni Ablegati Ci[vi]t[ati]s negant) constat, post devaluationem actionalis summae, supranominatum Baronem medio p[rae]memorati educillatoris fiscalis ad curiam Civit[ati]s fl. 3292 xferos 16. deposuisse, qvare hoc in puncto antecedens deliberatio melioratur, et p[rae]sciti 3292 fl. 16 xferi p[rae]vio modo bonificati, á corpore illorum 3921 fl. et 18 x[ferorum] summae deducuntur, ac non nisi residui, dictam summam superantes 629 fl. et 2 x[ri] Ci[vi]t[ati] ad iudicantur. Pariter censetur in puncto expensarum qvoq[ue] in p[rae]cursionem cupri et cusionem actionalem impensar[um], qvas priori in termino liqv davit Ci[vi]tas ad fl. 1186 et xferos 52 et earum adjudicationem obtinuit qvoq[ue], nunc autem ipsi Ablegati Civitatis agnoscunt et suprafatus Ganoczy etiam testatur in p[ro]curationem p[rae]sciti cupri summa[m] attunc Fiscalem ex p[rae]tio vini fl. 902 constituentem Civitati accomodatos esse, qvam uti Civitas nullo jure acqvirere potest, ita nec D[omi]nus I. eandem exsolvere tenet[ur], p[ro]inde hic etiam prior Deliberatio meliorat[ur], et ex iisd[em] 1186 fl. x[ris] 52 non nisi 284 floreni et 52 xferi p[ro] D[omi]nis A. adjudicantur. In p[ro]seqvationem vero mentionatae litis deputantur fl. 515, qvae summa ad rationem partis A. adjudicata facit in toto 1428 fl. et 54 xferos.

D[omi]na Czimermaniana, qvia nihil p[ro]baret, in contrarium autem in sui enodationem D. I. doceret actionalem corollam ante duos adhuc annos civi cuidam Eperiesien[s]i Blasko dicto esse divenditam, ideo ad possessorem relegatur. Qvo ad expensas ex parte Reseniana petitas limitantur ad fl. 20. una cum adjudicata summa capitali fl. 61 et 33 x. per D. I. exsolvendi.

Anno D[omi]ni 1705. die 23. Martii in Civitate Agriensi, p[rae]sens processus in Excelso Suae Serenitatis Consilio per Spectabilem ac G[ene]rosum D[ominum] Alexandrum Platthy (Tit[ulus]) productus et modo subinserto per antelatu[m] Consiliu[m] revisus exstitit.

Deliberatum est. R.

Praesenti Processu Commissionali per formam relationis in faciem Excelsi Suae Serenit[at]is Principalis Consilii reproducto, eunde[m] in omnibus his punctis clausulis et articulis ex rationibus ibidem expressis revisisq[ue] reproductis, aprobari, laudari et ratificari, approbatum et ratificatum pronunciari, insimul autem ad primae instantiae forum p[ro] effectuatione ejusdem ex Consilio remitti.

Ex Consilio

Sigismundus Janokj m. p.

Paulus Ráday m. p.

Anno 1705. die Ultima Martii juxta tenorem praesentis deliberationis per me Latae, ac per Suam etiam Serenitatem benigne approbatae et ratificatae, supranominatus Dominus Baro Edvardus a Vilson, praespecificatos mille quadringentos viginti octo f. et 54 xferos id est f. 1428 xferi 54 in rationem Inclytae Civitatis Eperiesiensis ex integro numerantur, adque manus meas judicarias deposentur. Pari modo in rationem Viduae Resenianae f. 81 x. 33, super qua utriusque speciei summa, memoratum Dominum Baronem tenore praesentium quieto.

Alexander Platty Suae Serenitatis Principalis Aulicus Consiliarius et deputatus Supremus Consiliarius. L. S.<sup>25</sup>

---

<sup>25</sup> Ez az utolsó bekezdés nem szerepel a Dobák Géza gyűjteményében lévő eredeti iratban. De megtalálható a pörnek Eperjes város levéltárában lévő másolatán. A téma teljessé tételére onnan vettem át.

11.

**Prileszky Pál levele Labsánszky Jánosnak**

Nagytapolcsány, 1705. március 23.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*A részére ide érkezett leveleket megküldi, egyet közülük felbontott. Gerhard György írja, hogy a francia követ megérkezett, Nagyvárad eleste várható, Forgách Simon pedig Erdélyben viaszorította a németeket. Értesült, hogy Jánoky Zsigmond kancellár lett. Utóirat: a mellékelt feljegyzésben felsorolt rabok ügyét Bercsényi Miklós parancsára vizsgálja ki.*

(Külső címzés:)

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsanszky Juniori  
Suae Serenit[at]is Principalis Consiliario etc. D[omi]no et  
Affini mihi colendiss[im]o. Malacska.

(Papírba nyomott, P. P. monogramos gyűrűspecséttel.)

K[el]g[yelme]d[ne]k, mint bizodalmas Sogor Ur[amna]k, kész köte[le]s szol[gálatomat] ajánlom.

En eddig sem tudom merre portaz K[el]g[yelme]d. Tegnap K[egye]ll[me]d[ne]k szolo levelek, ugy [—]<sup>26</sup> Ur[am]tul communiter is kezemhez devenialván, azt az egyet meg olvasván és más levelbe be tevén, mivel éppen indulo félbe voltunk, Lossonczj Kapitány ur[am] által mind azokat k[el]g[yelme]dhez dirigaltam. Vette[m] Gerhard ur[am] levelit, szol[gálatát] ajánlja K[egyelme]d[ne]k, azt írja, hogy egy hetnek előtte az orator Franciatul bé érkezet,<sup>27</sup> Varad<sup>28</sup> agonizal. M[éltóságo]s G[enerális] Forgacs<sup>29</sup> ur[am] Erdelben jó for-

---

<sup>26</sup> A név olvasata bizonytalan, talán: *Lubi*.

<sup>27</sup> Des Alleurs francia altábornagy 1705. március 11-én jelentkezett Rákóczinál Egerben.

<sup>28</sup> Nagyvárad, amelyet a kurucok már 1704-től ostromzár alatt tartottak.

<sup>29</sup> Forgách Simon gróf tábornagy 1704. december 20-tól volt az erdélyi csapatok főparancsnoka.

máb[an] constringalta a nemetséget. Hajszter hogy át ment, és Bazin taján is hogy valami alkalmatlanság volna, úgy Csallokezben is, ha eddig el nem múlt, el hitte[m], kezeleb leven jól tuggy K[e]g[yelme]d. Szomolyanba[n] is vagy on mig, úgy agya az I[ste]n jó hireink lesznek. Darvas Mihály ur[am] meg jűt, hic est. Hallom, Janoky Ur[am] Cancellarius. Tegnap meg hoztak p[ro]ljectumot de Consilio illo, in quo pauci et mirabilia Praeses scit, in reliquo nemo memoritate causar[um] eti[am] in Jókö. [—]<sup>IV</sup>

Dat[um] Nagy Tapolcsan 23. Martii 1705.

K[e]g[yelme]d[ne]k

köteles szol[gája] Sogora

Prileszky Pál m. p.

P. S. Ides Sogor Ur[am] errul kellett volna Principalit[er] irnom Mél[tóságos] Ur<sup>30</sup> parancsolattyábúl, tegnap Nitran még p[ro]lponálván includalt memorialisban denotalt rabok-[na]k dolgot, ő Na[gysá]ga parancsolt, irjak K[e]g[yelme]d[ne]k, hogy azon a földön livén, k[e]g[yelme]d investigallja, mib[en] legyenek interessatusok azon rabok, per omnes circumstantias.

## 12.

### **Zabreczky László levele Labsanszky Jánosnak**

Vitenc, 1705. március 27.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Ocskay László egy hordó bort, Szale András pedig pénzt és bizonyos ellátást kér, de erre neki nincs parancsa.*

(Külső címzés:)

Perillustri ac G[enero]se D[omi]ne D[omi]ne mihi Ob[servandi]ssime.

(Vörös viaszba nyomott, Z. L. monogramos gyűrűspecséttel.)

<sup>30</sup> Bercsényi Miklós gróf

<sup>IV</sup> Itt négy szót nem sikerült kiolvasni.

Servitior[um] meor[um] paratissima[m] obligatione. Ocskai Ur[am] eö k[e]g[ye]lme ujonan egj hordo bort s jot kivan, én Isten latja lelkemet soha nem tudom mit czinaljak megh írtam eö k[egye]lméne]k és k[egye]lmid parancsolatját eö k[egye]lme Perneken vagjon talam nem artana ha ki[gyelmed] is írna eö k[egye]lméne]k azon három hordo bort is amint értettem Fitosné Aszonyomnak parancsolta adatni eö k[egye]lme. Kérem szeretettel ki[gye]l[me]det méltosztassik parancsolni mi tevő legjek azon bor felől, Szale András Ur[am] is kér pinszt Benchichne Aszonjomal tartasokra; és szinara holot enikem Szale ur[am] irant semi comissiom nincsen hogj lehessen adnom sem kész pinsz felől, maskint is nincsen, mert amikor is volt zabra s arpara köl most ki adni maskint ami vagjon a kocsár [?] azt ki agya mindenkor, én nem tom mit kelessik vele cselekedni kérem valami remediumot talaljon ki[gye]lmed aban inclusive levelit Szale Ur[am]na]k el küldettem ki[gye]lmedne]k és valaszát s parancsolatjat ki[gye]lmedne]k el varom. Mindenekrül talam nem artana, ha ki[gye]lmes Méltosagos Urnak<sup>31</sup> írna ezekrül. His comendo Divinae clementiae p[rae]titulatu[m] D[ominatio]nem et valere ad vota felicissime cupio.

Manens

P[rae]titulatae D[ominatio]nis

Servus Obligatiss[imus]

Ladislaus Zabreczkj

Vitencz 27. Martj. 1705.

P. S. Szale es Benchich<sup>32</sup> Ur[am] azt mondotak eö k[e]g[ye]lme]k[ne]k, hogj azon bort melj megh maradot azon négj ako bortul meljet k[e]g[ye]lmedne]k küldettem hogj eö k[e]g[ye]lme]ne]k parancsolatot adni,<sup>v</sup> nékem penik nincz hirem[m]el.

<sup>31</sup> Bercsényi Miklós gróf

<sup>32</sup> Valószínűleg a 70. sz. alatt közölt levél írójáról, Benczicz Jánosról van szó. (Felesége fentebb, a levél szövegében említve.) Nem tudom, ugyanebből a családból való-e az a Bencsik Mihály nagyszombati szenátor, aki a konföderáció szövetséglevelét is aláírta.

<sup>v</sup> A mondat értelme nem egészen világos.

13.

**Gróf Esterházy Dániel levele  
valószínűleg a megye alispánjának**

Senkvic, 1705. március 29.

(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)

*A hadak szaporodnak a keze alatt, ezért tegyen intézkedéseket az ellátás biztosítására, mert különben nem tud fegyelmet tartani és hadtevékenységet folytatni.*

*(Külső címzés nincs.)*

Ajánlom Joakaró Ur[amna]k szolgál[atomat] k[egyelmedne]k. Isten szerencsésen éltesse k[egyelme]det. Oránként szaporodván k[e]l[g]ye]lmes Urunk eő N[agysá]lga hadai kezem alatt lévő corpusban, mivel azoknak subsistentiájokra mindenféle élés számossan kívántatik, k[egyelme]det kérem, tegyen olyan dispo[siti]ot kenyér, vágó, só, abrak s egyébféle élés meg ne szűküllyen köztünk, egyébaránt el gondolhattya k[egyelme]d in casu defectus sem disciplináb[an] nem lehet tartani az hadat, sem penig az operatiok k[e]l[g]ye]lmes Urunk eő N[agysá]lga istenes intentioja szerént végben nem mehetnek, vagyok olyan reménséggel igaz haza fiúságátul viseltetvén k[egyelme]d, mind ezekről tempestive teszen elégséges és szükséges dispo[siti]okat. Isten szerencsésen éltesse k[egyelme]det. Senkvicz 29. Mar[tii] 1705. K[egyelmedne]k

szolgáló joakaró Baráttya  
Esterhás Daniel m. p.

14.

**Labsánszky János levele ifj. Labsánszky Jánosnak**

Korlát, 1705. március 30.

(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)

*A levélíró a címzett unokatestvére volt. Bercsényi Miklós levelét tévedésből neki kézbesítették, és ő meg is válaszolta azt: a hadellátási terheket a körzetben egyenletesebben kellene elosztani, nem csak Nyitra és Pozsony vármegyéket terhelni. Sőt itt nincs, azt Máramarosból kellene a hadaknak szállítani és a lakosságnak is árulni. Közli, hogy fia, Korláthkőy György március 27-én meghalt.<sup>33</sup> Elefánton, a pálosok templomában temetik el, bár ő Szent Katharinában akarta végső nyugalomra helyezni.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Labsanszky Juniori de Labs Cel[si]ss[im]i Prin[cip]is ac D[omi]ni D[omi]ni Francisci Rakoczy Bonor[um] Fiscaljum Administratori etc. D[omi]no Fratri mihj confidentissimo. Malaczka vel ubicunq[ue] fuerit. Cito Cito Cito Citissime Citissime Citissime.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét, L. I. monogrammal. Jól kivehető a Labsánszky-címer: a pajzsban jobbra fordult, nyakán nyíllal átlőtt, csőrében talán gyűrűt, felemelt lábával kavicsot tartó daru, a sisakdíszben pedig jobbjában íjat, baljában nyilat tartó, növekvő páncélos vitéz.)*

Bizodalmas Uram Öcsém.

Includált levelet per errorem ide hoztak kezemhez, gondolván, hogy ennekem szól, fel szakasztottam, és M[éltósá]ghos Generalis Urnak választot is adtam, declarálván per longum et latum, hogy Pozony és Nyitra varmegyét, jam possunt reputáre pro non entib[us]: hanem miért nem láttják Fel Földet és azokat az varmegyeket, a' kik azt sem tudgyák, vane haború az orszagb[an] vagy nincs. Sót it haszontalan keresni, hanem Maromarovssj Sót Bánnyák hova lettek? hiszem ellenség

---

<sup>33</sup> A névváltoztatásra ld. a bevezető 6. jegyzetét.



miát azt batrán le szallethatni, es abbúl mind hadak[na]k lehetne succurrálni, mind pedig pinzt szerezni belölle, mivel e táján só nem terem, husra való marhát és zabot miért nem kel limitálni Arva, Lipto, Turocz és a' táján lévő szomszéd Varmegyékre, az kik a' filével bővelkednek, és ex integro megh maradtak. Zabot lehetne Illavaigh szallokon<sup>34</sup> le szálléttani, és onnéd szekereken administrálni az hadak[na]k. Marhat pedig labon lehet haitanj a' hova parancsolják, csak volna jó rendtartás. Fiscalitasbúl mi telhet ki, azt mostani K[e]g[ye]lmed munkája megh mutattya. Azért K[e]g[ye]lmed juxta suam functionem adgyon választot M[éltósá]ghos Urnak.

Adigh biztatot K[e]g[ye]lmed Fjam Korlatkő György conva-lescentiajaval, hogy ugyan csak el bucsuzot ez világtúl: ez mindenestül consolatiom, hogy 25 p[rae]sentis Boldogh Aszony napján széppen meg gyont, és communicált; 26 p[rae]sentis pedig Extrema Unctjót<sup>35</sup> vet és 27 viratta előtt három orakor regel, assistente sibi Patre Paulino sok imádsági után ki mult ez világhbúl: Kinek temetéssét ugyan Paulinussok Elefanti Templomab[an] rendellem, oda küldvén embereimet, külségel, és temetéshez való ruhával együt, mivel magham bágyat állapotom miát nem mehettem: Szen [!] Catharinab[an]<sup>36</sup> let volna temetű hele, az hollot mind Kreptát epettettem, mind pedig fundatjót tettem három száz missére, pro singulo deficiente, irtam is mingyárt oda véghezék el mennél hamaréb azon misséket: töb helyekre is irtam hassonlo missék mondassa felöl: K[e]g[ye]lmed is magha imadsaghib[an] el ne feleltkezék felülle. Ezel maradok K[e]g[ye]lmednek

Kötelességhe! szolgáló Battya  
Labsanszky Janos m. p.

Korlat 30. Mar[tii] 1705.

<sup>34</sup> Szálakon = tutajon

<sup>35</sup> Utolsó kenet

<sup>36</sup> Nem tudtam azonosítani.

14/a

**Luzsénszky Klára levele Labsánszky Jánosnak**

*Hely nélkül, 1705. április 2.*

*(Eredeti, a címzés kivételével saját kezű írás)*

*Esterházy Dániel generális kommisszáriusokat küldött rá, akik vermeiből több ezer (!) szekér gabonát elvittek, azzal, hogy fizetni fognak. Mindennapi kenyere sincs meg, sem neki, sem gyermekeinek. Előzőleg 30–40 német 80 lóval volt beszállásolva hozzá, az életük is veszélyben forgott, azt sem vették tekintetbe, hogy férje Pozsonyban [vagyis a császár hítségén] van. A fejedelem korábban Szirmay István által adott számára védlevelet, és továbbra is ragaszkodik a fejedelem kegyelmességéhez. Kéri Labsánszkyt, hogy intézze el búzája árának megfizetését.*

*(Külső címzés:)*

Nemzetes és Vitézlő Labsánszky János Uramnak, Méltóságos Fejedelem Felső Vadász Rákóczi Ferencz K[e]g[y]lmes Uram eő Fejedelemséghe Feő Administratorának (tellyes titulussal) nékem jo Akaro Batyam Ur[am]nak eő K[e]g[y]l[méne]k.

*(Vörös viaszba nyomott kisméretű gyűrűspecst. A címerpajzs mezejében jobbra fordult, mancsában szablyát tartó oroszlán vagy griff<sup>37</sup> vehető ki.)*

Nagý beceletel valo jgas atafi Alasatos solgalotomot Ajalom mjnt nekem kedves batyam uramnak.

Kjsertetem K[egyelmedne]k Kedves batyam uram meg Talalnom mjcodá nagý keserjsjgben js retenetes nagý karvalasra ýtotam mjltosagos Generaljs uram esterhas danjel ura [!] ö nacaga ramkódet komjsarjusokat js amj kevjs gabonackam vot fel sedete Tep eser sekjre de ha ütj setig vona mint jlene de et hat veremből akj akart ugj bjtangoltag js azt ö esente

---

<sup>37</sup> A Luzsénszky család későbbi bárói címerében fordított állású griff látható.

mjltoſagos Generaljs uram hogŷ fozetnj fognak soha olan  
vasarlas nem latam meg nem alkuťnj js njt vat etmjcet el vjnjs  
js eget felrőnj Kedves batŷam uram nem kel k[egyelmedne]k  
azť jrna mert ŷoltuge mjccoda jgas js njhjs farasagal ŷutotam  
jn jgas darap keneremhes hogŷ uTulso napŷjmra mastul  
kjavaj egj darap keneret<sup>vi</sup> segen germekejmel neŷusom jn mjnt  
ŷartam menj eser kenvenet halstotam kevesemet meg  
Tartani hogŷ jmar aljg latom semejmre jn kegelmes fedelem  
hosam mutatot mjltatlan Alasatos solgaloŷahos kjadot  
kegelmes portogcjahoz js garcjahos bjstam js bjzon a kjt ő  
fedelsjge kjadatatot Sjrmaj jstfan uram ő nacaga altal mjnt  
uram ő k[egyelmenek] mjnt magam kevjs ŷo sagockamra  
mjltosagos kegelmes fedelem kegelmes portogcjaban nem  
bistam vona soha jn az jletemet aban a sercjtlen valtoso  
jdőben nem maratam volna mjkor sosor jletemjrt egj fljrt  
nem attam vona mjkor gűť harmjnc netven njmet hasomhos  
js ketjlre akartag ketnj js vjnjs mjkor as kvantak akj lehetetlen  
cagnem a navala fel őtet hasomnal mjkor hetfen nocfan lo js  
vot kartjlban njha kjt hťtg sem vetkestőm harom njt napig  
sem etem egj kanal meleg levest cag kerőleteg nem gustung  
ŷarn nem hasnalt nekem uram ő k[egyelmenek] posonba valo  
ljte cag azt Montag hogŷ mjnt jletőnket mjnt kevesenket el  
vestetők sjntjn ugj kesetjg egj njhan eser mjc gabonamot a  
mjnt hasnalt uram ő k[egyelmenek] ot valo ljtŷe ő k[egyel-  
menek] egj ora hasa nem gűť do otan cag nem jletjt jrtem letet  
hogŷ semjben nem seğıthetet soha jseken a keserves eseteken  
nem mentem vona hajű mjltosagos fedelem kegelmes portocjahos  
nem ragaskotam vona js most js rakaskodom js bjson  
kegelmes fedelem kegelmesjgiben hogŷ anjsog nomorusuk  
utan Tovam js veven maga kegelmes portogcjalat js meg erťtj  
kegelmesen hjsen előtől fogvast jt vjselem<sup>vii</sup> a terhet jdes  
batŷam uram legen jgas atŷafj hosam kegelmes fedelem őljt jn

---

<sup>vi</sup> A mastul kjavaj edj darap keneret oldalt betoldva a lapszėlen.

<sup>vii</sup> Eredetileg: *vjsen*, s a szővėgi -n főlė írva: *lem*.

azt hisem mjltsagos fedlem sova jsten sova js marathasam  
bjkjvel mjltsagos kegelmes fedelem kegelmes sarnaj alt akjrt  
jyel napal kelmes fedelemjrt jsteneg jmatkosom Alasatoson  
js kerem jdes batyam uram a mjinmj retenetes sog kart  
valotam aban a gabonaban vjge vjgben mjltsagos fedelem  
kegelmes uramnal hogö Tjren az jn karom jn js urammal js  
kedves germekjmmel jletem utulso oraj kjvanok kegelmes  
fedelem alasatoson meg solgalnj a k[egyelmedne]k atya  
fju seretetiben<sup>viii</sup> ayalom magamot js el varom ervendetes  
vjgastalo valastyat js jn maradog 1705 2 Apjrljs [!]  
K[egyelmedne]k jgas atafju beceletes Alasatos solgaloja

Luszjnszkj Klara m. p.

## 15.

### **Sréter János levele valószínűleg Madocsányi Miklóshoz<sup>38</sup>**

*Besztercebánya, 1705. április 17.*

*(Eredeti, az aláírás saját kezű)*

*Felszólítja a címzettet, tiltsa meg, hogy a megyei tisztek vissza-  
tartsák az ezredeiben szolgálatot vállalni akaró, és részben  
már fizetést és egyenruhát is felvevő személyeket.*

*(Külső címzés nincs.)*

Perillustris ac Generose Domine mihi observandissime.

Mindhogy M[éltóság]ghos Fejedelem k[e]l[g]ye]lmes Urunk eö  
N[agyság]ga parancsolattyabul kelletik az ezereimet<sup>39</sup> comple-  
alnom, ar[r]ja való nézve emlétett k[e]l[g]ye]lmes Urunk Patensével  
bizonyos Hadnagyimat k[egyel]l[me]tek Varmegyéjébe küldette[m]  
fogadni hajdusagot. Mindazonáltal úgy értem, hogy sokak

<sup>38</sup> A címzett azonosítására ld. alább a 19. sz. iratot.

<sup>39</sup> Így, többes számban, Sréternek ugyanis két ezrede volt: egy gyalog- és egy lovasregiment. A levélben azonban csak gyalogság (hajdúk) fogadásáról van szó.

<sup>viii</sup> Az i betű utólag beszúrva.

Varmegyebéli Tiszt Uraimék közül, ez ilyen köz jonak ellent állanak, olyan személyeket az kik ide alottak, pénzt fel vettek, némelyek mundirungot is, manutenealni igyekeznek. Az okaírt k[e]g[lye]ll[me]det kötölessen kérem, ollyatin Varmegyebéli Tiszteit efféle cselekedetektül télcsa megh k[e]g[lye]ll[me]d, és ha talam maga is k[e]g[lye]ll[me]d némelyek irant ekkoraigh tet gatlast, ezután ne cselekedgye, hane[m] inkab emlétet Hadnagyaimhoz et per consequens köz jonak p[ro]motiojahoz segítségel légyen. Mert maskint kintelen leszen [!] magat k[e]g[lye]ll[me]s Urunkot az iránt meg találnom. Coeterum servet Deus eand[em] P[er]illustr[em] ac G[ene]rosa[m] D[omi]na[ti]one[m] V[est]ra[m] diu felicit[er]q[ue] bene valentem.

Maneo Perillustris ac G[ene]rosae D[omi]na[ti]onis V[est]rae

Servus oblig[atiss]imus

Joannes Sréter m. p.

Neosolii 17. Aprilis 1705.

## 16.

### **Sréter János levele Puchó vezetőinek**

*Besztercebánya, 1705. április 18.*

*(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)*

*Figyelmezteti a város bíróját és vezetőit, hogy tartsák magukat a fejedelem rendeletéhez, és adják meg az előirt kedvezményeket a hadakban és a táborban katonáskodók otthon maradt családtagjai részére.*

*(Külső címzés:)*

Egregiis NN. Oppidi Pucho Judici caeterisq[ue] Juratis, dominis mihi ob[ligati]ss[i]mis. Pucho.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Egregie Domine mihi ob[ligati]ss[i]me.

Ex relatione certorum quin e medio vestri pro libertatibus Regni arma sumserunt, castrisq[ue] sequerentur, intellexi, quod domestici eorundem, contra manifestissimum Serenissimi Principis edictum et mandatum ad onera in medium vestri attrahantur praestanda, magna cum aggravatione eorundem, inq[ue] dispendium benigni Serenissimi Principis mandati. Qvare hisce serio ex superabundanti Vestris intimare volui, qvatenus Vos ordinibus Serenissimi Principis et Excellentissimi D[omi]ni Supremi Generalis omnimode accommodare debentis omneq[ue] et singulos qui actu in armis et castris essent constituti, eorundemq[ue] domesticas ab omnibus quos cunq[ue] tandem sub praetextu et Titulo ab iisdem exigendis datiis et Impositionibus immunes atq[ue] exemptos pronunciatis, alias infallibilem indignationem et disgratiam Principis incursum. In reliquo maneo

Eosdem D[omi]nat[i]onis Vestrae  
ad serviendum paratus  
Joannes Sreter m. p.

Novisolii 18 Apr[ilis] 1705.

(A hátlapon más kézzel rávezetve:)

Litterae D[omini] Sreter ad Oppidum Pucho scriptae occasione exempt[i]onis].

## 17.

### **Károlyi Sándor levele gróf Bercsényi Miklósnak**

*Eger, 1705. április 26.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Válaszolva április 22-i levelére, tájékoztatja a főgenerálist, hogy a Dunántúlról átmenekült hadakat Kecskemét táján táboroztatta volna, de míg ő a fejedelelemnél volt Egerben, addig a katonaság eloszlott, ezért Gencsy Zsigmond és Nyíri András ezereskapitányok árestomban vannak. A fejedelem megpa-*

*rancsolta neki a hadak összegyűjtését, de ehhez szüksége lenne a két letartóztatott főtisztre, ezért gráciára ajánlja őket a főgenerális előtt. Tájékoztatja a Pálffy Jánostól elszenvedett vereség okáról, Ibrányi László ezereskapitány elestéről.*<sup>40</sup>

*(Külső címzés nincs.)*

Meltosagos Generalis Nekem Nagj Jo Uram.

Sub dato 22 hujus irot meltosagos levelet<sup>41</sup> szokot kötelesseget vettem N[agysá]l[g]o[d]n[al]k, valo dologh hogj én az hadat Kecskemeth táján megh telepitettem volna, de migh k[e]l[y]elmes Urunk parancsolattyából ide be mulattam eő N[agysá]l[g]álnál, addigh az tisztek semmi lött képpen megh nem tartoztathattak, mind szélyel oszlot, csak magokat találtam az Tiszteket, mikor k[e]l[y]elmes urunk vissza küldött közikben, kiért mind Gencsi s Nyiri kapitányok itt az Várban vadnak arestomban. Magam pedigh itten töltöm az üdött, tovább mit fogh k[egye]lmes Urunk eő N[agysá]l[gha] k[egye]lmessen parancsolni, nem tudom. Nekem ugjan az haza menetelre semmi szükséghem, mert akár othon akar Kecskemethi Pusztán, mind egj. Az hadaknak öszve hajtását parancsollya eő N[agysá]l[ga, abb]an] már expediáltam az tiszteket, de ha az fő tisztek nem lesznek, nem hiszem olly hamar tellyék valami bellölle. Azért recommendalom N[agysá]l[god] gratiajab[an] nyavalyásokat, ha lehet sokáig ne raboskodgja[na]k. Tudom N[agysá]l[god] gratiaját megh szolgálni el nem mulattják. Galfirul magam[na]k is ugj vagjon Informatiom, mint N[agysá]l[god] Irja, már ugjan felölle Irtam is Pestre. Pal Adam nevű tisztünk penigh egj sem volt s nem is marath semmi tiszt töb oda, hanem szegeny Ibranyi és az

---

<sup>40</sup> A témára ld. még MÉSZÁROS, 1997. 65–80. A jánosházi összecsapás azonban – amelyben Ibrányi László halálos sebesülést szenvedett – nem 1705. április 1-jén, hanem 5-én történt. Ld. MARKÓ, 1935. 211–221.

<sup>41</sup> Ez az Érsekújvárott kelt levél kiadva: THALY, 1868. 111–112.

szeginy Straza Mesterem,<sup>42</sup> az kik rabok is, az lovok[na]k gyengesége és az Pálfin<sup>43</sup> való rajta menetel okozta, mert ha azon rajta nem mentenek volna, jobbara semmi kár sem eszet volna az hadb[an] s most is egjütt volna. Ezzel N[agysá]god Gratiajab[an] ajánlván magamot maradok

N[agysá]godnak Igaz szolgálja

Károlyi Sándor

Agriae, 26. Apr[ilis] 1705.

## 18.

### **Madocsányi Miklós levele Labsánszky Jánoshoz**

*Besztercevárálja, 1705. április 27.*

*(Eredeti, a címzés kivételével saját kezű írás.)*

*(A levél jelentős része a tinta elfakulása miatt olvashatatlan)*

*Bercsényi Miklós elégedetlenségét igazságtalannak tartja, mert a sok száz köpönyeg és szűrdolmány elkészíttetése igen sok munkájába került. A kívánt vásznat Lengyelországból vagy Sziléziából lehet megvásárolni, de csak ezüstpénzen, az pedig neki nincs. A főgenerális által kívánt 500 vég zöld posztó megszerzésére Pucho fele indult. Ebben a hideg tartományban takarmány nincs. A Patay László által Nagytapolcsányra rendelt konyháravaló aprójószágot innen nem tudja küldeni, de a biccsei és vágbesztercei uradalmak terményeiből mindent fog szolgáltatni. Utóirat: a fiskális uradalmaknak hatalmas összegbe kerül a rájuk vetett lovasok kiállítása, a zöld posztó és az 1000 vég vászon megvétele is csak ezüstpénzen lehetséges.*

---

<sup>42</sup> Nevét nem tudtam megállapítani, Heckenast Gusztáv szerint talán Bay Ádám.

<sup>43</sup> Gróf Pálffy János



(Külső címzés:)

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsánszky de Labs, Serenissimi Principis ac Domini Domini Francisci Rakoczy de Felső Vadasz etc. Consiliario, nec non Inclyti Comitatus Trencsinien[is] Jurato Notario etc. Domino et Affini mihi confidentiss[im]o. Nittriae vel ibi ubi.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)

Kötölesse[n] szolgálók mint kedves Sogor Ur[amna]k k[egyelmedne]k.

Becz kobol 24. p[rae]sen[tis] datalt k[egyelme]d levelét inclusakkal edgyöt tegnap, méltossagos Fő Generalis Uram levelét pedig, in eade[m] materia, eisd[em] die et loco datalta[to]tat tegnap Zolnarol le jövet Bitczén adák megh. Megh vallom nagy szivem faidalmával consencialom méltossagos Urnak felőlem concipiált opinioiát, holot megh eddigh mind[en] tehetséggel igyekeztem véghez vinne[m] az ő N[agysá]gha parancsolatit és dispositioit, amint hogy anni száz ingeknek, anni száz köpönyegeknek, szördolmányoknak megh készettségéb[en], és le szolgáltatásáb[an] is éyel nappal fáradoztam, gondatlanságh és rötség[em] éppen ellenkeznek természetemmel, de mint hogy avval is látogat az én Istenem, békességes töréssel köl tapasztalom ő szent fölsége latogatasat, es az ő N[agysá]gha iranta[m] valo vélekedéssét, s következő képpen szerencsétlen sorso-mat. Az [—] En ugyan se fautornak, se mod nélkül<sup>ix</sup> aytatos embernek nem tartom magamot [—]<sup>x</sup> dunak valo vasznot, hanem Lengyel Országbol, avagy Lengyel Orszaghi kereskedők által Szileziabol, legh főképpen azon méltósságos Ur ezerekbol allo haidui számara valo anni vasznot, mert arra computatis computandis, megh festetéssével edgyöt, legh alab nyolcz ezer forint fogh kivantatni, et quidem feyér pénzöl, akit nálunk nem is latni, sőt apro pinzt is igen szóken. Hoc aute[m]

---

<sup>ix</sup> Utólag beszúrva felülről: *mod nélkül*.

<sup>x</sup> Innen kb. 12 sornyi szöveg teljesen elhalványult, és csak a túloldaltól olvasható folyamatosan.

taliter [—]<sup>xi</sup> Egy végh vaszonb[an] köllene lenni reff: 35. réfjét leg alab köl venni den. 12. megh festetésséért hasonlo keppe[n] den. 12. mivel zolnay festő mester aláb nem akar szallani, es így vesse föl k[egyelme]d calculo aritmetrico Ezer végnek az eő p[rae]ciumát.

Amy pedigh zöld poszto dolgát illeti, facta p[rae]vio modo comparatione[m] telae illi[us] dispositione, actu megyek szállon<sup>44</sup> Pucho felé (s ezen levelemet is saezamba<sup>45</sup> irván) azon posztonak megh szűrzésséről akarván infallibilis dispositiot pro posse meo delatoriari [?] conf[—] tennem, az hol mit végezhetek, azonnal is eő N[agys]ághát értesitenem felöle el nem mulatom, ezen levelemet pedigh, lévén velem alkalmatossagh, aky sietséggel megyen Nitra felé, akarta[m] p[rae]mittalnom, pro informatione V[est]rae d[ominatio]nis, Suae Excellentiae repraesenda. Mivel pedigh eő N[agys]ágha 500 végh posztorol nékem méltoztatik parancsolni (olly képpen implicate) k[egyelmedne]k pedigh 50 vagy 60 végh posztonak megh szörzésséről ir, k[egyelme]d itiletinek submittalom a dolgot, volté miért megh iyednem. [—]<sup>xii</sup> valo iobbitást, mivel már ky fottunk mind szénából, mind pedigh szalmából, fű pedigh még nem lévén, sőt ezen hidegh tartományb[an] ad 15. Maji sem lészen, k[e]gy[elme]det kérem édes Sogor ur[am], Méltosságos Urnak Nemes Varmegye nevével ne terheltessék eze[n] dolgot repraesentalni és eő N[agys]ághát alázatossan kérni, parancsolna megh Ambro Pál ur[am]nak, azon jobbitast [—]<sup>xiii</sup>

Prileszky Pál Sogor U[ram]nak eő K[e]lgyelméne]k kötöles szolgalatomat ayanlom, holnap I[ste]n éltetvén az eő K[e]lgyelme] dolgát véghez viszem, es azutan voltakeppen eő k[e]lgyelme]t felöle tudossétanom el nem mulatom.

<sup>44</sup> Azaz: tutajon

<sup>45</sup> Séza: könnyű, hintószerű jármű

<sup>xi</sup> Itt egy szót nem sikerült kiolvasni, ill. értelmezni.

<sup>xii</sup> Az oldal utolsó két sora ismét olvashatatlan.

<sup>xiii</sup> Itt két sor ugyancsak olvashatatlan.

Patay László Ur[am] levelet is veszem cum inclusa subministrandae p[ro] 11. Maji ad Nagy Tapolczan p[ro]visionis lista ki is azt iria, hogy eő k[e]lgye]lmével edgyöt csinalta volna azon listat, s a többi között tyukot, ludat, örögh barant is kévanvan, úgy barany fiat is. Én ugyan azokat is széveessen subministraltatnam, de tyuk, lud, örögh barany most nem arra valo, fiatal báránt pedig oly meszsze földre inned nem vihetni. Caeterum quae nostra tellus producít, es megh termet az idén, azokb[an] nem lesz fogyatkozás, mely p[ro]visionak subministrálására Biczey és Vágh Beszterczey dominiumokat p[ro] hac vico rendeltem. Ezek után választ várván K[e]lgye]l[me]dtol, maradok K[e]lgye]l[medne]k kötülesen szolgáló Sogora

M[adocsányi] Miklos m. p.

Datum in vago, vel dorso eiusd[em] e regione  
Castelli Besztercze-varallya<sup>46</sup> 27. Apr[ilis] 1705.

P. S. Soha nem hinné k[egyelme]d minemő summab[an] telik fiscalis dominiumok[na]k, reaiok vetet lovasoknak ki alétása. Anni zöld végh posztoknak, es ezer végh vaszonnak megh vétele honnéd telik ki, nem lévén semmi feyer pénzünk (aky nélkül vasznat megh nem vehetni) bülcsezen megh itelheti k[egyelme]d, eő N[agysá]gha pedig azt iria, hogy ne is men-csem magamot.

Most actu mind a lovasokat, mind pedig portarialis [így!] szekereket per omnia media haitatom, tengeri sok a dologh raitam. Azomba egy pinz fizetesse[m] sem lévén, fugrat[us] labor, qvem p[rae]mia non sequit[ur], sed [—] dolor, nec recognoscit[ur] quidem. Ennek is patientia az orvoslassa. I[ste]nért tegye K[e]lgye]lmetek capaxa eő N[agysá]ghát, hogy én egy pinz perceptioba sem [—]

---

<sup>46</sup> Besztercevárallya: helyesen Vágbeszterce. Beszterce vára a község mellett, a Vág bal partján feküdt.

19.

**Madocsányi Miklós levele  
Labsánszky Jánoshoz és Prileszky Pálhoz**

Horóc, 1705. április 30.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Az 500 vég zöld posztó ügyében Puchón járt, de a mesterek most vásárokon vannak. Egy véget mintának meg fog festeni a főgenerális részére. Egy végben 24 rőf van, egy rőf ára 1 forint. A „pánczéring”-nek való 1000 vég vászon megvétele és festése 8–9000 ezüstforintot igényel, ennyi pedig a tisztek szerint nem telik ki a fiskalitásból. A csejtei uradalom jövedelmét Egerbe kell küldenie, a lovasok kiállítása is sok száz forintba került. Bercsényi Miklós ezekben az ügyekben semmiféle mentséget nem fogad el tőle. Minthogy a katonáskodók fizetést kapnak, családtagjaik kötelesek lennének a terheket viselni, de a Sréter János ezredében szolgáló Lász (Láz) falubeli katonák családtagjai nem akarnak fizetni, terheiket ezért a szomszéd falukra vetette, de most azok fognak tönkremenni. Sréter János ugyancsak mentséget követel puchói katonái családjai részére is. Némely nemesek érdeklődtek a báránydézsmabérlete iránt. Oroszlánkő uradalmát tegnap hivatalosan átadta Prileszky Pál megbízottjának. Ha fiskális hordókat kell készíttetnie, minthogy itt tölgyfa nincs, vágathat-e a pruszkói erdőben?*

*(Külső címzés:)*

Perillustribus ac Generosis Dominis Joanni Labsánszky, et Paulo Prileszky, Serenissimi Principis ac D[omi]ni D[omi]ni Francisci Rakoczy de Felső Vadász, Electi Transylvaniae Principis etc. Consiliariis et D[omi]nis et Affinibus mihi confidentissimis.

Nitriae vel ibi ubi. Cito Cito Cito Cito Cito Cito C[itissi]me C[itissi]me C[itissi]me.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Kötőlessen szolgállok mint Jó akaró Sógor Uramnak k[e]g[ye]ll[me]dnek.

Nem kétlem minapib[an] Bitcsérül le gyűvet Vágh hátán írot levelemet el vette eddig K[e]g[ye]ll[me]d. Én az nap Puchóra érkesztem, de puchoi posztó metőkb[en] kettőnél többet othon nem találtam, az kik egy fele más fele-is el szélettek sokadalmokra, és gyapjú keresésére. Szóra fogván azon posztó metőket, impositive reájok és a töb posztó metőkire vettettem azon ött száz vég szöld posztónak mentül hamaréb való meg csinálását. Mint hogy penigh Méltosságos G[ene]ralis Uram eő N[agysá]lgha ötven vagy hatvan vég posztórul ír K[e]g[ye]ll[me]dnek, aszt elő sem hosztam, qvamvis sit verisimilius, qvod Sua Excellentia hunc numerum, et non qvingentarum petiar[um] intellexisset. Sok difficultások[na]k propositioja után meg hattam nekik, hogy legh ocsób szöld festékkal meg festetvén egy vég posztót, vidgyék eő N[agysá]lglá]hoz Nyitrára, hogy eő N[agysá]lgha mind a festékét, mind a posztóságát meg tekéntvén, tehessen dispositiot azon posztóknak számárul és árárul, nem külemb[en] világossab, vagy szöldeb festékre kölősek-e a töb posztókat meg festetni, és mennyi idő alatt; meo videre, ha egy egy végb[en] lészen huszon négy réf, elig volna réfeért plus minus egy forént, salva Suae Excellentiae, et Vestrar[um] D[omi]na[t]ionum opinione.

A mi penigh ezer vég panczér ingek[ne]k<sup>47</sup> való meg vitelét illeti, hic rhodus, hic saltus. Mert külső országokból azt nem lehet hozatnom pro moneta cuprea, argentea totaliter destituti, így mentik magokat Lengyel Országb[an] járó kereskedők, hanem directionom s kezem alatt lévő Dominium béli tisztartók[na]k proportionaliter eléntészttem, és severissime meg parancsoltam, éjjel nappal fáradgyanak kinek kinek obveniaált qvantomnak meg szörzéséb[en] és meg festété-

---

<sup>47</sup> Pánczér ing: nyáridőben, felsőkabát nélkül viselt ingfajta. Elnevezését az egykori sodronypáncélra öltött ingszerű ruhadarabról kapta. (Ságvári György szíves szóbeli közlése.)

séb[en]. Mivel penig (ha annyi találkozik) azt parancsóllyá eő N[agysá]lgha, hogy három száz vége vörös, három száz szöld és három száz vége sárga, s a' többé kék festékkal meg legyen festve, a' ki computatis computandis nyolcz, kilencz ezer foréntra föll megyen, im[m]ar is a' tisztartók lehetetlennek mondgyák annak exolutioját ex proventu bonorum sibi concreditorum, et qvidem ex his rationibus; hogy csejtei fiscalis borok[na]k az árát Méltosságghos Fejedelem Egerb[en] parancsóllyá szolgáltatom más borok vásárlására Ottlik Uram kezéhez. Pro 2do. Hogy Dominiumokra vetett lovasok[na]k elő állítása sok száz foréntokb[an] tölt nekik. Ezeket kérem ne terhelteék rep[rae]sentálni jó alkalmatossággal Méltosságghos G[ene]ralis Uramnak eő N[agysá]lghának, mert magam nem is mertem ezekről írnom eő N[agysá]lghának, mint hogy aszt írta eő N[agysá]lgha énnékem, hogy ezek[ne]k effectuatioja szaporán legyen meg, és ne is mentsem magamot szokásom szerint. De ezeket nem a' magam mentségére nézve, hanem tartozó kötélességem szerint valóságos informatiom kedviért kellet föll ten[n]em, noha nem is pirúlt az orczám Magistratusom előtt valami szénes<sup>48</sup> informatiomért, avagy hamis mentségemért, bizony eő N[agysá]lgha sem tapasztal engemet valami hamisságban. Juthat eszé[en] K[e]l[g]ye[l]l[me]dnek édes Sogor Uram, minap itt létéb[en] Kegyelmednek töttem vala egy kérdést, tartoznaké tudniillik külső zászlók allatt hadakozó nemesek in medium Co[m]m[un]it[at]us impositiokkal, nemtelenek penig in medium pagorum et oppidorum impositiokkal és onusokkal concurrálni vagy sem? Melly kérdésemre reponált K[e]l[g]ye[l]l[me]d, hogy annak előtte még fizetések nem járt, nem tartoztak, most im[m]ár fizetések járván, igen is tartoznak. Példának okáért, ledniczei jóságbéli Lász nevű falúból recenter hatvan hat személy Sreter Uram gyalog regémentibe állott, az kik éppen nem akarnak concurrálni, azonb[an] portának avagy colonicálisok quantuma a' több szomszédokon

---

<sup>48</sup> Azaz: színes (színlelt)

(az kik alig vadnak katona [így!]) maradott, azok[na]k is el köll pusztúlniok, Sreter Uram penigh tovább is csak im[m]unitállya az olyanoknak házait tartozó adózástúl, kirül is mitt írjon énnékem és puchoiak[na]k, ez includált levelebül<sup>49</sup> meg érti K[e]l[g]ye][me]d bővebb[en]. Ez iránt is elvárom Méltossághos Urnak determinatióját.

Im[m]ár is némely Statusok pro decimatione agnellorum vel ejusdem Arenda insinuállyák magokat, aziránt is mi tévő legyenek, elvárom tudósétását.

Ez elmúlt napokb[an] Okolicsány Kristoph Uram küldett egy nyihány talp<sup>50</sup> épületre való fa eszkeszt, melyet illavay tisztartó uram keze alá assignáltattam, és Okolicsány Uramot qvietáltattam, hova kellene azon fa eszkeszt szolgáltatnom, kérem arról is tudósétson.

Sogor Prileszky Páll Uramnak ajánlom köteles szolgálatomot, tegnap Oroszlyánkő jóságot resignáltam cum modis et formis mihi p[rae]scriptis, confirmált tisztartója Görögh Mikloss Uram kezéhez, Prileszky János Uram p[rae]sentiájában, cum solita benedictione, hac etiam vice animitus rejiterata. Occurált azonba ilyen kérdésem. Ha fiscalis hordok[na]k appromtatioja iránt gyün valami parancsolatom, nem lévén töllyfa erdőnk p[rae]ter eadem, et Bona Abbatialia, szabad leszen é pro hac Regni, et forte etiam Domini Administratoris necessitate, moderate pruszky erdőhez nyulnunk? Est Problema Oeconomicum per D[omi]nos Consiliarios desidendum. Mind ezekre választ várván és magamot K[e]l[g]ye][me]tek synceritásáb[an] ajanlván maradok

K[e]l[g]ye][me]dnek

kötelesse[n] szolgáló igaz Attyafia  
M[adocsányi] Mikloss m. p.

H[orocz] 30. Apr[ilis] 1705.

---

<sup>49</sup> Ld. fentebb a 15. és 16. sz. iratokat.

<sup>50</sup> Talp: tutaj

**20.**

**Levéltöredék, valószínűleg Sréter János  
valamelyik levelének utóirata**

*Hely és dátum nélkül*

*(Eredeti)*

*A levélrészlet mentességet követel a Lász (Láz) falubeli katonáskodók családtagjai részére.*

P. S. Mindhogy Lász<sup>51</sup> névő falunak lakosi alkalmassint M[éltósá]ghos Fejedelem k[e]l[g]ye]lmes Urunk eő N[agysá]ga hívsegére alottak, azokairt k[e]l[g]ye]l[me]det kötölessen kérem, méltotassék velek ugy accomodalni, hogy azok[na]k az cselegyek ne aggravaltassek, mindhogy máris M[éltósá]ghos Fejed[elem] k[e]l[g]ye]lmes Urunk parancsolattya gyüt varmegyekre, hogy olyanok k[e]l[g]ye]lmes Urunk szolgalattyab[an] levők, se az eő cselegyek sem[m]inemű akar varmegyebéli adozasokkal, ugy más hadbéli contributiokkal ne aggraval-tassanak.

**21.**

**Beniczki Anna levele ifj. Labsánszky Jánoshoz**

*Nagyszombat, 1705. április 30.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Férje távolléte miatt hét gyermekével együtt sem használhatja a Fehér-hegyen (Kis-Kárpátok) túl lévő kis jószágát, egy Abrektovicz nevű morva és Horák tisztartó szedi le a termést. Szeretne abból ő is valamennyit kapni. Szőlője is műveletlen marad. Bercsényi Miklós nem akarja meghallgatni, segítségét kéri.*

---

<sup>51</sup> A falu neve a levélben eredetileg Halász volt, ezt a levélíró áthúzta és fölé írta: Lász. Valójában: Láz.



(Külső címzés:)

Tekintetes Nemzetes js Vjtjzlő ifjabjk Labsanskj Janos Uramnak njkem kivalt kipen Nagy Uramnak beczőletel adasjk.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)

Kigyelmednek Mint kivalt kipen Nagy Uramnak, Ajanlom szolgálatomat.

Rjgktől foghvast kivantam jstentől, Kigyelmedel szembe leni mjvel jn ily vjletlen szerentsétlensjgben Estem, Uram ő Kigel-me tavul litele mijat, a kinek szemj oka nem vagyok, hitt apro gyermekel arvajul maradtam mjnden javajmtul megh foztatam, többj közet, [—]<sup>xiv</sup> napj keneremre valo gabonamot ki szetjk, fehér hegyentul<sup>52</sup> valo kjs joszagunkba, amel josagh-nak nagyob rjsjt egyöt szerzetők, valamj abrektovjcz<sup>53</sup> js morvaj nevő, nagyob rjsjt ki szedetjk, kytanczijat, szem akarnak adnj, a szerint horak, oda valo tjstarto szok kart tjsen, js mjndent föl szedet, enjkem js szegen gyermekim tartasunk js ruhazatunkra szemjt nem adnak. Kirem az Nagy jstenjrt kigyelmedet, tekincze az en gyamoltalansagomat. Nem banom, Mjltosagos fejdelem rendelise szerint osak föl a ki engem js gyermekimet nem jlet, fordjczak orsagunk javara, a vagy jgasagh szerjnt, mj gyöhet belőle, kjs vagyok megh alkudnj, enjhánsor Mjltosagos fő gyeneralis Uramhoz folamodtam, de szemj kipen nem Akar megh halgatnj, Kirem azirt Kigyelmedet, mjnt Nagy Uramot, foghja partomat eben az jn jgasagh kivansagomba, a kijrt az jsten megh algya Kigyelmedet, mert mar jpen jlhetetlen vagyok, az szölőjm

---

<sup>52</sup> Fehér-hegyek: a Kis-Kárpátokat nevezték így ebben az időben. A szabadságharc alatt gyakran említett Fehér-hegységen is ezeket a hegyeket kell értenünk, nem pedig a Fehér-Kárpátokat.

<sup>53</sup> Személyét nem sikerült azonosítani.

<sup>xiv</sup> Egy szó a papír kiszakadása miatt hiányzik.

is munkalatlan maradnak, ha csak tovább is jgy les dolgom.  
Ezel az Ur jsten aldasaba ajanlom K[egyelmedet]. Köt Nagy  
Szombatba, 1705. aprjljs 30. K[egyelmednek] Nagy Uramnak  
Maradok szolgálója

Beniczki Anna

P. S. Az Kigyelmed szip rendelisjt js jo valastyat örömel el  
varom js az K[egyelmetek]k tanacza szerjnt akarok jarnj.

## 22.

### **Zitkovszky Sámuel levele ifj. Labsánszky Jánoshoz**

*Vágújhely, 1705. május 1.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*Az itteni birtokok cenzurájára a hadak elmenetele után szere-  
retne sort keríteni. A sassíni, holicsei és berencsi uradalom  
dézsmáinak ügye: a főgenerális azt írta, hogy arra megfelelő  
embert kell megbízni. Ő nem bérli azokat a hadak pusztításai  
miatt. Tavalý is alig volt látszatja a dézsmálásnak, amit  
régábban az uradalmi tisztek végeztek, akik tisztában voltak  
a helyi viszonyokkal. A báránydézsmáláshoz máris hozzá-  
kezdtek. Ő is kéri valami kis dézsma bérletét. A csejtei  
dominiumot Gosztonyi Miklós betegsége alatt a tisztek is el-  
vezetik.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no Juniori Joanni Labsanszky  
Suae Serenitatis Principalis Intimo Aulae Consiliario (Tit[ulus])  
D[omi]no Affini et Fautori, mihi colendissimo. Ibi Ubi.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Perillustris ac G[ene]rose D[omi]ne Fautor, et Affinis mihi  
colendissime.

Salute et obligatissimor[um] servitior[um] demissa commen-

[datione] p[rae]missa. Enápoghba [!] Sassin feli vivén uttámott, vettem Kegyelmes Urunk parancsolattyab[ól] Prileszky Ur[amna]k eő K[e]l[g]ye[l]mé]nek az szolgálhattatando censura<sup>54</sup> úgy mint az számadássok iránt való intimalo levelét; jo lehet instaltam eő K[e]l[g]ye[l]mé]nél, úgy méltostatna kormányoznj az itt valo dominiumokban censuranak folytatassat a qvartiloso hadak kj menetele utan lehetne, valamj egy heti respiriumunk lehetővén, rendbe is vehetnik az számadássokat, de pro lumine et informatione capienda hogy latna magha Exactor<sup>55</sup> Uram is a mj galibas állapotunkot, nem bannam egy reszről ilenkor gyűnne, míg bent vannak a' hadak, ezek mindazonáltal K[e]l[g]ye[l]me]tek bölcs akarattyán s dispositiojan alanak. Irtam enapoghban Meltosaghos Fő G[ene]ralis Kegyelmes Ur[amna]k eő N[agysághána]k Sassinj, Holicsy és Berencsei dominiumbili dizmáknak arendálassa irant, aszt adgya válaszul eő N[agysá]gha, bizonyos becsőletes emberre mind dizmabilj, úgy az oeconomiabili fo directio bizatatik, annal insinuallyam mághámot. Mint hogy pedigh migh nem tudom kj légyen az, és K[e]l[g]ye[l]me]d gratiajaban bizvan, kérem bizodalmosson, ezen levelem p[rae]sentalo Huszár Ferencz Uramot jo resolutioval meltoztassek bocsátanj vissza. Én ugyan nem kívánom arendalni, tartván attól leghaláb ha nem az elensigh,<sup>xv</sup> a mj hadaink in casu necessitatis, megh emeszti, de aligh ha nem talállok olyan resolutus embert, aki megh arendallya, csak úgy resolvaltassék Arendator Uraimiknak is valamj hasznok lehessen, righi mod szerint lehetetlen subsistalhassanak, mint hogy a dominiumoknak holl az elensigh miatt, hollj pedigh militaris condescensio miatt maid fele ell pusztult, sokkal nagyob hasznára Nemes Országának is arendaba bocsátanj. Ugy is tavalj eszten-

<sup>54</sup> Censura: vizsgálat; itt: az egyes gazdasági tisztségviselők számadásainak felülvizsgálása.

<sup>55</sup> Számvevő, számvizsgáló

<sup>xv</sup> Utólagos sorközi betoldás: az elensigh

dőben, nem tudom mikipen más helysigeiken de itt semmj láttattya nem volt a dizmalasnak, zakolcsaj bizonyos becsőletes emberek dizmaltak, ugy hallom, pro publico bono igen kevesset, hanem ha pro privato comodo deservialt volna az eő K[e]l[g]yellmek dizmalassa, talan attul is volt, a Dominiumok[na]k constitutiojat nem tudván, sokat ell is hadtak benne, annak elütte mindenkor a dominiumbelj tiszték dizmalnj szoktanak, sokkal jobban is essék, tudvan minden helysighnek s mezőséghnek constitutiojat, az mint máris a' barany dizmanak ell jüvén az jdeje és naponkent a' hadak miatt, ugy mas kippen is fogyván a' bárány, megh hadtam hozza foghjanak Tisztartó Uraimek, subponalvan senkj sem foghja elenzenj ezen dispositiomot. Hanem kérem bizodalmassan az Instructio is küldetessék, az szokott discretioja megh leszen Collectator Ur[am]na[k]. Enghem pedigh inter-positive ha valami dizmacskaval Mélt[óságos] Ur[amm]al megh aja[n]dikoz, en is haladatlan szolgálja nem leszek K[e]l[g]yellmeknek. A cseythey dominiumnak, migh Gosztony Miklos Uram eő K[e]l[g]yellme convalescal inspectiojat mint hogy nékem parancsolta K[e]l[g]yellme[d], jrtam a' Tiszt Uraimeknek, in casu necessitatis és migh ordinarius Praefectus Uram beteksighibül fell lából, én hozzam recu-rallyanak, de aszt mondgya cseythej Tisztartó Uram, per hoc hogj eo K[e]l[g]yellme betegh, semmj hijaval nincsenek, mert teszen onnid házul is jo dispositiokat eő K[e]l[g]yellme. Kihez valo kepest, én sem béle avatom mághámot, talam apre-hendalna is eő K[e]l[g]yellme. Ha valamj jo hirekkel büvel-kedik K[e]l[g]yellme[d], kérem velem is magha szolgáljával méltostassék közlenj. In reliqvo ajánlom maghamot K[e]l[g]yellme[d] szip affectiojab[a] és gratiajab[a]. Vágh Uyhell 1. Maji 1705.

Perillustris ac G[ene]rosae D[ominatio]nis V[est]rae

Servus obligatissim[us]  
Samuel Zitkovszky m. p.

23.

**Bokros Pál levele ifj. Labsánszky Jánosnak**

*Nagyszombat, 1705. május 2.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*A Fehér-hegyen innen és túl lévő fiskális jószágok exactórának Légrádi Györgyöt javasolja. Két rab szabadulásáért is kéri közbenjárását. Mivel a korcsma csak 100 forintot hoz évente, ezért az egész Nagylévárdot kéri donációba.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Labsanszki juniori de Eadem Suae Serenitatis principalis Regni Hung[ari]ae Administrationum Directori. Tit[ulus]. D[omi]no Patrono mihi colendissimo. Nittrae.

*(Vörös viaszba nyomott, P. B. monogramos gyűrűspecsét, rajta Bokros Pál ismert címere:<sup>56</sup> természetes módon ábrázolt, négy lábával egy más állatot tipró oroszlán, a sisakdíszben pedig ettől eltérő, jobbjobban kardot tartó növekvő oroszlán.)*

Mint Nagj Uram[na]k, k[e]l[g]ye[l]me]dnek ajánlom köteles szolgál[atoma]t.

Jól tudom emlékezetéb[en] vagy on k[e]l[g]ye[l]me]dnek, mit parancsolt légyen az hegyen tul és innét<sup>57</sup> lévő fiscális jószág[na]k exactorságra való alkalmas és böcsületes ember kereséséb[en]. Kivánván azért mentül eléb k[e]l[g]ye[l]me]d parancsolattyának elegett tennem, ezennel ezen dologott comm[un]icáltam, mihelyest Nagi Szombatb[a] érkeztem, az itt lévő böcsületes emberekkel; kiknek is egészen opiniojok és teczések arra valo tisztviselésnek alkalmatosságáb[an] Légrádi Györgi Uramb[an] eo K[e]l[g]ye[l]méb[en] megh nyukszik, eo k[e]l[g]ye[l]me mind prokatoros, mind okos, mind peniglen

<sup>56</sup> Valószínűleg ugyanezt a pecsétet írja le 1725-ből NAGY, 1858. 157.

<sup>57</sup> A Kis-Kárpátoktól nyugatra és keletre.

authoritativus böcsületes ember lévén, eztett véghez viheti. Másként is már országunk mellet sok fáradságos munkáy után rabságot is szenvedett, de ha az nem volna is, a minémű qualificatus ember eo K[e]l[g]ye]lme ell hittem tellyességessen, hogj az M[é]ltosa]lghos Fejedelem, mind peniglen k[e]l[g]ye]l-[me]d megh fogh nyugodni jámbor szolgálattyáb[an], Nekem sem férne talán hivatalomhoz, ha eféle kötelességhez elégtelen embert k[e]l[g]ye]l[me]d[ne]k recomendálnék. Én azért mind maghamat, mind eő k[e]l[g]ye]lmét k[e]l[g]ye]l[me]d jó akarattyá-b[a] ajánlom, s választ várván maradok K[e]l[g]ye]l[me]dnek Igaz köteles szolgálja

Bokros Pál m. p.

P. S. Helmar János és Vetich szabadulását recommendálok elégséges képpen mondhatom egy pénz ára vétket nem experiálta[m] hegyentúl aki hazánk ellen való volna tőllők, had szabadulljanak Mélt[óságos] Fő G[ene]ralis Urunk gratiaja által.

Igen karcsu nyerességem lészen Nagy Levardi korcsma iránt való donatio mellet, egészen száz forintb[an] vagyon, azért recommendálok k[e]l[g]yelmedne]k tovább való szolgálatomért Nagy Levardnak egészen való meg nyerését.<sup>58</sup> Recommendalom ezen fellül beteges feleségem állapottyát is K[el]gyelmedne]k.

Tyrnaviae 2. Maji 1705.

---

<sup>58</sup> Bokros Pál végül Rákóczi 1706. május 28-án, Érsekújvárott kelt adomány-levelével kapta meg „Nagy Lévárd névő fiscalis helységet”. Ld. a fejedelmi leveleskönyvbe másolt fogalmazványt: MOL G 19. II. 3. h. Protocollum Rákóczianum, tom. II. pag. 429–430.

24.

**Bokros Pál levele Labsánszky Jánosnak**

Nagylévárd, 1705. május 6.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*A Bercsényi Miklós által neki adott nagylévárdi korcsmajvedelem igen csekély, ezért az anabaptistákon és a fiskális marhán kívül az egész helységet kéri. Frencsovics József „hamis practicus” ember, ezért nem ajánlja a nagylévárdi tisztartóságra, inkább javasolja meghagyni helyén a mostani tisztartót, Trencsény Györgyöt, aki gyalogsága főhadnagya volt.*

*(Külső címzés:)*

Tekentetes Nemzetes Vitézlő Labssanszki János U[ram]n[a]k  
eö Fejedelemsége K[e]l[g]y[e]lmes Urunk edgyik Fő Consiliari-  
ussának mint nagy U[ram]nak. Titt[ulus]. eö K[e]l[g]y[e]l[mé]nek.  
Nittrán.

*(Az előző iratnál leírt, a felbontáskor kettétört, vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)*

Bizodalmas nagy U[ram]n[a]k.

K[e]l[g]y[elmedne]k ajánlom kész kötöles szolgálatomat. Ide is  
érkezvén Nagy Levárdra látom njomorult p[ro]ventussát azon  
korcsmának, kit Méltósságos G[ene]ralis méltósztatot nékem  
conferálni, azért K[e]l[g]y[e]l[mé]dben bizom légyen patronu-  
som ha lehet méltosztassék Uy keresztényeken<sup>59</sup> és itt való  
fiscalis marhán kívül a’ többit nékem meg njerni hiv szolgál-  
latimért, egynihany ezer forintára károkat vallottam, had biz-  
tassam magamat.

Itten e táján semmi gonosz hireim nincsenek, ha mi ollyas  
lészen udvarlok levelemmel K[e]l[g]y[elmedne]k. Prileszki Sogor  
Ur[am]n[a]k ajánlom szolgálatomat. Kérem I[ste]nért is azon  
Labanczos Frencsovicz Józeffet ne promovealtassa k[e]l[g]y[e]l-

---

<sup>59</sup> Anabaptista habánok

## Források

metek Nagy Levardi Tisztartoságra, bizony nem él sokáigh, azelőtt is sokakban edgyet értet Austriaijakal, kiről inquiráltak, egy szoval hamis practicus ember Zabreczkivel edgyütt. Ajánlom magamat K[e]l[g]ye]lm[e]d uri jo akarattjáb[a]. N[agy] Levard 6. Maji 1705.

K[e]l[g]ye]lmed kész kötőles szolgálja

Bokros Pál m. p.

(Oldalt:)

Igen jó ember mostani Tisztarto itten azelőtt gyalogjaim között fő hadnagy volt Trencseny Györgynek híjak had maradgyon Tisztiben.

## 24/a

**Mednyánszky Ferenc ifj. Labsánszky Jánosnak**

*Nagyszombat, 1705. május 9.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Kulcsára korábbi téves tájékoztatásával ellentétben a németek a címzett és Labsánszky Ferenc boraiból (csak) egy-egy hordó óbort ittak meg, a modori újbor megmaradt. Igyekszik jó áron eladni. Végül támogatásra ajánlja a levelét kézbesítő Elevenkutyt (Ferenc?) kérelmét.*

*(Külső címzés:)*

Per Illustri ac Generoso Domino Domino Joanni Labsanszky Juniori Serenissimi Principis ac Domini Domini Francisci Rakoczy de Felső Vadász Intimo Consiliario, D[omi]no Affini et Patrono Colendissimo. Nitriae.

*(Papírba nyomott, nagyobb méretű ovális pecsét körirattal, de sem az írás, sem az ábra nem vehető ki.)*

Per Illustris ac Generose D[omi]ne Affinis, D[omi]ne ac Patrone Colendissime.



## Források

Praemissa humanissima salute servitior[um] meor[um] promptitudinem. Eminapiban [!] Beczkobul vissza térvén, Labsanszky Ferencz Uram<sup>60</sup> boraibul egy hordot korcsmára akaratom [!] ki vonyatni, de actu in opere existentes fel találtuk, hogy az ő k[egyel]me boraibul egyet itták meg a németek, és a k[egyel]medébol edgyet, ugy mind az ó bört, az uj pediglen a modri meg vagyon, azért meg bocsásson k[egyel]med, hogy más kippen informáltam volt k[egyel]medet, mivel én is úgy informatus volta[m] a kucsáromtul, aki az tudta hogy a k[egyel]med bora és Labsanszky Ferencz urami mind egy, mellyet is ha jó arrosom talalkozik, pénzé tiszem. Azomban levelem praesentalo Elevenkuty Soghor Uramat recommendalom k[egyel]med szép attyafisagos jo akaratyába, méltosztassék instantiaját meg halgatni, is ha lehetséges dolog, amiben fog instálni, effectusban venni. Böcsületes uri ember, is amit fog kévanni k[egyel]medtül, arra igen alkalmas, in is, ha I[ste]n íltet az k[egyel]med jo akaratyat meg szolgálnom el nem mulatom. Ezzel a Jesusnak ajánlom k[egyel]medet és maradok nimis propere. Tyrnaviae 1705 9 Maji. Per Illustris ac Generosae D[omi]nationis V[est]rae

Affinis et servus  
P[ate]r Franciscus Mednyanszky

---

<sup>60</sup> Labsánszky Ferenc Xavér esztergomi kanonokról van szó. A szakirodalomban eltérő adatokat olvashatunk szüleiről: valószínűleg a címzett testvére volt, de unokatestvére is lehet.

25.

**Lőrinczffy Ferenc Zabreczky Lászlónak**

Vágújhely, 1705. május 13.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Bercsényi Miklós főgenerális parancsában másképpen rendelte a felkelést, az Erdődy-urak jószágára hogyan történt a katonák kivetése? Jó fegyveres katonákat küldjön.*

(Külső címzés:)

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no N. N. Zabreczky fiscalium Bonorum Administratori etc. etc. D[omi]no et Fautori mihi colendissimo. Jó keő.

(Papírba nyomott gyűrűspecsét. A címerpajzsban ágaskodó egyszarvú vehető ki.)

K[egyelme]dnek mint jó akaró Ur[am]nak, ajánlom kötöles szolgálatomat.

Isten mind[en] szerencsés jókkal álgja megh k[egyelme]det. Meltosságos Fő G[ene]ralis Ur[am] eő Na[gysá]ga parancsolattyából, más képpen elrendeltetvin az Insurrectio,<sup>xvi</sup> Tekéntetes N[emes] Vármegje rendelisiből mi formán estek Groff Erdődy Urak résziről való katonák, azt ex inclusis<sup>61</sup> meg írtheti k[egyelme]d. Kire nézve kérem kötölessen k[egyelme]det, hogy valami fogyatkozás ne legyen kompaniá[ban], jó fegyveres katonát elű kiszítvin, hozzám mentül hamaráb lehet, külgyen k[egyelme]d. Kivánom in reliqvo tarcsa és éltesse Isten sokáigh szerencsésen K[egyelme]det. Raptim Vágh Ujhely 13. Maji A[nn]o 1705.

K[egyelme]d[ne]k

Igaz kötöles szolgálja  
Lőrinczffy Ferencz m. p.

P. S. El várom válaszát K[egyelme]d[ne]k.

<sup>61</sup> Ma már nincs a levél mellett.

<sup>xvi</sup> Az eredetiben következik két kihúzott szó: kik estek

26.

**Búrszentgyörgy közösségének folyamodványa  
gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Búrszentgyörgy, 1705. május 13.*

*(Eredeti, végig egy kéz írása)*

Búrszentgyörgy communitása bocsánatot kér a zavarásért a főgenerálistól, majd elmondják, hogy a faluba bevonuló és a parókia előtt táborozó Heister-féle csapatok által milyen pusztítás és romlás érte őket a házakban, számtalan marhacsordát, kocsikat elhajtottak, a felnyitott vermekből elvitték a terményeket és ruházatot, sok embert megsebesítettek, hetet megöltek. Utána a főgenerális a parókia előtt szóban legkegyelmesebben megígérte, hogy a jövőben mindenben tekintettel lesz rájuk, de semmi könnyebbségük nincs. Más dominiumokban a parasztok nem fizetnek, náluk pedig Zabreczky László parancsára karhatalommal hajtják be az előző évek hátralékait. A megye által kivetett 7 hajdút Plechut Vince úr parancsnoksága alá kiállították, de most újólág 14 hajdút követelnek tőlük. Könnyörögnek valami könnyebbítésért. Utoljára kérik, hogy tizedüket ők maguk bérelhessék ki. Bercsényi Miklós pártolólág Labsánszky János elé utalja intézkedésre kérvényüket.

*(Külső címzés:)*

Excell[entissim]o ac Ill[ustrissim]o Comiti D[omi]no D[omi]no Nicolao Berczény de Szekesz, Incl[us]ti Co[m]it[at]us de Ungh Supremo Comiti, Celsissimi Principis ac D[omi]ni D[omi]ni Francisci Rakóczy de Felső-Vadász etc. totius Militiae per Dei gratiam pro libertate Militantis Supremo Generali etc. D[omi]no D[omi]no Patrono nobis ob[servand]issimo. Tyrnaviae vel ibi ubi. *(A helység nagy, kerek, papírba nyomott pecsétjével, amelynek középmezéjében a sárkányölő Szent György lovasképe van, körben felirattal.<sup>62</sup>)*

<sup>62</sup> Maguk a betűk többnyire olvashatók, a feliratot mégsem sikerült értelmezni, úgy tűnik, nem szokványos pecsét-köriratról, hanem Szent György kultuszához kapcsolódó rövidített jelmondatról van szó.

Excellentissime ac Illustrissime Comes Domine Domine nobis observandissime.

Salutem cum Divina benedictione et humilium Servitior[um] nostror[um] demissam oblationem.

Humillime veniam petimus, dignet[ur] Ex[ce]ll[entissim]a ac Ill[ustrissim]a D[ominatio] Vestra ignoscere, qv[od] iterato molestare praesum[imus], est verum, oculis suis dignabatur conspiciere post discessum Militiae Haisterianae transeundo Pagum nostrum S[ancti] Georgii et sistendo ante Domum Parochialem, qvalis desolatio et ruina per praefatam Militiam est facta, ubi non tantum qvae in Domibus inventa sunt consumpserunt, sed etiam ipsum gregem boves plurimos cum curribus oneratis abigerunt, fossas cum frumento et vestib[us] variis aperuerunt, imo plurimis hominib[us] laesis et septem occisis abiverunt: pro illo tempore ante Domum Parochialem Clementissime oretenus dignabat[ur] promittere omnino futurum esse nostri respectum, sed absolute in nullis occurentiis alleviariamen<sup>63</sup> habere possumus, quod plus in aliis Dominiis cenum Annuaem non praestant rustici, sed apud nos actu mediante executione [sic!] restantiae Anni prioris exigunt[ur], idq[ue] jussu Perillustis D[omi]ni Praefecti Ladislai Zabreczky: Hajdones hactenus ab Inclyto Comitatu limitatos semper praestitimus, et actu sub Vexillo G[enerosi] D[omi]ni Wenceslai Plechut septem habemus, de novo autem praeter illos qvatuordecim a nobis exigunt[ur]. Quare ad pedes Ill[ustrissim]ae ac Ex[ce]ll[entissim]ae D[ominationis] V[est]rae demissa cum instantia procumbimus, dignet[ur] intuitu talis nostrae desolationis et ruinae in nos benigno respicere oculo, et ex innata Sua Clementia alleviamentum aliquod in similibus facere, pro qva gratia Deus erit copiosissima merces in Coelis: Ultimo adhuc gratiam unam petimus, si decimae hujus Anni aeqve uti priori venderent[ur], haberemus animum arendandi et persolvendi, Dummodo sciamus, qvis D[omi]nor[um] constituet[ur] pro arendatione

---

<sup>63</sup> Helyesen: alleviamentum

qvod etiam aliis pagis notificaremus. His Deus servet Ex[ce]ll[entiss]imam ac Ill[ustriss]imam D[ominationem] V[est]ram pro gloria sua salvam et incolumem, qvam diutissime. In S[ancto] Georgio ad Bur<sup>64</sup> die 13. Maji A[n]no 1705.

Excell[entiss]imae ac Ill[ustriss]imae D[ominationis] V[est]rae Clientes et Subditi semper devotissimi Com[m]unitas S[ancti] Georgii ad Bur.

*(Rávezetve Bercsényi döntése saját kezű aláírásával:)*

Ezen Instantia relegatitak Labsanszki János U[ra]mra p[ro] aequitate a' mennyib[en] lehet alleviallya. Nyittrán 16. Maji 1705. G. B. Miklos m. p.

## 27.

### **Tersztyánszky György levele Labsánszky Jánosnak**

*Zsolna, 1705. május 13.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Szeghi Gábor rövidesen jelentkezni fog nála. Reviczky Sándor a megyei közgyűlésen bemutatta Bercsényi Miklós pörhalasztó rendeletét a Szentmiklóssy János elleni ügyében. Kéri, hogy a perről tájékoztassa a főgenerálist és titkárát, mert a halasztó parancs nyilván hamis információn alapul.*

*(Külső címzés nincs.)*

Bizodalmas nagy Ur[am] Sogórom.

Ajánlom K[e]l[yelme]d[ne]k tartozó kötülességgel való szolgálatomat. Vévén K[e]l[yeme]d bőcsületes levelét, el csudálkoztam raita, hogj még Szeghj Gabor nem ment K[e]l[yelme]d udvarlassára, hivatván azért magamhoz egj kis leczkét is atta[m] néki, de azzal menti maghát, hogj lovat ne[m] kaphatot, az mint azonnal is Thuroczb[a] futot lovat keresni bizonyos helyre, mihelen onnéd megh tér, azon lészen, hogj

---

<sup>64</sup> Búrszentgyörgy

csak egy hét alatt is compareállyon K[e]g[yelme]d szolgálhatyára.

Az Eggerben küldött követ csak tegnap tért meg, de semmi választ nem hozot, el igazítván Posta Mester Uramtul, hogy más alkalmatossággal és más úttal recta veszi K[e]g[yelme]d a' méltóságos Fejedelem valasszát.

Tegnap győlésünkben] producálta Reviczky Sándor Ur[am] a' Méltóságos Generalis Urunk[na]k Dilatoriumat,<sup>65</sup> sainállotta Vice Ispány Ur[am] sinistra expositioiat, az mint is producálván Szent Miklossy Ur[am] magha igasságát és latván a' Nemes Vármegye éghben kialto jnjuriaját, cum transmissis parib[us] L[it]erar[um] fassionaliu[m] Comitiss Julii Szunnegh<sup>66</sup> Com[m]issionis Judriae<sup>67</sup> in iisdem fundata[e] et Inquisitionis peracta[e], ojobban<sup>68</sup> recom[m]endállya a' Méltóságos Urnak, mert Reviczky Ur[am] genuine és igazán nem szokta informálni senkit is, subterfugiomokat s cavillatiokat keresven mindenkor. Az mint is megh nevezet Szent Miklóssy Ur[am], azelőt megh találván a' Mítósságos Urat, mit írt legyen a' Nemes Vármegének [!] ex inclusis ki tecczik. Kére[m] azért nagy kötőlessen maga[m] is K[e]g[yelme]d[e]t, méltotassék igassághab[an] patrocinálni, és az eő K[e]g[yelme]d részére a' Méltóságos Urat és Secretarius Uramat<sup>69</sup> disponálni, el is hittem ha synistre ne[m] informálta volna eő N[agysá]ghat, nem obtineálta volna oly kemény stylussú Dilatoriumot. Caeter[um] me favori et gratiae P[re]titulatae D[omi]nationis V[est]rae comendo, maradván mint bizodalmas Ur[am]na]k

Sogorom[na]k K[e]g[yelme]d[ne]k

Kötőles szolgália  
Tersztyánszky Györgj m. p.

Solnae 13. Máji 1705.

<sup>65</sup> Gróf Bercsényi Miklós perhasasztó rendeletét.

<sup>66</sup> Személyét nem sikerült azonosítani, lehet, hogy nem is kortárs személyről van szó.

<sup>67</sup> Judria = a judicaria sedria = törvényszék összevont neve

<sup>68</sup> Értsd: újabban

<sup>69</sup> Bossányi Gábor, Bercsényi Miklós titkára

28.

**Okolicsányi Kristóf levele Labsánszky Jánosnak  
dézsmabérlet ügyében. Okolicsányi Pál ajánlásával**

Nyitra, 1705. május 14.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Ma Bercsényi Miklósnénál („Méltóságos Generalissné Aszony”) volt tisztelgő látogatáson, kár hogy a címzettel nem találkozhattott. Szeretné megkapni Sárffő, Radocsnya és Ujlacska dézsmájának bérletét, vagy ha ezek már gazdára találtak, akkor más helységek dézsmabérletét, ehhez kéri atyafiságos segítségét. Az utóiratban Okolicsányi Pál ajánlja fia kérésének teljesítését, ha az másnak nem okoz jogsérelmet.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso D[omi]no Joanni Lapsanszkj, Celsissimi Principis ac D[omi]ni D[omi]ni Francisci Rakoczy de Felső Vadasz etc. Intimo Consiliario (Tit[ulo] pl[en]) D[omi]no et Affini mihi colendissimo. Ibi vel ubi.

*(Vörös viaszba nyomott, O. K. monogramos gyűrűspecsét. Jól kivehető az Okolicsányiak címere: páncélos, könyöklő, kardot markoló jobb kar, a kard hegyére tűzött török fejfel, amely a sisakdíszben ismétlődik.)*

Mint bizodalmas jo akaro Sogor U[ramna]k k[egyelmedne]k ajánlom köteles szolgálatomat.

Méltóságos Generalissné Aszonyom[na]k ő N[agysá]g[á]na[k] mai napon itten udvarolván, szerencsémnek tartottam volna, ha k[egyelmedne]k is udvarolhattam volna. Jo akaro Sogor Uram, halván hogj az fiscalis dismaknak az arendatioja k[egyelmedne]k concredaltatott, anak okáért ha k[e]g[yel]-[me]d atyafisságos jó akarattyábul, és ha edig in arendam ne[m] elocaltattanak, az Sarfüy, Radosnai és Uglacskay<sup>70</sup> Dismakhoz örömet jutnék, az menyiben convenialhatnánk.

---

<sup>70</sup> Helyesen: Ujlacska

### Források

Ha pedig ezen dismak elocaltatanak már, kérem kötelessen méltosztassék engemet tudositany, hol lehetne még reménlenem az k[e]l[g]ye]]me]d<sup>xvii</sup> jo attyafissága által. Mely k[e]l[g]ye]]me]d attyafissagos jo akarattyát adando alkalmatoságal igyekezem is meg szolgálny. Ezel I[ste]n éltesse k[e]l[g]ye]]me]d sokáig szerencsésen, kívánom. Datum Nitriae die 14. Maji 1705.

K[egye]]me]d

kötelessen szolgáló sogora  
Okolicsany Kristoff m. p.

(Más írással:)

Bizodalmassan recommendalom en is Kedves Eotsem U[ram-na]k ezen Instantiajat a fiamnak, ha mások praejudiciumja nélkül lehatt. Servus O[kolicsányi] P[ál].

## 29.

### **Zabreczky László Labsánszky Jánosnak**

Vitenc, 1705. május 14.

(Eredeti, végig saját kezű írással)

*Paksi uramnak a szőlőművelésért a fizetséget borban szokták megadni, de Heister betörése miatt Paksi uram Diósról már elvitette a borokat. Ecetet és konyhára valót küldeni fog. A katonák kiállítása nehezen lehetséges, mert a nemesek és libertinusok lovasai, a parasztság hajdúi a hadban vannak, a vármegye által sürgetett katonákat emberhiány és pénzhiány miatt nehéz lesz előteremteni. A vármegye pénzt is kér, de erre neki nincs parancsa. Utóirat: a vizsgálat anyagát megküldte.*

---

<sup>xvii</sup> A kgl d rövidítés az eredetiben tévesen megismételve.



(Külső címzés:)

Perillustri ac G[enero]so D[omi]no Joan[n]i Lapsanszkj Sere-  
nissimi Principis D[omi]ni D[omi]ni Francisci Rakoczi de Felső  
Vadasz Consiliario Meritissimo D[omi]no mihi Obs[ervandissim]o  
Coll[endi]ssimo. Nitriae vel ubi.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)

Perillustris ac G[enero]se D[omi]ne, D[omi]ne mihi Obs[er-  
vandissim]e Coll[endi]ss[i]me.

Salutem servitiorumq[ue] meorum[m] paratissima[m] obli[gati-  
one]m. Levelit K[e]l[g]y[el]medne]k 10. Maj datalt ilendő becsülettel  
vettem, ami illeti Paxi Ur[am] dolgad, [!] igen jól tudom, mert  
tavalj is ugj volt, hogj azon szölök[ne]k termesibül amenyire  
extendalodigh expensaja eő K[e]l[g]y[el]m[é]ne]k, borul agjuk megh,  
de azutan intervenialt Hajster Báltám s az borok ugjan  
Diosson<sup>71</sup> voltanak, eő k[e]l[g]y[el]me azokat mind fel vitette kit  
Posomban, kit megh magaln[k] pro expensis, azért most is ugj  
leszen, én igen megh is hattam, hogj mieljék, nem teszen eő  
k[e]l[g]y[el]me maganak rövidsiged, azt jól tudom. Ami penik illeti  
az ecztet, [így!] azon leszek, hogj szerezhsek, amenjire valo  
lehet, csinaltatok ugjan az Varban, de az olj hamar nem lesz, de  
masonan szerezek és hova fogja keg[yel]l[me]t[e]k parancsolni,  
el küldöm a' többivel konjhara valoal, nem essik fogjatkozás.  
Mit írjon enikem Lőrinczffi Ferencz Ur[am] katonak felől, im  
inclusive<sup>72</sup> k[e]l[g]y[el]medne]k megh küldettem, hogj hogj lehessen az  
megh, hollot Dominium béli nemesik, libertinussok hadak köszt  
vadnak ugyis és katonajok oda vagyon, az parasztságnak hajdui  
hasonlo kipeen, az joszak [!] penik az Miltosagos uraki, azonkivül  
is fogadni ne[m] lehet, mert nincsen kit és min, ipen lehetetlen  
dologh, kihez kipest kérem szeretettel mint U[ra]mot k[e]l[g]y[el]-  
[me]d[e]t arul, az N[emes] Varmegyinek ne neheszteljen érnja,

---

<sup>71</sup> Diós: minden bizonnyal a boráról híres Alsó- és Felsődiós.

<sup>72</sup> Ma már nincs a levél mellett.

azt ne kívánja, mert nem lehet, comissiom sincsen arra, pénszt is kívának Dominiumtul, Comissiom penik nincsen, aval csak az N[emes] Varmegje segiteni akarja magat, hiszem az Miltosagos Uraki amind felöl iram, az Dominiu[m] penik magairt elegend teszen és tett, mind ezekrül kérem ne nehezteljen kig[ye]lmet informálni, tuthassam magamot mihez alkalmaztatni, ajánlom azért tovább is kig[ye]lmet gratiajaban magamot, his Comendo Divinae Clementiae p[rae]titulata[m] D[omination]-em, Manens  
P[rae]titulatae D[omination]is

Servus Obligat[i]ss[imus]  
Ladislauus Zabreczkj m p.

in Vitencz 14. Maj 1705.

P. S. enapokban levelemel egjött megh küldtettem az inquisitiot, nem tudom, vettei kigy[el]m[e]lt kezihez vagj sem. Prileckj Ur[am]nak ajánlom köteles szolgálatomat elő k[e]lgye]l[méne]k. Valaszt varvan.

### 30.

#### **Madocsányi Miklós Labsánszky Jánosnak**

*Horóc, 1705. május 15.*

*(Eredeti, az aláírás és az utóirat saját kezű)*

Örül, hogy megszabadult a dézsmák árendálásának bajoskodásától. A főgenerális úrnak az idén nem lesz annyi haszna az árendából, mint tavaly. Az Okolicsányi Kristóf által küldött néhány tutajnyi faeszközt Brunócig rendelte vitetni. Az oblaszói zselléreket Hrabovszky Miklósnak árendálta. Az egész fiskalitásban 200 vég vászonnál nincs több, egy zsolnai mester 100 vég megfestését vállalta. Két ember megígérte, hogy Sziléziából behozza az 1200 vég színes vásznat, de csak ezüstpénzért. A lengyel úr 30 lóval jönne Zsolnára, de ellátása szükséges.

(Külső címzés:)

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsanszky de ea-  
d[em], Serenissimi Principis ac D[omi]ni D[omi]ni Francisci  
Rakoczy de Felső Vadász etc. Consiliario, nec non Inclyti  
Comitatus Trincsinienensis Jurato Notario etc. D[omi]no et  
Affini colend[issi]mo. Beczko vel ibi ubi.<sup>73</sup>

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét. A címerpajzs mezejében és sisak-  
díszként jobbra fordult, kiterjesztett szárnyú sárkány vagy baziliskusz  
[madárfejű és -lábú, sárkánytestű és -szárnyú mitológiai lény].<sup>74</sup> A sisak-  
dísz két oldalán N. M. monogram = Nicolaus Madocsányi.)

Kötőlessen szolgállok mint jó akaró Soghor Uram[na]k  
K[e]l[gye]l[me]d[ne]k.

Ezen óráb[an] érkezvén Solnárúl, az holl is in arduis publicis  
Comitatus negociis egy héttől foghvást desudaltam, számtalan  
sok levelet tanáltam jde haza, úgy Mélt[óságos] G[ene]ralis  
Petroczy Istvány Uram eő N[agysá]lgha Raksány névő fő ember  
szolgáját is, a' kit el igazítva az K[e]l[gye]l[me]d teghnapi  
nap Beczkobúl datált levelére így röviddeden felelek. A mi  
az dézmának arendáb[a] való bocsátássát illeti, igen nagy  
szerencsémnek aztat is tartom, hogy azaránt való gond s  
fáradcságh le csúszot fejemrúl, az már ne[m] az én gondom,  
hanem Racsay Uramé, eő K[e]l[gye]lme aztat rendellyen, a'  
kit szereti, de úgy vélem, ne[m] lészen annyi haszna Mélt[ó-  
ságos] Fő G[ene]ralis Ur[a]m[na]k azon arendábúl, mint tavali  
esztendőben vólt.

<sup>73</sup> A címzés mellett Labsánszky sorban feljegyezte azok neveit, akiknek valószí-  
nűleg válaszolni akart, majd az elintézés után valamennyit kihúzta. A kihúzás  
ellenére olvasható nevek: „D. Madocsany, [—] D. Mat. Reviczky, Viszlay,  
Danieli Eszterhazy, Feleségemnek, [—] Hrabovszky, Zabreczkynek, [—]”

<sup>74</sup> Ld. a Madocsányi-címer rajzát és leírását: SIEBMACHER, 1982. és SZLUHA, 2000.  
369. Ugyanott a 368/369. lapok közé kötött színes címerrajz. Siebmacher sár-  
kánynak, Szluha baziliskusznak mondja a heraldikai alakot. Nagy Iván ezzel  
szemben hibásan „ördarut” említ: NAGY, 1860. 234.

Faeszközök dolghárúl így tudositom K[e]g[ye]ll[me]d[e]t, hogy Okolicsány Kristoph Ur[am] egynéhány talpal<sup>75</sup> szolgálhatott ugyan jde alá Illavához, de hova való eszköz legyen az, ne[m] tudom, kinek is Brunoczigh való le szálétássárúl mentiot tévén el múlt Nemes Vármegye gyűlésséb[en], tudom ne[m] leszen abb[an] sem[m]i fogyatkozás, ugy magham is azoknak le szálétássát accelleralnóm el ne[m] mulatom.

Oblazoi zeléreket én ne[m] elocáltam arendáb[an] Tersztyánszky György Ur[a]m[na]k, hanem mostani alkalmatossághal conveniáltam azok jránt Hrabovszky Miklós Uram[m]al, bocsatvan eőket arendáb[an] eő K[e]g[ye]llmének. In reliquo maradok K[e]g[ye]ll[me]d[ne]k

kőtelesse[n] szolgáló igaz Attyafia

M[adocsányi] Mikloss m. p.

Horocz die 15. Maji 1705.

P. S. Ugy látom nem vette edgyik leveletem K[egyelme]d, kib[en] azt irtam volt K[e]g[ye]lmedne]k, ugy Mélt[óságos] Fő Gener[alis] Urnak is, hogy az egész fiscalitásb[an] nem találkozzhatik töb vászon két száz végnél, azomba zolnay festő mester declarálta magát, hogy száz véggel megh festeti ugyan, de előb nem, hane[m] Sz[ent] Ivány napigh.<sup>76</sup> Kérem azért Istenért is K[e]g[ye]ll[me]det, adgya tuttomra, kőle megh vétetne[m] azon két száz véghe vásznot, mert bánná[m], ha nyakamon maradna. Hanem két ember is rea felelt neke[m], hogy kész ky hozni 300 végel vereset, 300 sárgát, 300 zöldet, és anni kéket, Lengyel Országgon által Sylesiabol, csak legyen anni fehér pénz, réffét az olyan festet vászonnak p[er] d[enari]os] circit[er] 25.

---

<sup>75</sup> Talp: tutaj

<sup>76</sup> Szent Iván napja: június 24.

Irtam a' melt[óságos] Urnak Lengyel Urnak Zolnara ky jöve-tele iránt való néke[m] intimalt szándékárúl is, lehet circit[er] 30 lova, s anni persona, Martan Ur[am] keván subsidiumot az eő intertentioiara nézve, eléghtelennek allegalvan magat lenni, az eő levelét is includalta[m] Meltoss[ágos] Generalis Ur[na]k irot levelemb[en]. Kérem édes Soghor Ur[am] K[e]-g[ye]l[me]det, irna megh néke[m] quid facto op[us].

**31.**

**Id. Esterházy Dániel ifj. Labsánszky Jánosnak**

*Nagyszombat, 1705. május 15.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*Igen nehéz helyzetben van, személyét magyar (kuruc) és német részről is gyűlölik. Kevés jószágocskáját, ami a némettől megmaradt, a magyar tisztek hordták szét, bérletet keres rá, vagy el is adna belőle, ha találna vevőt. A rá kirótt katonát sem tudja kiállítani. Támogatását kéri a méltóságos uraknál, Prileszky Pálnak is szolgálatait ajánlja.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri D[omi]no Juniori Joanni Labsanszki etc. (Titulo cum pleno) D[omi]no mihi ob[servandi]ssimo. Nitriae vel ubi. Cito Cito Cito.

*(Papírba nyomott gyűrűspecsét.)*

Regi io Akaro Uram.

Kérem ne feletkezzék rolam, minap is nem tutam Nyitrán ielen létit, mert hegyen tul hallottam lenyi Keg[yelme]d[e]t, mellettem mostani állapotomhoz képest ne szánya egy két szovat az mélt[ósá]gos Uraknál és ahol kívántatik, mivel erővel az földbe nem bujhatok, mind magam Nemzetinél, ugy az idegen Nemzetnél gyűlötségbe számkivetett vagyok, két név alatt a' ki mimet viheti találya csak el viszi, azért én itt heverek, az impositiokot abul kellene meg szerzeni, ha imunis nem lehetek,

hát sustentatiom honan légyen, azomba semi emberem nincsen, abul kellene fizetnem kedveskednem io akaro Uraimnak, így bizodalmasan kívánám, ha keg[yelme]d segíthetné dolgomat, most is a' ki a' németül meg maradot, a' mely jóságocskámot az magyar tiszték el viteték, an[n]ak az árát ha meg adnák, mind magoknak discretioiát, mind masoknak vagy abul, vagy pusztá jóságocskából kellenék kedveskednem, eleget keresek, tudakozok embert, arendatort, el is adnék jóságocskámban, ha vevő lenne, mert kintelen vagyok véle. Ki tugya iobban én állapotomat Keg[yelme]dnél, nem tehetek rola, rajtam Istenek latogatása, most is impositiot, katonát kívának, honan miből álitcsam elő, magam taplalása is alig vagyon, előttem fülem hallattára tudom jóságomat masnál, szolani sem merek, soha pedigh senkinek egy szőr szalat el nem vittem, arra nézve irom in confidentia Keg[yelme]d[ne]k, hogy micsoda modalitassal a' képené, a' mint felül irám Keg[yelme]d[ne]k más Uraimnak a' méghelek, lehetne kedveskednem, Prileczki Ur[am]nak ajánlom szolgálatomat, Keg[yelme]d[ne]k is valasztyát opinioiával el várom. Kivánom, hogy I[ste]n sokaigh éltesse io egeseghben. Keg[yelme]d[ne]k

szolgáia

Idősbik Esteras Daniel m. p.<sup>77</sup>

Tyrnaviae 15. Maji Anno 1705.

---

<sup>77</sup> Nem azonos a kuruc Esterházy Dániel gróf altábornaggyal.

**32.**

**Winkler Vilmos levele Labsánszky Jánoshoz**

*Alsószűcs, 1705. május 19.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Hallotta, hogy a főgenerális úr fiskális jószágok árendálására adott parancsot. Kéri a biccsei jószág bérletét a maga és az ottani fiskális tiszt, Hrabovszky Miklós részére.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsánszky de alsó Labs, Serenissimi Principis ac D[omi]ni D[omi]ni Francisci Rakoczy de Főlső Vadasz etc. Consiliario etc. Domino Affini et fautori mihi colendissimo. Nittriae vel ibi ubi.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűs pecsét, W. W. monogrammal. A címerpajzs mezejében és sisakdíszként szembenéző, felemelt jobbában kivont kardot tartó vitéz; öltözéke alapján XVI–XVII. századi spanyol vagy német zsoldosnak tűnik, kalapján talán három strucc tollal.)*

Bizodalmas nagy Uramnak Soghoromnak.

K[el]g[yel]mednek ajánlom mindenkori kész kötőles szolgálatomat. Ugy informaltatom, hogy az Méltosságos Fő Generalis urunk eő N[agysá]gha fiscalis jószágokat szándékoznék megh arendáltatni. Kihez való képest K[el]g[yel]medet, mint bizodalmas nagy jó akaró Soghor Uramot kötőlessen kérem, méltosztassék magha patrocíniumja által, nekem és Bittchej Fiscalis Tisztnek Hrabovszky Miklós U[ra]mnak, ugyan azon Bittchej Jaksithiano<sup>78</sup> Fiscalis Joszaghot arendab[an] megh szőrőzny, ha csak elocalni akarja az Meltossaghos Ur. K[el]g[yel]med az aránt hozám contestalandó nagy Uri Gratiajat cum contento remunerálni el nem mulatom. De coeter[o] varván p[ro]

---

<sup>78</sup> Az ekkor már kihalt Jakusith családról van szó.

contento k[e]l[yel]med válaszát, tovább k[e]l[yel]med gratiajáb[an]  
ajánlom maghamot és maradok

K[e]l[yel]med]nek

Igaz kötőles szolgálja és Soghora  
Vinkler Vilhelm m. p.

Alsó Szúcs die 19. Maji 1705.

### 33.

#### **Mocsonok beadványa gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Mocsonok, 1705. május 21.*

*(Eredeti)*

*A falu szegényei segítséget kérnek, mert két hete katonai karhatalom szedi rajtuk a „magyar adót”, 185 forintot már adtak, még 100-at követelnek. Ha nem kapnak könnyebbítést, pusztán hagyják a falut. Bercsényi Miklós döntése: a dominium prefektusa vizsgálja ki az ügyet és jelentse Labsánszky Jánosnak. Nem a tisztek restsége miatt maradt el a cenzus éves beszédese, és most visszamenőleg kérik, ezért nem tudnak fizetni.*

*(Címzés a kérvény külzetén:)*

Az Méltóságos Groff Szekeszy Bercsenj Miklos Minekünk Kegjelmes Urunkhoz ő N[agysá]lgh[á]hoz nyujtando Alazatos suplicationk.

Méltóságos Kegjelmes Urunk Isten algja tarcsa és éltesse N[agysá]lghodat Szegjny hazank szerencsejre szamos esztendőkigh. Kegjelmes Urunk alazatossan kerjük N[agysá]lghodat, hogy méltoztatnék rajtunk megh szánakodnj, mivel már két hettől fogva rajtunk az rettenetes executio az magjar adoért, kinoznak huznak sanyargatnak bennünket, már beadtunk száz nyolcsvanöt forintokat, még százat kér rajtunk, hasonló keppen az Varmegje perceptora is száz forintott, ugj annjra,



hogy már nincs lelkünknek hova lennj, pusztan kel falunkot hadnunk; Hanem kérjük az Nagj Ur Istennek Szent víre hullaszaért könyörölgj N[agysá]ghod rajtunk és ligjen valamj engedelemmel, mert mar nincs miből fizetnünk. Melj jo akaratért az Ur Isten is meg fogja áldanj N[agysá]ghodat. Kegjes választot várunk N[agysá]ghodtol és maradunk N[agysá]gh[odna]k

Szejinj Alazatos jobbágjoi  
Mocsonakj szeginjszégh

*(A külzetre rávezetve Bercsényi döntése, az aláírás saját kezű:)*

Relegaltatik ezen dologh az Dominium P[rae]fectussára, ki is megvizsgálván mennyivel tartoznak mégh az magok censusi-nak exolutiojára, informállya Labsanszki János Consiliarius U[ra]m[a]lt eő K[el]g[ye]lmét, hogy vehessek ismét magam is informatiot eő K[el]g[ye]lmétül, mi okra nézve maradt el eddig is az szokott censusok[na]k exactiója, talán csak azért nem adhatták már most meg, hogy annak idejéb[en] az tisztartók restsége miat ki ne[m] szedetet. Költ Mocsanaki mezőben lévő Táborb[an] 21. Maji 1705.

G. B. Miklos m. p.

### 34.

#### **Gosztonyi Miklós levele Labsánszky Jánosnak**

*Verbó, 1705. május 22.*

*(Eredeti. Csak az aláírás és az utóirat saját kezű)*

*Parancsára Borovszky Lászlóval Csejte várában átnézték Miksichné asszony leveleit, de csak a mellékelt jegyzéket találták a Jabloniczky Jánosnak küldött levelekről és elszámolásokról, az eredetiek tehát nála találhatók. Halat szívesen küldött volna, de a halászoknak semmi fogásuk nem volt. A fürdőt egészségére kívánja.*

## Források

(Külső címzés:)

Perill[ust]ri ac G[ene]roso Domino Joanni Labsanszky de Ead[em]. Cel[si]ss[i]mi Principis ac D[omini] D[omini] Francisci Rakoczy de Felső Vadász etc. Intimo Consiliario etc. Domino et Affini mihi col[en]dissimo. Becko.

(Papírba nyomott gyűrűspecsét.)

Perill[ust]ris ac Generose Domine Affinis Coll[en]diss[im]e. Servitior[um] meor[um] oblig[atissim]or[um] p[ro]mptitudinem. K[e]l[g]ye[l]me[d] parancsolattja szerint edgyütt Ecsím Borovszky László Uram[m]al fölmenvén az Cseythe Váráb[a], Miksichné Asz[szonyo]m leveleit föl hántuk, az hol semi egyebet nem tanaltuk [!] csak ezen K[e]l[g]ye[l]m[ed]n[e]k transmittalt consignat[i]ot, és bizonyos levelek[n]e[k] specificat[i]o[j]át, az melly levelek és számadások adatanak, és resignaltattanak (az mint ezen consignat[i]o[j]ából kitet[c]zik) Jabloniczky János Ur[am] kezihez. Kihez való képp[es]t, ha parancsol K[e]l[g]ye[l]me[d], az olyan leveleket említet Jabloniczky János Uramtul repetálni, elvárom K[e]l[g]ye[l]me[d] parancsolattját. Caeteru[m] me pristino recomen[do] Favori maneo  
Ejusd[em] Perill[ust]ris ac G[enerosi] D[ominationis] V[est]rae

A[ff]inis ad servien[dum]  
obligatissimus  
Nicolaus Gosztony m. p.

Verbo die 22. Maji 1705.

P. S. Halat eörömet küldettem volna K[egyelmedn]e[k], az mint megh is parancsoltam vala verboi bírónak halásztatot volna, de semit sem kaphattanak, Lubinára is írt Borovszky László Ur[am], Csejte halászok[n]a[k] is megh van parancsolva, halászanak és vigyék K[e]l[g]ye[l]me[d] után Bankara. Az fördöt kívánom I[ste]n engedgye vallék<sup>79</sup> egésség hire K[egyelmedn]e[k].

---

<sup>79</sup> Azaz: váljék

35.

**Okolicsányi Mihály levele Labsánszky Jánosnak**

*Kispalugya, 1705. május 23.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Örül, hogy Bercsényi Miklós főgenerális építteti brunóci kastélyát, mert ez vagy békét, vagy győzelmet jelent. Az építéshez küldött volna mindenféle anyagot, de a szegénység a vetéssel volt elfoglalva, és a Vág vize is igen alacsony volt. Pünkösdre azonban mindent le fog szállíttatni, élést pedig máris küldött a főgenerálisnak. A keze alatt lévő fiskális birtokok megfogyatkoztak, mert nagyrészt visszaadták Thököly Imrének. Ezért a jövedelem is csökkent, kivált a szekerezést nehezen tudja biztosítani. Küldött vaját és konyhára valót.*

*(Külső címzés:)*

Per Illustri ac Generoso Domino Johanni Labsanszki, Serenissimi Transylvaniae Principis etc. etc. ac Inclyti Commissariatus Bellici Consiliario et Domino et Affini mihi confi[d]entis[s]imo.<sup>xviii</sup>

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Bizodalmas nagy Joakaró Uram[na]k k[egyelmedne]k kötelesen szolgálok.

Nagy örömmel olvastam Méltóságos Fő Generalis Ur[am] eő N[agysálgha] levelét, mellyből nagy consolatiót vettem, hogy im eő N[agysálgha] Brunotzi Kastélyát épetetti, vagy jó békességet, vagy kívánatos triumphust [!] reménlenünk köll. Kevánván azért eő N[agysálgha] Uri intentioját aláztatossan secundalnom, mint az fa mivet, mint az lapos követ, csatornakkal egyűtt, még Pünkösöd előtt le szaléttom, addig is fa mivet le külttem volna, de a' szegénység vetés körül foglalatoskodot, ahoz a Vág vize is kíváltképpen az honnét szoktunk jó fa mivet hozatatni, igen kicsen volt, de mostanni esős időben meg szaporodván azért már le küldhetni.

---

<sup>xviii</sup> Az irat külzetén, a címzés mellett egykorú összeadási műveletek.

Az K[e]lgyelme[d]d fa mivét is azon alkalmatossággal le küldem, recommendalván Trencsin Vármegyei Vice Ispán Uram kezéhez. Méltóságos Generalis Ur[am] eő N[agysá]gha részére alkalmas élést küldtettem, többet ugyan, hogy nem mint specifica[t]ioban küldették, arra nézve, hogy im mostanában vadat és madarat nem kaphatni, sőt ha az ember kaphatna is, semmire kelő és hamar el vész, azért ex oeconomias supplealtam jó formában azon defectust. Ugy látom nem veszi észre K[e]lgyelme[d]tek kezem alatt levő fiscalitasokat, hogy az már igen igen csekély, mivel Likavaj Dominiumot vissza adták Thökölj Uramnak,<sup>80</sup> nem külömb[e]n az Arvaj Dominiumb[an] való részét is, azért már ex Fiscalibus Bonis több nem marad kezem alatt, hanem az Árvaiban Palatinus,<sup>81</sup> Erdődj György és Zitsy Péter Uraimék részei, de onnet Praesidiumra annyi kél és másfele Taborri szükségekre, hogy alég be írhettyük azon proventussal, Lyptó Ujvári Dominium penig uton lévén,<sup>82</sup> és az java ki igvén, egész miseria benne, hanem a mit Klastromi<sup>83</sup> Dominiu[m] térszen, de ott is Pater Uraimékre sok kél, azért még is nem árt néha reflexióval lenni ezzen fiscalításokra, kiváltképpen szekerezésre nézve; p[ro]l parte Commissariatust mennyire lehetet p[ro]l hic et nunc szereznem. Vajbúl és másfele leguminakb[ul] juxta acclusa[m] küldtettem. Kivánván jó egészségben külsen k[e]lgyelme[d]t[e]k. Ha mi occurentiai vannak K[e]lgyelme[d]dnek, azzokat velem közlenni ne terheltelessék k[e]lgyelme[d]d. Ezek után k[e]lgyelme[d]d jóakarattjában ajánlom magamot s maradok K[e]lgyelme[d]dnek

kötelessen szolgáló  
Soghora  
Okolicsany Mihaly.

In Kis Pall[ugya] 23. Maji 1705.

---

<sup>80</sup> A törökországi emigrációban élő Thököly Imre fejedelemnek.

<sup>81</sup> Herceg Esterházy Pál nádor

<sup>82</sup> Azaz a hadak vonulásának útjába esett, és azok kiélték a birtokot.

<sup>83</sup> Nem tudtam azonosítani.

36.

**Zgarich Mihály szomolányi plébános**

**Labsánszky Jánosnak**

Szomolány, 1705. május 26.

(Eredeti, végig saját kezű írással)

*Tegnap levelet írt neki, amelyben a binóci halastavak tizedének bérletét kérte, de hallotta, hogy Nyitrára ment. Most megismétli kérését, a 18 forint díjat átküldi, vagy megjelölt helyen letétbe helyezi.*

(Külső címzés:)

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no D[omi]no Joanni Lab-  
sanszky de Labs Sereniss[im]i P[rinci]pis D[omini] D[omini]  
Francisci Rakoczj de Vadás [így!] Decimar[um] Arendatori  
(Titul[us] cu[m] pleno honore) D[omin]o et Patrono Colen-  
diss[im]o. Nitriae.

(Papírba nyomott gyűrűspecst.)

Perillustris ac G[ene]rose D[omi]ne D[omi]ne Patrone Colen-  
diss[im]e.

Salute[m] cu[m] servitior[um] meor[um] promptitudine. Hesterna  
die exarui ad Perill[ustrem] ac G[ene]rosa[m] D[ominationem]  
V[est]ra[m] literas ratione decimae Possessionis Bjnocz,<sup>84</sup> quas  
pisciniu[m] direxi. Quia vero subintellexi Praet[itulatam] D[omi-  
nationem] V[est]ra[m] Nitria[m] transivisse, ideo repeteo mea[m]  
insta[n]tia[m] per praesentes, qvaten[us] dignaret[ur] mihi  
favere ratione huj[us] [decim]a at et hanc occasione[m] aren-  
datorias transmittere. Ego taxa[m] qvae est fl. 18. Perill[ustri] ac  
G[ene]rosae D[ominationi] proxime transmittam, vel iuxta dis-  
po[siti]one[m] Praet[itulatae] D[ominationis] V[est]rae in loco  
p[rae]fixo depona[m]. Qva[m] gra[tia] pro posse meo remereri  
n[on] intermitta[m]. Coeter[o] Praet[itulatam] D[ominationem]

---

<sup>84</sup> Binóc, Szomolánytól keletre (Pozsony vm.)

V[est]ra[m] ad vota sua felicitari cupio et maneo. Szomolanÿ  
1705. die 26. Maji.

Perill[ustris] ac G[ene]rosae D[ominationis] V[est]rae

Serv[us] obligatis[simus]  
Michaël Zgarich  
Pleb[anus] Szomolanenis m. p.

**37.**

**II. Rákóczi Ferenc rendelkezése  
a lietavai uradalom jövedelméről**

*Eger, 1705. május 28.*

*(Egykorú másolat)*

*Tudomására jutott, hogy a lietavai uradalom a cenzussal,  
mintegy 1000 rénes forinttal az előző évekből hátralékban  
van, ezért utasítja annak behajtására, és arra, hogy kifizesse  
Thököly Imre fejedelemnek.*

*(Címzés és címzett nincs.)*

Paria Li[te]rar[um] Sereniss[im]i Principis erga me inna-  
tar[um].

Generose Fidelis Nobis Dilecte.

Salutem et Gratiae Nostrae Propensionem. Siqvidem in  
Dominio Lyetaviensi, pro annis praeteritis obvenientes  
censuales restantias ad Fl. Rhen. Mille circiter sese  
extendentes inexacte haerere intellegimus, Ex eo Fidelitati  
V[est]rae committimus qvatenus comprobata et liqvidata  
coram eodem Fidelitate V[est]ra, dictar[um] censualium  
restantiar[um] realitate, circa exolutionem earundem, pro  
parteq[ue] Celsissimi Principis D[omini] Emerici Thököly  
fiendam administrationem assignationemq[ue] singula-  
rem adhibeat operam Fidelitas V[est]ra[s], sitq[ue] eatenus  
sollicita. Nec secus factur[us], bene valere desider[amus].

Ex castris Nostris ad Agriam positis die 28va Men[sis] Maji  
1705.

Franciscus Rakoczi m. p.

**38.**

**Ifj. Balthazari Ferenc Labsánszky Jánosnak**

*Szenic, 1705. május 28.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Gosztonyi Miklós prefektus ágyban fekvő beteg, mégis át akarta magát vitézni a Vágon, de a borbély nem engedte.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Domino Joanni Lapsanszky  
de Lapsa, Serenissimi Principis de F[első] V[adász] Francisci  
Rakoczi Intimo Consiliario etc. Domino mihi colendissimo.  
Sassini. Ibi Ubi.

*(Vörös viaszba nyomott, F. B. monogramos gyűrűspecst.)*

Kegyelmednek mind nagy Ur[amnak] ajánlom engedelmes  
szolgálatomat.

Az Ur Isten mind[en] üdvösséghes jókal algja meg K[egye]-  
[me]d[e]t.

Ezen órában kezemhez vetem mind K[egyelmednek], mint  
pediglenten [!] Praefectus Gosztonj Mikloss Ur[amnak] szóló  
leveleket. Eő K[egye]l[méne]k éttén kezihez attam. K[egyel]-  
mednek szólót Kigjelmet [!] után expediáltam. Praefectus  
Ur[am] eő K[egye]lme mint most is égen rőszül, és nehezen  
adg<sup>85</sup> fenekét nomjia. Ma csak erűvel aszt akarta, hogj kocsin  
kűlgjem eő Ke[gye]lmit Vágon által, de maga Bórbir<sup>86</sup> disva-  
deálta eő K[egyelméne]k azon indulatját. Ezek után kívánom

---

<sup>85</sup> Azaz: ágy

<sup>86</sup> Értsd: borbély

sok számú esztendeigh az Ur Isten szerencséltesse.  
Szenicz 28. Maji 1705.  
K[egyelmedne]k

mindenkori engedelmes szolgálója

Éffiab Balthazarj Ferencz m. p.

**39.**

**Viszlay András levele Labsánszky Jánosnak**

*Moravánka, 1705. május 30.*

*(Eredeti, saját kezű írás)*

*Megküldi azoknak a helyeknek a jegyzékét, amelyeknek dézs-  
máját Bercsényi Miklós részére biztosította. Brezova, Lopassó  
és Rakovic dézsmabérletét viszont magának kéri. A Trencsén  
megyei oroszlán a hubinai hegyekben egy 12 éves lányt meg-  
ölt, a combját mind megette.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Domino Joannj Labsanszkj  
Suae Celsitudinis Principalis Intimo Consiliario etc. Domino  
Domino mihi Coll[endi]ss[i]mo. Nitriae.

*(Gyűrűspecsét nyoma.)*

Bizodalmas nagy jo Uram.

Köttöllesighel valo szolgálatomat aialvan K[egyelmed]n[e]k,  
aldott Pünkesd napokat szamos esztendeigh fris jo egészégh-  
ben kivant bikesighben érhesse K[e]g[yelme]d maga kedves uri  
haza népével, kivanom. Verborul visza térvén k[e]g[yelme]d de  
dato 28. praesentis levelit nagy böcsüllettel vévén, Meltosaghos  
Generalis Ur[am] ő N[agysá]gha riszire valo desmakrül mit  
parancsollyon, értettem. Kedves jo Ura[m], valamint Bankan



### Források

mondotta[m] K[egyelmed]n[e]k, mostés in inclusis<sup>87</sup> megh küldette[m] K[egyelmed]n[e]k, megh es irtam Meltosaghos Aszszonnak, melly helyeket consignaltam, mint hogy ő N[agysá]lgha kivanta, K[e]g[yelme]d mar lassa, melly helyeket mel-toztatik Meltosaghos Ur riszére hadni. Hanem Kedves jo Ur[am], maga[m] is kötöllesen kérném K[e]g[yelme]d[e]lt, ha még[h] nem elocalta némelly helyeket, ugy mint Brezovat, Lopasot es Rakoviczott meltoztatnik szamomra azokat hadnj, melly K[e]g[yelme]d hozzam mutatando jo Akarattyat, Parancsolvan nekem, Tehetseghe[m] szerint megh szolgálj el nem mulatom. Maradvan K[e]g[yelmed]n[e]k

Igaz kotolles szolgálja  
Viszlaj Andras m. p.

Moravanka Die 30. Maji 1705.

P. S. Valami jo hirekkel meltoztassik vigasztalasra valokkal tudositani, itten nincsen semi most, se rossz, se jo. Trencsin Varmegyei orosz lean mar ipen edigh penetralt, tegnap del utan Hubinai hatarban, nem mesze falutul tizenkét esztendőös leankat megh ülven<sup>88</sup> az czombjait mind megh ette, csak a csontya maradot, hova lett mi volt, nem tudgyak, ha ne[m] egy firfi gyermek mondgya, hogy nagy volt mint egy esztendőös borju szőres, de ietib[en] az sem tudta mondanj micsodas volt, nyomat sem tudhattyak mondanj, ha katonák ide nem győttek volna, vagy három falubelieket ki küldette[m] volna Hegyekben.

---

<sup>87</sup> Nincs a levél mellett.

<sup>88</sup> Értsd: megölvén

40.

**Szokolca város Labsánszky Jánosnak és Prileszky Pálnak**

Szokolca, 1705. június 4.

(Eredeti)

*Bosnyai István társuktól, akit a napokban ajándékkal Bercsényi Miklóshoz küldtek, értesültek a dézsmaárenda letételének fatális (ti. végzetesen közeli) napjáról. Kérelmük: minthogy előzőleg a dézsmát természetben szedték be, ők pedig későn értesültek a változásról, a pénz megszerzésén erősen fájadoznak, ezért a legszolgálatkészebben kéri, hogy ezt az összeget, amelyet biztosan és minden haladék nélkül megszereznek, fogadják el a bérlet letéteként a főgenerális úr visszatértéig. Remélik, hogy ő bizonyára az elmúlt év kvantumából ismét el fogja engedni.*

(Címzés nincs. A város papírba nyomott pecsétjén ovális pajzsban kettős kereszt látható, körirata azonban csak részben olvasható: CIVIVM CIV [—] NSIS.)

Perill[ustr]es ac G[ene]rosi D[omi]ni, et Fautores nobis colend[i]ss[i]mi.

Salutem et servitior[um] n[ost]ror[um] oblig[atiss]mam commendationem. Subintelligentes ex relatione G[ene]rosi D[omi]ni Stephani Bosnyay, Collegae n[ost]ri, recentissimis hisce diebus ad Suam Excell[entiam] cum certo honorario expediti, esse fatales ratjone depositionis pro decimis summae arendatariae p[rae]stitutos djes, operae precium habuimus, p[raeti]t[u]l[ati]o[n]es D[omi]nationes V[est]ras veluti generales decimar[um] arendatores, requirendi. Et quidem ex eo: quod siquidem antecederet decimar[um] in natura sparsa fuisset collectio, nosq[ue] propterea tardius post intellectam mutajone[m], ad collectatione[m] summae arendatariae accinxissemus, neq[ue] eandem summam adhuc completam haberemus, in cujus tamen industriosa, et feruenti collectione desudamus. Hinc p[raeti]t[u]l[ati]o[n]es D[omi]nationes V[est]ras

obsequiosissime rogamus, quatenus nobis breues aliquot dies etiamsi fatales excesserint, fauorabiliter indulgere, ac eandem summam arendatariam, quam p[ro] certo et sine procrastinatione, statim, ac collecta fuerit, submittere non intermitteremus, quasi pro deposita habere dignentur. Si tamen tantum gratiae et fauoris apud p[raeti]t[u]la[t]is D[ominationes] V[estra]s ut ejusmodi arendatariae summae depositio, usq[ue] ad redditum Suae Excell[ent]iae protelaretur, obtinere possemus, magni beneficii loco id nobis accideret, speramus enim Suam Excell[ent]iam de quanto etiam summae arendatariae anni p[rae]teriti, nobis gratiosissime remissuram. Quem favorem et affectum p[raeti]t[u]l[at]is D[ominationibus] V[est]ris remereri adnitemur. Nam et sumus ac constanter perseueramus, fauorabilem praestolantes resolutionem. Perill[ustrium] ac G[ene]rosar[um] D[ominationum] V[est]rar[um]

Serui oblig[atiss]mi  
N. Judex, Consul, caeteriq[ue] Lib[er]ae ac R[egiae]  
Ci[ui]t[at]is Szakolczen[sis] Senatores

Szakolczae 4. Junii 1705.

#### 41.

#### **Blaskovics János levele Labsánszky Jánosnak**

*Beckó, 1705. június 6.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Parancsa szerint megkezdte Morvalieszkó, Szernyi, Révfalu és Vágújhely dézsmálását, de a morvai ellenség miatt a lakosoknak alig van jószáguk, a kevés bárány után 2 dénárt akartak fizetni, 4 dénárt kért, de ezt nem voltak hajlandók megfizetni. A jószágokat összeírta, a dézsmálást abbahagyta, várja további rendelkezését. Panasza a vágújhelyi bíró ellen: sem szállást, sem lovainak takarmányt nem volt hajlandó rendelni,*

*rendre kellene tanítani. A fia mellett szolgáló lovászt nem bocsátotta el.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri D[omi]no Joanni Labsanszkj de also Labs, Celsiss[im]i Transilvaniae Principis D[omini] D[omini] Francisci Rakoczy de Fölső Vadász (titulus) Consiliario, nec non Inclyti Co[mi]t[a]tus Trinchini[ensis] Jur[ato] Notario etc. D[omi]no Compatri et Fautori mihi Colendissimo. Nittriae. Cito. Citius. Citiss[im]e.  
*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)*

Perillustris D[omi]ne Compater et Fautor mihi Colendiss[im]e. Salutem et Servitior[um] meor[um] obligatissi[mor]um Com[m]-enda[ti]onem. K[e]g[yelme]d parancsolattyábül instructiója szerint akarván ell járnom dézmalasb[an], ki mentem volt tegnap ellüt Morvai Liszkora, Szernire, Révfalub[a], úgy Vágh Uyhelben is, az hól legh elsőb[en] is Morvaj Liszkon latván az dologhoz, magham eleib[e] citalvan oda való szomszidokat szokas szerint, kinek mie vagyon conscribalta[m], de ighen keveset, mivel az morvai ellenség által csak nem eghisz marhajok elveszet annyira, hogy egy barany fiat sem nyerhettem Morvaj Liszkon, hanem nimelleyek hiporkodván [így!] ujjonnan kutyovetni [így!] ki harmat, négyet megh vette, azokat mindenkit két két pénzével ki akartak váltani, ellű allitván réghi szokasokat, mely iránt ellübbeni dézmástül recognitiot is extrahaltak, mellyet in inclusis<sup>89</sup> transmittálom K[egyelmedne]k, ahoz hogy Földes Urnak is esztendünkint örögh juhokb[an] ötödiket p[rae]stalniok köl, kit masút el nem kűvetik, kire valo nizve mint hogy az én Instructiomb[an] föl van téve nem d. 2, hanem d. 4. tali in casu kiki exolvallyon, az ellen nem akarván p[ro]cedálnom, minden szomszidot kinek hany darabja vagyon föl tévén, inkább abb[an] hattam, az honnand Szernire, onnand Révfalub[a],

---

<sup>89</sup> Ma már nincs az irat mellett.

ugy Uyhelben is divertaltam, azok is hassonloképpen avval mentettik meghokat, hogy ők soha ugy nem fizettek, nem is foghnak fizetnj, kiket nagyarül [így!] conscribaltam[m] ugyan, de K[e]g[yelme]d dispositiojaigh csak abb[an] hatta[m], pénzt föl nem vettem. Kib[en] mi tevűnek köllössik lennem el varom az arant K[e]g[yelme]d parancsolattyat. Hogy penigh Vagh Uyhelb[e] divertaltam vólna kértem szallast oda való birotül, az ki maghamnak ugy lovaimnak is nem csak szállást vagy tehetséghe szerint egy kis fővet lovaimnak, vagy leghinyemnek darab kenyeret mutatot vólna, de jó szót sem adot, hozzám sem jút, ar[r]a való embereket az kik indicaltak vólna, sem rendelte, izengetvén azt hogy avval nem tartozik, megh sem cselekeszi, kit latván ottan nem is conscribalhatta[m], csak reinfecta ad ulteriorem Peril[lustris] D[omi]na[tionis] V[est]rae dispo[sitione]m onnand ell jüttem, nem artana talan olyan akaratos paraszt embert egy ke vessi le szállítatni, kit ugy tudom vévén egy kis írását K[egyelmedne]k oda való Praefectus Ur[am], vagy Tisztarto Borovszkj Ur[am] k[e]g[yelme]d tekintetiért megh is cselekeszj. Az barany fiat nem többet hane[m] csak ötöt Szernin nyertem megh töb sem lészen, hanem mind csak az mint iram kinek két, három, négy lévén mindenkit mindenüt d. 2 pénzül exolvalni ak[ar]ljak.<sup>xix</sup> Értem k[e]g[yelme]d böcsületes levelibül fiam mel[lett] lévű lovaszom irant való bucsuzasat,<sup>xx</sup> hogy el bocsatottam vólna [—]<sup>xxi</sup> és másnak engedtem vólna, kib[en] se hirem s[e] tanácsom nincsen, nem is oly könnyen cselekeszem, lévén sok rendbéli az kit el vesztette[m] portikám irant való vele computusom, kire nézve csak tovább is légyen mellette, és szolgállyon, én az mivel tartozni foghom, megh adom nekj. Ha valami jó hirekkel méltosztatnik bennünket taplalni, az arant való k[e]g[yelme]d gratiaját nagy kedvessen vennjnk. In reliquo az Ur Isten

<sup>xix</sup> A papír sarka leszakadt, zárójelben értelemszerűen pótoltam a hiányzó betűket.

<sup>xx</sup> Utólag felülről besúrva: *való bucsuzasat*

<sup>xxi</sup> Itt nem sikerült kiegészíteni a leszakadt részt.

tarcsa és éltesse sokaigh szerencsissen k[e]g[yelme]det. Rap-  
t[im] Beczko die 6. Junii 1705.  
Perillustris D[om]ina[t]ionis V[es]trae

Servus et Compater obligatiss[im]us  
Blasskovicz Janos m. p.

**42.**

**Zitkovszky Sámuel levele Labsánszky Jánosnak**

*Szenic, 1705. június 6.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*Köszöni a berencsi dézsmát, ha tudta volna, hogy eredetileg magának szánta, nem alkalmatlankodott volna, de Balthazáry Ferenc beszélte rá, aki csak a haszonban szeret részesedni. Horák Mártont eltemették. A dézsmákkal kapcsolatos kisebb-nagyobb gondok. A berencsi uradalom árendapénzét, 400 forintot megküldték. A dézsmálók a báránydézsmát egy tallérrel szedték, úgy is számoljanak el vele. Élést küldött neki, de a sassini tisztek tévedésből Nyitra helyett Szeredre vitették. Ha nem kapta meg, ismét küld. Hírek közlését kéri, főleg a békességről. Itt azt hallották, hogy Morvában, a határszélen 1000 főnyi reguláris német lovas táborozik, össze is csaptak Blaskovics István kapitány katonáival. Horák Márton feleségét el kell számoltatni, új tiszttartót is kell állítani.*

*(Külső címzés nincs.)*

Perillustris ac G[ener]ose D[omi]ne Fautor et Affinis mihi  
colendissime.

Salute[m] et obligatissimor[um] Servitior[um] meor[um] demissa  
commen[dationem] p[rae]missis. A berenczej dizmat magha  
szamara tartván K[e]g[yelme]d, és énnekem cedálta legyen,  
alázatosan keszenyem ez iránt valo hozzam megh mutatattott  
jo akarattyat K[e]g[yelme]d is magha szolgáljának parancsolyon.  
De megh vallom, ha tudtam volna, hogy K[e]g[yelme]d azon

dizmara tart számot, nem alkalmatlankottam volna K[e]l[g]y[e]lme]dnek, hanem Balthazary Ferencz U[ra]m erőssen untatot engem szurgessem K[e]l[g]y[e]lmeteknél tarsom akarvan lenny, az kj is K[e]l[g]y[e]lme]det hasonlóképpen disponalvan, most azomba[n] erőssen esküszik 1000 erdek<sup>90</sup> vigye ell, ha szolott K[e]l[g]y[e]lme]dnek felüle csak egy szot is, hanem dizmasnak recom[m]endalta maghat, vetvén Horak Martony U[ra]mra, az kit maj napon ell is temettők Szobotisczant azon szeghen megh holt ember disponalta volna K[e]l[g]y[e]lme]det, Semmj Csőmera János nem iri eő K[e]l[g]y[e]lme]vel, de ez megh csin-talanyab megh halotaknak is bekit nem hadgy. Azmint is se dezma, se qvarta arenda pinznek letételében egy pinzben sem akart concuralnj, hanem Blaskovicz Istvany Ur[am]mal, ugy Maythinyj Aszszonyomnak [!] eő N[agysá]gh[áva]l szerét tevén a pinznek jm fl. 400. Huszár Ferencz U[ra]m által K[e]l[g]y[e]lmetek kezéhez megh küttük, Balthazary Ferencz olyan tars, semit se adgyon, haszómba participallyon, de nehéz az az ember forgássa a' pecsenit és más ember egye megh, kivalkeppen mostanj ödöb[en] ugy történheték, haszon hellet a Capitalis is oda visz. Az mj Balthazáry U[ra]m reszirül valo discretiot illetj, embersighemre bizza K[e]l[g]y[e]lme]d, mashonna[n] kj köll telnj és rövid nap allat megh is köldem, kirem kötelessen az Arendatoriab[an] specifice Nyáry és Tárdj<sup>91</sup> részét ugy mint egész dominiumot Méltoztassék fell titetnj. 2do. Mint hogy egy Talleraval kj is szedték nagyob részrul Dizmás Uraimék barany dizmat nekünk is ugy tegyik le, és de perceptis adgyanak számott, mert most is csak himozák, hámozák a' dolghot akarván aszt többre extendaltassék az eő accedensek, hogy sem mint dizmabeli proventus. Holicsi és Sassini Dominiumok[na]k per partes valo arendalassat ami illetj, megh enghettem valogatnj akar a' falukban, akj

<sup>90</sup> Így! Értsd: „ördög”

<sup>91</sup> Nyáry és Tardy család: mindkettő a dézmálandó berencsi uradalom egykori részbirtokosa volt.

akar arendalnij, ha harmad nigyet ell szakaszt K[e]lg[ye]lmetek, a többének nem sok hasznat veszük, hoc rerum statu, azirt job volna vagy egészen arendaba bocsatanj, vagy egészen a' dizmat be vennj. rendelendő dizmassok Holiczi és Sassinj Dominiumokb[an], jm az discretiot is feyér pinzul fl. 40. megh kuttik, Mesze lakvan a' Bannya Varossoktól aranyunk nincs. Kirem vegye kedvessen szeghen legynyektől. [Így!] Enapoghb[an] [!] Mélt[óságos] Fő G[ene]ralis Ur[un]k konyhajara alkalmas ilést expedialvan, azon alkalmatossaghal K[e]lg[ye]lmetek szamara is bizonyos ilist parancsoltam, Sassinj Tiszt Uraimik köldgyenek Nittrara, azomb[an] mindenestül Szeredbe kuttik, és Peksza Imre U[ra]m kezihez vette, mint hogy azon error esset az ell köldissiben, nem tudom participalti K[e]lg[ye]lmetek benne vagy sem. Kirem meltostassék tudósétanj, mast küldek. Ha mj uy hirej vannak K[e]lg[ye]lmetek[k]ne[k], kivalkippen békessigh felől, velünk is közlennj meltostassék. Innid mas hireket nem jrhatok K[e]lg[ye]lmetek[k]ne[k], hanem bizonyos Regularis Lovas Németcségh Morvaban Osztro és Veszele között<sup>92</sup> circiter 1000 taborozék mit akar, szandikjat nem tudgyuk. Tegnapj napon Capitány Blaskovicz Istvan Uramot megh is eőszte ott is veszet eő K[e]lg[ye]l[mé]nek kétt katonaja, de econverso eő K[e]lg[ye]lme 15 valot vagyis migh többet veszet benne. In reliquo szokot jo akaratyab[a] és gratia[ja]b[a] ajánlom maghamat. Szenicz 6. Junii 1705.

Perillustris ac G[ene]rosae D[ominatio]nis V[est]rae

Servus obligatissimus  
Samuel Zitkovszky m. p.

P. S. Minthogy a Berenczei Tisztarto Horák Mártonj megh holt, in tempore kelletik az Aszontul<sup>93</sup> számot kérni és a Domi-

<sup>92</sup> A két morvaországi helység mai neve: Ostroh és Veselí nad Moravou (CZ)

<sup>93</sup> Ti. Horák Márton özvegyétől.



n[ium]béli pinzbéli p[ro]ventust keziből ki venni, mert periclitálni fogh. Az Eőzvegy szereti a' Savanyot, [?] mintazonal-  
tal tudom ezekről Gosztonj Miklos U[ra]m eő K[e]g[ye]lme  
tészen dispositiot, úgy más Tisztartot is kellenék valasz-  
tani helyib[e], a mostani [—]<sup>xxii</sup> jo szanto vető ember gazda-  
nak valo, de szamtartonak nem anyira igen szereti magat.  
Prileszky Pall Ur[am]a k eő K[e]g[yelméne]k ajánlom alazatos  
szolgálatomat.

43.

**Zongor Ferenc ifj. Labsánszky Jánosnak**

*Szenic, 1705. június 6.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A Horák Márton temetése körül eljáró ifj. Balthazári Ferenczel  
megküldi a mellékelt listát.*

*(Külső címzés:)*

Per Illustri [így!] ac Generoso Domino Juniori Joanni Lab-  
sanszky de Eadem Etc. Suae Serenitatis Principalis intimo  
Consiliario Domino et Patrono Colendissimo humillimae  
tradantur. Nitriae.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Mint bizodalmas mindenkor Nagj Ur[am]a k alázatossan  
szolgállok K[egyelmedne]k.

Iffiabik Balthazarj Ferencz Ur[am]a k lévén dolgha szegénj  
Horak temetesse körül, azon kért, hogy ezen lajstromot<sup>94</sup> által  
küldvi[n] Kegyelmednek, akét és<sup>xxiii</sup> his inclusis által küldtte[m],

---

<sup>94</sup> Ma már nincs a levél mellett.

<sup>xxii</sup> Egy szó olvashatatlan, talán személy- vagy tisztségnév lehet.

<sup>xxiii</sup> Itt és alább: is értelemben!

tovab és ha paranczol Kegly]el[me]d mindenkor kés küteles  
szegenj szolgaja migh él  
Szeniczi 6. Junii 1705.

Búdy Zongor Ferencz m. p.

**44.**

**Viszlay András levele Labsánszky Jánosnak**

*Moravánka, 1705. június 6.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*Felsorolja azokat a helyeket, amelyeknek dézsmáját Bercsényi  
Miklós és felesége igényeli, udvaruk kenyér- és borbéli ellátása  
érdekében.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso D[omi]no D[omi]no Joanni Labsan-  
szky Suae Celsitudinis Principalis Intimo Consiliario etc.  
Domino mihi Colendissimo. Nittriae.

*(Gyűrűspecsét nyoma.)*

Mint Bizodalmas nagy jo Uramnak ajánlom köttölles szolgál-  
latomat K[egyelmedne]k.

I[ste]n minden kivanta szerencsis sok jokkal aldgya megh  
K[elg]yelme]d[e]t. Ezen oraban De dato 2. Junii Nitrrarűl [!]  
K[elg]yelme]d levelit szokott köttölleseghel vettem. Kedves jo  
Akaro Ura[m] Sándor Albert Ur[am]mal lévén Bankan K[el-  
g]yelme]dnél, akkor k[egyelmed]n[e]k Méltosaghos Ur riszire  
mint scriptotenus, mint penighlen ore ten[us] megh mondot-  
ta[m] desmakott, nem viltem, hogy k[elg]yelme]d ezekrűl el  
feleitkezik, én penighlen Meltosaghos Aszon[n]ak scripto te-  
nus köldette[m] azon helyeket, ő N[agysá]gha már bizonyos-  
san azokra tart szamot; Veszelej Majorsaghoz nem kivantatik  
désma az Ur riszirűl quia n[on] est pro comodo. Patvaroczot  
Brunoczal taval sem kivanta Meltosaghos Ur, Pobjedin cu[m]

Bassocz et Szerdahely quoad Panem valebunt, sed ake Vinu[m] Meltosaghos Aszszony penighlen olly helyeket meltoztatot parancsolnj az hol bor désma es volna, Verbot mint hogy Secretarius Ura[m] maganak valasztotta transeat; de Strasa, Podollya cu[m] Csastkocz et Koritna, kerem máshova ne distrahallyanak, inkab Veszelye cu[m] Tyapko azok helyet mashova distrahaltassik, mert bizony nem tudom mit irjak Meltosaghos Aszszonak azokrúl, sótt nem is irok, valameddigh K[e]g[yelme]d valaszat nem veszem, magam riszerúl penighlen K[e]g[yelme]d szip aianlasat kedvessen veszem, de mivel mar ez es elocalva vagyon, mellyrúl Bankan szolotta[m] K[egyelme]d-[nek], most mar patientalom magamat. Han[em] ajanlom magamot K[e]g[yelme]d jo Akarattyáb[a] maradvan K[egyelme]d

köttölles szolgálja  
Viszlaj Andras m. p.

Moravanka Die 6. Junii 1705.

#### 45.

#### **Bossányi János ezereskapitány levele Labsánszky Jánoshoz**

*Jókő, 1705. június 8.*

*(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)*

*A jókői uradalom szabadosai panaszkodnak, hogy Zabreczky László prefektus a megyei katonaság közé akarja őket sorozni, holott azelőtt az ő ezredében szolgáltak, most is a megye kivétele alapján lovasokat állítottak, és vele vannak. Ha nem orvolsják a panaszukat, a főgenerális úrhoz fognak fordulni.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsanszki, Serenissimi Principis ac Do[mi]ni D[omi]ni Francisci Rakoczy de Felső

## Források

Vadász Consiliario intimo etc. D[omi]ni Affini mihi colendissimi.  
Tyrnaviae vel ubi.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)

Mint bizodalmas nagy jó akaro Sogor Ur[amna]k Ajánlom  
K[e]g[ye]lmed[ne]k szolgálatomat.

Mint hogy az Méltóságos Fő G[ene]ralis Ur[un]k eő Na[gysá]ga parancsolattyabúl regimentemmel az Fejér hegyen tul  
kelletik Ocskay László Kapitány Ur[am] corpussával conjun-  
galnom magamat, azért casualiter Jókői Dominiumon által  
menvén telé az füleim szegin Dominiumbéli szabadósok  
panáaszólkodassival, kiket is Praefectus Zabreczky Uram eő  
K[e]g[ye]lme (nem tudom quo fine) az Banderium ala<sup>95</sup> akar  
adigalni, holott az előtt, minek előtte regimentem recrutaja  
nem lett volna minyaján in persona velem szolgáltak,  
mostanáb[an] pedig Nemes Vármegye limitatioja szerént is  
lovast allétván velem vannak, juxta taxas eő K[e]g[ye]lme  
pediglen uyonnán executione mediante adigallya eőket, holott  
valakik in persona nemessek, azokat á taxa Co[m]it[us]  
menten nem hadgyák, mert ha ennek ugy kellene meg lenni,  
igen ag[gl]ravaltattnak azok, és az Nemes Vármegye taxája  
szerént obveniálando katonaság is minualodnék és így az  
Nemes Varmegye defraudalodnék. Azért K[e]g[ye]lmedet kirem  
eő K[e]g[ye]lmit Praefectus Ur[ama]t disponalni ne terhel-  
tessék, mert masként szeginyek az Mélt[óságos] G[ene]ralis  
Urunkat kéntelenitetnek requiralni, más az, hogy ezen dolog  
sohol nem practicalodik, peldaul lehet ebben M[éltóságos]  
G[ene]ralis Forgács Simon Ur[am] eő Na[gysá]ga Domi-  
niuminak Praefectura, a' ki nem adigallya az szabadosokat,  
hanem ex comissione Excell[entissi]mi G[ene]ralis fogadgya és

---

<sup>95</sup> Azaz a megye által kiállítandó katonák közé.

mundiroza. De reliquo ajanlom K[e]g[ye]lmed jo akarattyáb[a]  
magamat, maradva[n]  
K[e]g[ye]lmed[ne]k

kötelessen szolgáló sogora  
Bossány János m. p.

Jokü 8. Junii 1705.

**46.**

**Sándor Albert levele Labsánszky Jánosnak**

*Mosóc, 1705. június 10.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A reverzálist aláírva visszaküldi, és várja az instrukciót a temetvényi járás falvainak megnevezésével. Tegnap Pottornay kapitány az itteni parasztsággal megtámadta és szétszórta a Bosóci-völgybe betört 400 főnyi morva csapatot.*

*(Külső címzés:)*

Per[i]ll[ust]ri ac G[ene]roso D[omi]no D[omi]no Joanni Lab-  
sanszky de ead[em] Labs. Serenissimi Ungariae Transilvaniae  
Principis Consiliario nec non Inclyti Co[m]it[at]us Trencse-  
nien[sis] Jur[at]o Notario, ac U[nive]rsaliu[m] Decimar[um]  
Arendatori etc. D[omi]no Affini et Fautori colendissimo etc.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Mint bizodalmas jo akaro Sogor Uram[na]k.  
Ayanlom k[egyelmedne]k kötölességgel való sz[o]l[gálat]o[m]a]t.  
K[e]g[ye]lme[d] levelét inclusakkal edgyütt böcsülettel és nagy  
kedvessen vettem. Ime az Reversalis Levelet is subscribalván  
k[e]g[yelmedne]k transmittaltam, kérem annak modgya sze-  
rénth az Instructiot una cum denominatione pagorum in hoc  
p[ro]cessu Temetviniensi ne terheltessék hova hamaréb ke-  
zemhez küldeni. Szolgha Biro Ur[am]na]k megh hattam, hogy

eddégh valo el mulatot désmaknak arendatoriat mind a' két p[ro]cessusb[an] publicalya, annak mogya, rendi szerénth is hol keressék k[e]g[yel]meteket. Én pedig ebbéli k[e]g[yelme]d jo akaratyát mind[en] adando alkalmatosággal megh szolgálnom el nem mulatom és haladatlan nem lések. Ezek után kév[an] I[ste]n tarcsa és eltesse k[e]g[yelme]d[e]t számos esztendőigh fris egéségb[en]. Datum Mosocz 10. Junii A[nn]o 1705. K[e]g[yel]mednek

kötőles és Igaz szolghaja soghora  
Sándor Albert m. p.

P. S. Tegnap elüt Pothurnaj Capitany Ur[am] ide valo parasztsagghal a morvajakon rajtok ötven<sup>96</sup> (a kik nyegy [!] százan Bossaczi Völgyre szállottak) fel verte, harmincz es valamelyket megh öltek, kettőt elevenjen fogtak, a' többbit el szélesztették. Magha Pothurnaj Ur[am] is sebben eset, de nem halálos, igen jól viselte maghat, csak heted maghaval kapot beliek legh előszer, azután érkezet a' parasztsagh falukrul.

#### 47.

##### **Kelio Ferenc levele**

##### **Labsánszky Jánosnak és Prileszky Pálnak**

*Istvánfalva, 1705. június 10.*

*(Eredeti, az utóirat kivételével saját kezű írás)*

*Abban a formában, ahogyan javasolják, a fiskális szőlők művelésére nem akad vállalkozó. A fiskalitásból semmi jövedelme nincs, mindent fölvittek Vöröskő várába. A dominiumra most 23 katona kiállítását rótták, de a szegénység nagy nyomorúságban van, csak exekúcióval lehetne valamit beszédni tőle. Kirendeljen-e karhatalmat? A majorból karácsonykor elhajtották az állatokat, a katonák*

---

<sup>96</sup> Értsd: ütven

*fosztogatnak, elveszik a parasztok állatait. A szegénység végül el fogja hagyni a falut. Utóirat: Ma érkezett a főgenerális úr, kaszásokat rendelt az ezredek mellé. Az esztergomi káptalan dézsmáinak bérletéről semmit sem tud.*

*(Külső címzés:)*

Perillustribus ac Generosis Dominis Dominis Joanni Labszánszky et Paulo Prileszky Serenissimi Transylvaniae Principis Domini Domini Francisci Rakoczy de Fölszű Vadászy Consiliariis et Dominis Dominis mihi Colendissimys. Nyttriae.

*(Papírba nyomott gyűrűspecsét.)*

Perillustres ac Generosi Domini mihi ob[ligati]ss[i]mi. Servitior[um] meor[um] obligat[i]ss[i]mor[um] comenda[ti]o-nem. Keg[ye]lmetek levelit élendő keőttelessig elvettem, a' mi az fiscalis szűlőknek éljen formán, a' mint Keg[ye]lmetek ennékem megh érta, munkáltatását életti, ne[m] vile[m] tanálkozék valaki, én ugyan hirdetettem a' kinek kedve lésen munkálhatja, Modorra es irta[m] valaki tanalkoznék de ha szenki ne[m] lésen, én ne okosztassa[m] azután p[ro]ventus fiscalisból szem lehet, mert ninczen, a' kiből valami pinz proveniálhatot volna, mint feől vittik az Várban,<sup>97</sup> most ésmét superveniál az Dominiumtúl kattonáknak ellő álitása, ugj mint huszon hármát s ninczen mibűl, az szegénsig nagj nyomoruságban vagjon, csak azt mondga, [így!] ne[m] fizet, nincz mibűl, Sz[ent] Györgji adoval adossak, némely helysi-gek censussal, szemmi képpen az számtartó megh ne[m] veheti raitok, ha csak executio ne[m] supervenial, akaram azért K[e]l[g]ye]lmeteket ezerant informalni s edczersmind oppinioját venne[m], ki hoztatassame reajok az executiot, maskint lehetetlen ellő alétani az kattonákot, s ugj és ne[m] tudom hogyan szerit tessem, [így!] majorszag éppen mind oda vagjon puszták az majorok, a' ménemeő marha vőlt Karacson

---

<sup>97</sup> Azaz Vöröskő várába.

nap után étczakának idein hajtoták el, s így szemmi oeconomiat ne[m] exerceálhatni, az hegjekben valami széndelt, vagj is karot czinaltatok pénzé forditassa[m], ki győnek az várbéliek s bé hordatják, és így szemmiben szemmi ellőmenetele[m] ninczen. Akarám azt és értisire adnom Keglye]lmeteknek s edczersmind kirne[m] méltosztatnék remedialni, az kattonák nagj fostogatást tésnek, marhát vonsznak, teghnap az p[ro]-funt szekirbűl csak ki foghtak az egj eőkrét az paraszt embernek, hogjan foghjak az p[ro]funtra és Taborra az szekereket administrálni, mait [!] imár az hazokból szem fogh-nak merni ki menni az emberek, a' vagj éppen az erdőknek megjen marhájával, pusztán hadgják az falukat, csak ebben az Dominiumban négy nap alat el vittek tizenhat darab marhát, iel nappal járnak szűneti ninczen lehetetlen meghálhassa a' szeginsig, ha valahogy ne[m] restringaltatnak. Tarcsa és éltesse I[ste]n Keglye]lmeteket fris jó egisigben szókaigh szerencsésen. Istvánfalvae 10. Junii A[nn]o 1705.

Perillistriu[m] ac Generosar[um] D[omi]na[ti]onu[m] V[est]-rar[um]

Servus Obligat[issim]us  
Franciscus Keleo<sup>98</sup> m. p.

(Más kézzel:)

Ma délre be érkezet ide a' Mélt[óságos] Ur, bé érkezvén sok munkát adot, mind Arva Lypto etc. Vármegyék appropriatióját, mind ezerekre valo kaszásnak<sup>99</sup> limitatioját reám bizván. Dézmák felül csak perfunctorie szolhattam eddigh, tovább bővebb[en], de azt mongya eő N[agysá]lgha, semmi uy dispositiot ne[m] hozot Melt[óságos] Fejedelemtul, hane[m] az egész

---

<sup>98</sup> Helyesen: Kelio Ferenc

<sup>99</sup> A lóállomány ellátása céljából az ezredek („ezerek”) mellé fűkaszálásra kirendelt munkások.



Országgh dispositioia eő N[agysál]ghára van bizva, ex p[rae]s-  
cita ratione. Nemes Esztergami Kaptolon arendai iránt semmi  
bizonyossat nem tud, annival inkább az specificatiot ne[m]  
látta, s nem is hozta. Kelio Ur[amna]k kérem adgyon jo for-  
mában választ, ha rea érkezem talam magam is irok, de  
K[e]l[yelme]d se mulassa el, kérem. Maradván  
K[e]l[g[yelmedne]k kész keőteles szolgálháia soghora

L. F.<sup>100</sup> m. p.

Az orvosságokat ime transmittalom K[e]l[g[yelmedne]k.

(Alább, ismét más kézzel:)

Pered Tallos.

#### 48.

**Tanúvallatási jegyzőkönyv  
őzv. Hudczech Andrásné Vaskorojch Éva  
kihallgatásáról<sup>101</sup>**

Horóc, 1705. június 10.

(Eredeti, az aláírás azonban más kéztől)

A kihallgatásban Madocsányi Miklós Trencsén vármegyei alis-  
pánon kívül jelen volt Zorkovszky Pál, Petrőczy István tábornok  
hadsegéde is. A Lédecen lakó Vaskorojch Éva őzv. Hudczech  
Andrásné Trencsénből visszajövelekor a várat blokád alatt  
tartó hajdúk fogták el. A feltett kérdés: mi okból ment titokban  
Trencsénbe, kinek mit vitt, mit mesterkedett, miféle levelet vagy  
üzenetet vitt és kinek adta át, kikkel találkozott, milyen beszéde-  
ket hallott. 1. Önként, senkitől sem biztatva ment Trencsénbe,  
a városban őrködő német őrség egyenesen a várba kísérte, ahol  
először a kisasszonyok<sup>102</sup> szállására mentén, ott összetalálkozott

<sup>100</sup> Lőrinczffy Ferenc

<sup>101</sup> Az ügyre ld. még az 50. sz. iratot.

<sup>102</sup> domicella = alapítványi hölgy vagy szerzetesnő (?)

Kristóf trinitarius páterrel és az előző parancsnok hopmesterével. A trinitarius páter azt üzenté János fráternek Illavában, hogy ameddig a kertet szorgalmasan műveli, semmitől sem kell tartania, mert valamely német milícia a puchói szoroson át vagy máshonnan a megyébe vonul, a várat sem hagyja el az őrség, semmi sem fog ellenére történni. Jóllehet I. Lipót császár meghalt, fia, József király nagyszámú katonaságot fog küldeni. Ezt megerősítvén a hopmester, Kristóf páter kérdezte, hogy a kihallgatott személy miért nem tért be János fráterhez, mire ő azt felelte, hogy semmi oka nem volt erre. A páter erre azt válaszolta, hogy a jövőben biztonságosan mehet hozzá, Hudczechné ehhez hozzáteszi, hogy már kb. egy éve rá akarta őt venni, hogy vállalja el levelek vitelét Trencsénbe. 2. Kérdezték tőle azt is, hogy Petrőczy István hol van most, és amikor azt válaszolta, hogy Kasza várában, röviden azt mondta (ti. a kérdező), hogy hamarosan a kezünkben lesz ez a huncut. Amikor pedig azt mondotta, hogy nagyszámú katonaság van vele (ti. Petrőczyvel), azt csak paraszt csőcseléknek („colluvium rusticorum”) nevezte. Továbbá, hogy Petrőczy úr jó rendelést tegyen maga iránt, nagy kíséret nélkül ne menjen Illavába, mert gyorsan elfoghatják. 3. Az illavai gabonaraktárosról (frumentarius) egyéb nem merült fel, csak az, hogy ha a fentieket nem tudja János fráternek elmondani, adja át a frumentáriusnak, az olyan, mint ha a fráternek mondaná el. Ehhez hozzáteszi, hogy Kristóf páter rá akarta venni, hogy vigyen levelet János fráternek, de ezt az asszony nem vállalta.

Anno 1705. dje 10. Mensis Junii. Eva Vaskorojech Rel[ic]ta Andreae condam Hudczech, ex Poss[ess]ione Lédecz, ex occasione itineris ejusd[em] Trincsin[um] et regressus abinde, per Bloqvadales Hajdones capta, et per Dominu[m] Vice Comitem, in p[rae]sentia D[omi]ni Pauli Zorkovszky, Ill[ust]ri[ss]imi Domini G[ene]ralis Stephani Petroczy Adjutantis examinata, qvomodo videll[ic]e[st] ansa est Trencsinium clancularie descendere, et cum qvibus ibi, qvid egerit, qvid practicaverit, qvalesne L[ite]ras vel denunciationes, cui attulerit et qvales

discursus ibi audiverit, fassa est super his, modo et ordine sequentibus.

Imo. Qvod ex nullius instinctu, sed suapte voluntate Trencsiniu[m] descenderit, dirrecte ad Arcem est deducta per Germanos Portam civitatis custodienses, qvo primum et ante omnia hospiciu[m] Domicillaru[m] intrando, tande[m] supervenerunt Pater Xtophorus Trinitarius et Prioris Com[m]jendantis Hoph Meisterrius, qui Pater Trinitarius nunciavit Fratri Joanni Illavia[m], qvatenus dilligenter excollat hortum, et nihil timeat si aliqva Militia Germanica per Passum Puchoviensem, vel aliunde Comitatum intraverit, neq[ue] ex Arce recedat, nihil adversi ipsi eveniet, licet enim Imperator decesserit, Rex tamen Filius ejusd[em], copiosum militem submittet, dicta ejusd[em] confirmante p[rae]mentionato Hoph majsterio, subjungendo jd[em] Pater Xtophorus interrogatione, qvare non diversit ad Fratrem Joanne[m], cui dein fatens respondisset, qvod non scit ansa ad eum divertere, reposuit, qvod in posterum secure apud eund[em] se insinuare poterit, cum aliunde Literas ejusd[em], non ita pridem accepisset, addendo ead[em] Fatens, qv[od] elapso circiter abhinc Anno, voluisset eand[em] conduxisse, ad deportandas Trencsiniu[m] Literas.

P[ro] Secundo. Qvaesi verunt ex ead[em] fatente, ubi nam actu sit D[omi]nus G[ene]ralis Stephanus Petroczy, qvibus dum respondisset, in Castello Kaszensi<sup>103</sup> esse suam D[ominati]onem Illustrissima[m], desposite reposuerunt, brevi neqvit incidet ille (salvis [—])<sup>xxiv</sup> Hunczfut in manus nostras. Ubi aute[m] Fatens copiosa[m] militia[m] in nostris partibus esse dixisset, responderunt eund[em] esse tantum colluviam rusticor[um]. Item q[vo]d jd[em] D[ominus] Petrőczy bene sibi censuluit, q[vo]d juxta sensum multorum Illaviam se se non

---

<sup>103</sup> Kasza

<sup>xxiv</sup> Egy szó a tinta szétfolyása miatt olvashatatlan.

receperit, ubi citius comp[re]hendi potuisset, prout et comp[re]hendet[ur].

Tertio. De Frumentario Illaviensi autem, aliud non revellarit, nisi hoc, qv[od] si non posset Fratri Joanni p[rae]missa rep[rae]sentare, in eo casu, ead[em] Frumentario revelet, secure, tanq[ua]m ejd[em] Fratri Joanni. Hoc super addito, q[vo]d etia[m] Literas Fratri Joanni, jd[em] Pater Xtophorus voluisset per eand[em] mittere, sed Fatens easd[em] noluit recipere.

Actum in Castello Horocz dje et Anno supra scriptis.

Id[em] qui supra Vice Comes m. p.

#### 49.

#### **Viszlay András levele Labsánszky Jánoshoz**

*Brunóc, 1705. június 11.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A Bercsényi Miklós udvartartásához szükséges bort és gabonát biztosító dézsmák helységeinek kijelölése körül támadt bonyodalom. A főgenerális brunóci kastélyának építéséhez faanyagot, eszközöket kell biztosítani. Zabreczky László Jókőből a bort és szalonnát kiadta. A szekerekről rendelkezett.*

Mint Bizodalmas nagj jó Akaro Ur[am]nak aianlom K[eg]yelm[d]ne]k kottölles szolgálatomot k[egyelmedne]k.

Szinten ezen oraban 8. praesentis datal[t] K[eg]yelm[d] levelit böcsüllettel vévén, continentiajat értette[m], valo dologh, hogy Bankan laistromot hamar el tette[m], mind azaltal denominalta[m] az helyeket, de mar az oda vagjon, én lészek in parte oka, mit tudok tennem. Taval penigh hogy Podolya cu[m] Csasztkocz nem volt Brunoczhoz aplicalva, Verbo es töb helyyek, D[omi]nus Frater Isold volt az oka, sött volt és lectie [?] Méltosaghos Urtül, hogy ő N[agysa]gharul el

feleitkezet, ara nizve Meltosaghos Aszszony megh parancsolta, hogy olly helyeket valasza[k], az hol mind gabona beli, mind bor beli d sma lehessen,   N[agysá]gha parancsollyattya [!] szerint cselekedtem. Kedves Nagy Ura[m], mihi nec scritur, nec nutit[ur],  n azon alapodok, amit K[e]lgyelme]d meltoztatik Brunoczhoz apicalnj. Veszele cu[m] Csasztkocz ex certa ratione irta[m] K[e]lgyelme]d[n]e]k, hogy nem sz kseghes, sed quo plus eo melius oda es rendelek desmasokat, ugy Patvaroczra; Bor honnand jusson Meltosaghos Ur riszire, Desma-b l tudom agirunt et tészen rendelist K[e]lgyelme]d, megh vallom, Sztrasat es örömest apicalna[m] Brunoczhoz. Casu quo penighlen mar csak ipen Prileszkj Ura[m] Podolyat cu[m] Csasztkocz maganak el foghlalta, noha in comodius erit, tehat Vitanczit, Lopasott  s Sterust apicalhatnak; Verbo  s Podollya helyet ki tellik tala[n] bor. Mind azaltal amint K[e]lgyelme]d meltoztatik disponalnj, azon megh alok. Emelett irta[m] Ke]gyelmed]n[e]k ehiten, hogy az Brunoczi ip lethez fa eszközök mar es kivantatnak, ugy mint gerendaknak valo fak, liczek, sindel deszka, mert mar az k mives falakat fell vitte, Meltosaghos Ur parancsollya fedetni. Kire bizta K[e]lgyelme]d azon sz ks g hes eszközöknek administratiojat, kere[m] meltoztassik tudositanj es irnya, bizonyos emberemet fell küldene[m]. D[omi]nus Zabreczky az borokat es szalonakat nem örömest ki adta jo K b l, mit akar velek, noha Secretarius Ura[m]<sup>104</sup> azt mondotta, hogy mar irt   K[e]lgye]lme irantok, adassa ki, azt mongya, semi intimatit nem vette, k re[m], ne terheltekkir irnya  k]egyelm ]n[e]k, adassa ki. Mivel mar az szekerek irant es tette[m] dispositiot, meltosaghos Ur[am] penighlen maga es mondotta, hogy megh parancsolta, sott K[e]lgyelme]d es Bankan litekor  l  hozta, megh van parancsolva, en egjebarant nem banom, ugy es eligh dolgom vagyon, csak hogy az Urt l tartok, ha mashova az borokat distrahalnanak, engem okoznanak. In reliquo

---

<sup>104</sup> Bossányi Gábor

Források

K[e]g[yelme]d jo Akarattyab[a] aianlom magam es maradok  
K[egyelmedne]k

Kottoles szolgálhaja  
Viszlay Andras m. p.

Brunocz Die 11. Junii 1705.

50.

**Madocsányi Miklós levele Labsánszky Jánosnak**

*Horóc, 1705. június 13.*

*(Eredeti, a címzés kivételével saját kezű írás)*

*Megküldi a Trencsénben a kisasszonyoknál járt lédeci asszony vallomásáról felvett jegyzőkönyvet (ld. a 48. sz. iratot), amelynek alapján Petrőczy István az illavai gabonaraktárnokot (frumentarius) jogtalanul elfogatta, de kérésére átadta neki. Ő a frumentariust Oroszlánkő várába, János frátert pedig a pruszkai kolostorba küldte. Kétségei vannak a vallomás valódiságáról, már csak azért is, mert az asszonnyal beszélő Kristóf páter és a hoptester nem tud tótul. Jelentse ezeket a főgenerálisnak.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsánszky Inclyti Comitatus Trencsiniensis primario Jurato Notario, nec non Serenissimi Principis ac Domini Domini Francisci Rakoczy de Felső Vadasz etc. Consiliario etc. Domino et Affini mihi confidentiss[im]o. Nitriae vel ibi ubi.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)*

Kötelesse[n] szolgállok mint joakaró Sogor Ur[amna]k K[e]-  
g[yelmedne]k.

Ez elmúlt napokb[an] egy lédeczy asszony (aky Commendans háza feleől lakot) be iarván Trincsenbe kis asszonyokhoz, és

megh fogatattván már vissza jövet Trencsiny bloqvadabély hayduságh által, mit fateált légyen előttem, és Petrőczy Ur[am] eo N[agysá]gha Adiutantya előtt, az includált fassioiának<sup>105</sup> contextusából bővebb[en] megh érti K[legyelme]d. Mivel pedig Turnán alól examináltatot és fassioiára nézve Petrőczy Ura[m] hirem nélkül az ártatlan (non tenui iudicio) illavay frumentariusra embereit ky köldven, ütet megh is ragatatta s Turnára s Kaszszára hurczoltatta, reqviralta[m] levelem által eő N[agysá]lgát, hogy fiscalis szolgálja lévén, de bono ordine et juxta instructione[m] mihi datum, engemet qua administratort köllet volna megh fogatássa iránt reqvirálni, kire nézve kívántam resignatioiat, kit is adiutantya által nekem resignalván adiutantya által,<sup>106</sup> s egyszer s-mind megh üzenvén, hogy Illaván ne tarcsam űket, ugy osztán examen után frumentariust Oroszlankőben, Frater Trinitariust pedig Pruszky Baratok kalastromab[a] rendeltem. Frumentarius azzal nem exgravaltathatik, akit fateált ellene azon aszony. Frater pedig contra se fassa, absolute tagadgya, s kész megh esküdni raita, hogy gondolattyába sem volt az olyan conductio. De[us] est scientator cordiu[m]. Talám, amint collimalhatni ex odio religionis azon fassiora inducaltatot Pater Xtophor[us] es Hoffmagister is, pedig mondassi lehettek p[ro] motivo ad inducanda[m] eand[em] foemina[m], hogy azután, a' mikor be megyen Trencsénbe, insinuallya magát azon Fraternek; Accedál a' hoz, hogy se Pater Xphfor[us] [így!] se az Hopmester nem tud tótul. Kész azomba hitivel is edocealni a' Fr[ater], hogy soha egy betűt sem irt a' maga Superioranak Trincsén varab[a], csak labanczságáb[an], midőn ráboczy illavay kalastromokat föl verte. Sed haec [—]<sup>xxv</sup> ad odiu[m] religionis sub rosa. Kérem az okáért K[e]lgye]llme]det, édes Sogor, ezeket a' Méltósságos Urnak repraesentalni ne terheltessék,

<sup>105</sup> Ld. fentebb a 48. sz. iratot.

<sup>106</sup> Így, kétszer!

<sup>xxv</sup> Egy szó olvashatatlan, talán: opus.

mivel ugyis csak buvamb[an]<sup>xxvi</sup> attingalvan eő N[agysá]g[ána]k  
írot leveleb[en] eze[n] materiát, K[e]g[yelme]d oralis relatioiara  
p[ro]vocalta[m] magamot. Meo videre, nem köllene költenünk  
reaiok, kész mind a' kettő kezeseket állétani magáért.  
Valaszt varvan kegy[elm]jedtül. Maradok

K[e]g[yelmedne]k

Igaz Attyafia es szolgálíáia  
Madocsany Miklos m. p.

Hor[óc] 13. Junii  
1705. Rap[ti]ss[ime]

## 51.

### Viszlay András levele Labsánszky Jánosnak

*Brunóc, 1705. június 13.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Levelét megkapta, szeretné tisztázni a dézsmabérletek körül  
támadt félreértéseket. Ura, Bercsényi Miklós nevében meg-  
elégszik azokkal a falvakkal, amelyeket Labsánszky ki fog  
jelölni. Örül, hogy az udvarmester (Ottlyk György) az udvar-  
hoz rendelte a szalonnákat, mert neki a táborra kellett volna  
küldenie. A faeszközökért a tiszttartót elküldte Madocsányi  
Miklóshoz.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Domino Joanni Labsanszky  
Suae Celsitudinis Princippalis Intimo Consiliario etc. D[omi]no  
mihi colendissimo. Nitriae.

*(Gyűrűspecst nyoma.)*

---

<sup>xxvi</sup> Bizonytalan olvasatú szó.



Bizodalmas jo Akaro Ur[am]na]k aianlom köttölles szolgál-  
latomat K[egyelmed]n[e]k.

Ezen oraban K[e]g[yelme]d böcsüllettes levelit vettem, melly-  
bül értem, hogy ui difficultasokat emergalok, nem tudom  
mire nizve, hollott semi ollyast nem irtam K[egyelmed]n[e]k.  
Mivel előbenj leveliben azt irta K[e]g[yelme]d hogy Verbot Sec-  
retarius Ur[am] arendalta, azutan meghint irta K[e]g[yelme]d  
hogy Podolat cu[m] Czatkocz Prileszky Ur[am], azirt irtam  
K[egyelmed]n[e]k hogy Podollya és Csatkocz helyett, Sterus,  
Lopaso és Vitenczit, Verbo helyett Sztrasát, de Lopasot es  
mint hogy Secretarius Ur[am] megh tartotta, adgyon I[ste]n  
szerencsit hoza ő K[egyelmé]n[e]k azt is nem kívánta[m], én  
ne adgya I[ste]n hogy K[egyelmed]n[e]k legh kissebben diffi-  
cultasokat tennik quid ad me. Sőt nem is alkalmatlan-  
kodom K[egyelmed]n[e]k többszer ebben az materiaban, azirt  
ha marad Sterus, Vitencse, Sztrasa, Korintna bene quidem  
ha nemés de amely helyeket K[e]g[yelme]d meltoztatik apli-  
calnj, maradgyanak, K[e]g[yelme]d dispositiojaval contentus  
lészek Meltosaghos Ur Reszirül.

Zabreczki Ur[na]l levő szalonakat, jól hogy tudom Hoffmester  
Ur[am]<sup>107</sup> parancsollya oda vitetnj igen jól essik, mert én és  
tabori szökségjre conservalnj akarta[m], és az utan borokal  
edgyutt taborba vittetem volna, mint hogy onnand distra-  
haltattnak. Hoff Mester Ur[am] megh mentet egy galibatul.

Madocsanj U[ra]mhoz fa eszköz irant Tisztarto U[ra]m[a]lt  
küldtettem mar harmad napia mit vigez el vallik, arrul es  
K[egyelme]d[e]t az utan tudositanj el nem mulatom. In reliquo  
kivanom ezen levelem találhassa jo egheszéghben K[e]g[yel-  
me]d[e]t. Datu[m] Brunocz Die 13. Junii 1705.

Ke[gyelm]ed

köttőles szolgálhaja  
Viszlay Andras m. p.

---

<sup>107</sup> Ottlyk György

52.

**Prileszky Pál levele ifj. Labsánszky Jánoshoz**

Nyitra, 1705. június 15.

(Eredeti, a címzés kivételével saját kezű írás)

*Köszöni az orvosságot. A Garam mellé kaszásokat kellene rendelni. Az esztergomi dézsmák ügye egyelőre függőben maradt, majd a hordókkal lesz gondjuk szüretkor. Néhány dézsmabérleti ügy. Fejfájás gyógytri, egyik orvosság használ, a másik ront.*

(Külső címzés:)

Perillustri ac Generoso Domino Juniori Joanni Labsánszky, de Alsó Labs, Suae Serenitatis Principalis Aulico Consiliario etc. D[omi]no et Affini colendiss[im]o. Senthe.

(Gyűrűspecsét nyoma.)

K[e]l[g]y[elme]d[ne]k mint bizodalmas Sogor U[ramna]k kész kötő[le]s szol[gálatomat] ajánlom.

Meg szolgálom hozzam mutatot szép jo akarattjat az orvos-sagok éránt. Kedvessen vette[m] volna, ha meg mentet volna a' M[éltóságos] Ur előtt, hogy most nem udvarolhattam. Meg engedem elig munkája van K[e]l[g]y[elme]d[ne]k, jo volna ha Garam mellikire is valami kaszasok rendeltetnének, akár N[emes] Bars varmegjebol. Ugy látom Esztergami dézsmák abba maradnak, a' dispositor elig lesz, azután a mikor az I[ste]n enged szöretet, a' hordok miat nekönk lesz galibank. Alljon mindazaltal a' Méltosságok dispositojan. Tegnap itt volt Geczi<sup>108</sup> Istvány Ur[am], panaszolkodik hogj semmie sincs, Bankat hogj Viszlai u[ram] foglalta volna, és bizonyos jobbagyokat Mel[tosagos] Forgacs ur[am] embere. Ezen jobbagyokkal amely majorsagokat, szölöket miveltek, pusztan allanak, jollehet hogy Viszlay ur[am] csak aratasig kívánja. Babi

---

<sup>108</sup> A név olvasata eléggé bizonytalan.

David<sup>109</sup> ur[am] josszaggal sem tud mit csinálni, [—]<sup>xxvii</sup> in aliqua parte Fiscale. Ugy Kopold irant is bar meg mutatna az Aszonj, mi jussa van? Nem tudom Secretarius Ur[am]<sup>110</sup> ott vani, hogy ő K[e]l[g]ye]lme Mél[oságos] Fejedelmet latot, már nem gondol másokkal. Ha talalna ott késni és méltoztatnék vagy két albat köldeni, jo volna, mert tegnap Pered és Tallos viget jartak, kirul hogy Kis Janos u[ram] Spatay u[ram] által hogy K[e]l[g]yelme]dnél<sup>xxviii</sup> jelentette magát. A fo fajás most is rajtam van, de nem oly suljos, pilulakkal ma élek, tegnap disvadealtak. Ha csak l[ste]n nem akarja, lehetetlen legyek tovabra beteg, anni az orvossagom, hogy sok, hanem ha az egyik gyógyit, másik ront. Ezzel szép jo akarattjab[a] ajanlván magamot – maradok K[e]l[g]yelme]d[ne]k

kötö[le]s szol[gája] Sogora  
Prileszky Pál m. p.

Nitriae 15. Junii 1705.

P. S. Kilio<sup>111</sup> U[ramna]k én nem tudom micsoda valasztot agyak, meg vallom orvossaggal is eromest hamaréb elnék. Ő k[e]l[g]ye]lme ha azt irja hogy sokal tartoznak mert restantiakért szöleket nem mivelik. pro reflexione azon levelet visza kötöte[m].

---

<sup>109</sup> A név olvasata bizonytalan.

<sup>110</sup> Bossányi Gábor

<sup>111</sup> Kelio Ferenc

<sup>xxvii</sup> Egy szó olvashatatlan.

<sup>xxviii</sup> E két utóbbi szó utólagos sorközi betoldás.

**53.**

**Labsánszky János fogalmazványa**

*Sempte vára, 1705. június 15.*

*(Eredeti fogalmazvány, néhol az olvashatatlanságig átírva és javítva, sok betoldással. Lehetséges, hogy a Rákóczi-szabadságharc levéltárában megtalálható a minden bizonnyal Bercsényinek megküldött tisztázata.)*

*Vélemény a bérbe adott és a természetben beszédendő dézsmákkal való eljárásról. 1. A fejedelem elrendelte nemcsak a fiskális dézsmák beszédését, hanem a káptalanokat illető dézsmák árendálását is. 2. Jó volna a tavalyi árendátor, Isold István jegyzékét megkapni. A nyitrai káptalan dézsmáit beszédtek. Tudniuk kell, hogy az esztergomi káptalannal való megegyezésben mely helységek vannak az ország szükségére és milyen feltételekkel. 3. A Vágon túli terület dézsmáit tanácsosabb árendába adni, az innenső részen lévőket pedig természetben beszédni. 4. A dézsmákat bérlők mindenüvé 2-2 embert küldjenek a dézsmálás lebonyolítására, az egyik lehetőleg fiskális tiszt legyen, aki a begyűjtött terményeket a többivel együtt tárolja a commissariatusság rendelkezésére. 5. A dézsmálás a régi módon vagy új instrukciók szerint történjék-e? A bárányokat nem pénzül, hanem természetben kell dézsmálni. A dézsmaszalmát kazlakba kell gyűjteni.*

Considerationes cum opinione de statu et processu Decimarum tam in Arendam elocandarum, quam in natura exigendarum].

1°. Mint hogy Meltossagos Feidelem K[e]g[ye]lmes Urunk nem csak Fiscus keze alatt levő Dezmákat Ország szüksegére beszédettetni, de az Nemes Kaptalanokat illetőket is azon szüksegre arendálni bölcsen és hasznossan méltosztatot resolvalni. Hogy annál rendesebben allianak az dolgok, szüksegnek iteltetik, hogy mind ezen az Tartomanion s mind pedig Poson Nittra Trencsin Bars Hont Zolyom Thurocz Arva Lipto Nemes Varmegyekben kölemb[en] minden felé Varmegyekb[en] kölemben Arendatorok es Dezmasok[na]k

rendel[—] denominaltassanak, s[—]tanak az mint hogy is már ezen az Földön leven arrul rendeles és publi[—] mel[tosagos] Fe[ő] G[ene]ralis Ur[u]nk által declaralvan én<sup>xxix</sup> Prileszki Pál Urammal alkalmasint hozza is fogtak, [?!] az üdönek folása úgy kivanván, másképpen emletet keö-lembezések és discretio nélkül nem kicsin confusiok lenenek, ne[m] érkezhétvén egy Xmalis Administratio mind az két felé.

2°. Jol lehet kivantattak volna tavali Arendator Isold Ur[am] signaturai es Laistromi, mellyeket Erseksegh dezmai irant conficialt, azokat mind az által my alkalmassint kiniomozni akarván; Nem keölömben Nemes Nittrai Kaptolom Dezmaid my megh szedvén, és azok irant Faluk[na]k s a cultellusok[na]k specificatiojat kezü[n]khez vévén, Instal, hogy tudhassuk Nemes Eszterghami Kaptolonnal valo vegezésnek tenorát, mellyik helségeket bocsátották N[emes] Orszagh szuksegere? Ite[m] Alku előtt arendalt s elocalt cultellusok Orszagh szamara redealnak in et pro summa converta? és az Qvarták merediálliaké az alkut, mivel csak Sedecimak excipiálva vannak. mint értyük hogy in tempore alkalmas Dezmásokrul ezen districtusb[an] rendelést tétesenek. Ezeket megh tudván

3°. Subjacealvan Casui et fortunae eventui kival keppen Vagon inne[n] egész föld, Morvat [—] hogy sem mint Dezmasok s egyeb Casusok miatt kart vallion a publicum tanacsoltab<sup>xxx</sup> (a mennire lesznek Arendatusok) egész Dezmakat Arendába elocalni, aki már sok hele[n] megh is lött, tul pedig az Vágon fönt nevezet Vármegyékb[en] in Natura mindeneket be dezmalni. Melly Dezmalas is hogy rendesebben és bátorságosab[b] megh maradás kedvéért folyon

4°. Rendeltessenek Arendatorok s Elocatorok által Reversalista Dezmasok respective, hany helnek commode megh felelhetnének,

---

<sup>xxix</sup> Eredetileg *Labsánszky János* neve szerepelt a névmás helyén.

<sup>xxx</sup> E szó javítva *illendöbről*.

mindenüvé ketten ketten, úgy pedig, hogy in Dominiis Fiscalibus, sött masutt is, az hova commodissime érkezik Fiscalis Tiszt azok közül legyen egyike, illen okbul, hogy Dezmábul obvenialando proventust cum proventu Fiscalitatis alkalmatossabb[an] számadásának kötelessége alatt mind addigh conservalhassa, méggh az Meltosságok Nemes Commissariatusságh által ne[m] tetetnek rola dipositiot. Ezeknek pro occasione et loci exigentis adjungalhatni külsü ember-séges embert, az mint itten már egynehany helen, ez illyen dispositio megh lött.

5°. Mikepe[n] pedig folyon az dezmálas reghi, pro moderno tamen statu accomoda, Instructiok mutattiák megh. többi között, hogy az Barániokat nem pénzül (mint néha volt), hanem in natura be dézmallják és Commissariatussággal correspondententer lévén, Hadak számára valo Husnak administratioját azokkal segécsék igaz számadás alatt. Azon kívül az Dezmás szalmát ne distrahallják, mint elebeni esztendűkb[en], hane[m] kazalokba jó formán rakattatván in omne necessitate tarcsák. Ezek hertelen occurrálván alazatossa[n] rep[rae]sentálom pro celeriori decisione bent lévén dezmások rendelkezésének üdeie.

N[agysá]g[odna]k

Signat[um] in Arce Sempte 15. Junii 1705.

JL.<sup>112</sup>

---

<sup>112</sup> Johannes Labsánszky

54.

**Benyovszky Pál levele Labsánszky Jánoshoz**

*Nagyszombat, 1705. június 16.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*A puskatokokat készítő mester többet kér a munkáért. Vörös karmazsint vett, de szebbet nem kapott. Az ötvös munkáját sűrgeti. Kéri az 1005 forint adminisztrációját elintézni a commissariatussággal. Árokszállásy úr tovább is sűrgeti a vedródi dézsmát, pedig sok kárára nézve azt ő szeretné megkapni.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Do[mi]no Joanni Labsanszky, Sere-  
nissi[mi] Principis Fran[cisci] Rakoczy de Felső Vadasz (Titu-  
l[us]) Consiliario etc. D[omi]no Affini et Fautori mihi coll[en]-  
d[i]ss[i]mo. Ibi ubi.

*(Gyűrűspecsét nyoma.)*

Kiválkippen nagy jo Akaro Soghor Ur[amna]k Aianlom keő-  
tőles szolgál[omat] k[egyelmedne]k.

Az tokok kiszek, de az mester ember negyet fél forintott  
keveseli, mondam magham is, hogy csak aniban alkutt, de  
menti maghat, hogy roszul irtette, eőtet fél forintott irtett  
raitá,<sup>113</sup> az Istenirt is kenieregh, ne csinaltasson rövidsighet  
nekje. Vörös karamazint vette[m] hét forintott, [!] ocsoban  
vettem volna, oly jo vastaghot szépett vörösset nem kaphatta[m],  
ha nem siette[m] volna, eszt is azon[n]al megh vettik volna.  
Eőtves munkajanak migh sok héa, noha elighi sörgetem.  
K[e]g[ye]l[me]d[e]t nagy alazatossan kérem, T[ekintetes]  
N[emes] Comissariatusaghnak perceptora sörgeti nala[m]

---

<sup>113</sup> Érdekes adat a negyedfél (3,5), ötödfél (4,5) stb. típusú törtszámnevek egykorú félreértéséről. A mester – ha nem utólag akarta ezzel a magyarázattal felszófolni az árat – talán nem magyar ajkú volt, és csakugyan „négy és félnek” értette, értelmezte a „negyedfél” kifejezést.

azon 1005 forintnak quietantiajat, hogy mar az assignatio is, melljet K[e]g[ye]ll[me]d kezihez nagy bizodalmassan atta[m], Bezegh Gabor Ur[am]tul kezihez vette, defalcalvan azon pinszt, informalni engem ne terheltessik, miben legyen azon dologh, ne kellessik az kivant ditzmaknak arendajaval embe-remet Nitrai uttal periclitaltatnom, ugy hallom, Arokszallasy Ur[am] Vödridi Ditzmat tovaab is sörgeti, sok karvallasimra nizve ha csak eziránt nem lesz respectussum, tebbit is elviheti, ha aszt elvonnya, az kiben biznik, leghkivalkippen hogy bötiben sem[m]it sem vetettem. De reliquo valaszat varvan k[egyelmedne]k, kivano[m] I[ste]n iltesse sokaigh frissen k[e]g[ye]ll[me]d[e]t. Tyrn[avi]ae 16. Junii 1705. K[e]g[ye]ll[me]dnek

Keötőles szolgháia sóghora  
Benyovszky Pál m. p.

**55.**

**Jurkovics János levele Labsánszky Jánosnak**

*Sempte vára, 1705. június 17.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Visszatérve a fürdőből, betért Sempte várába, remélve, hogy ott találkoznak. Miután ez nem történt meg, kéri, hogy a minap a főgenerálisnak átadott instantiájára a megígért döntést vegye át és az e levelet kézbesítő provizorának adja át.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso D[omi]no Joanni Labsánszky, Suae Celsitudinis Principalis Consiliario et D[omi]no Patrono gratioso. Nittriae.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)*

Perillustris ac Generose D[omi]ne D[omi]ne Patrone gratiosis-sime.



Pax Christi.

Redux ex Thermis Stubensib[us]<sup>114</sup> diverti ad Arcem Szentaviensem sperans me ibidem Perillustram Dom[inationem] V[est]ram reper[—]rum; quod quia factum non est, requiro his humillime, et rogo, ut ad nuperam mea[m] instantia[m] sibi ab Exc[ellentissi]mo Domino Supremo Generali consignata[m] dignaret[ur] dare resolutione[m], eamq[ue] praesentatori horu[m] Provisori meo tradere, per eunde[m] ad moderiganda[m]. Pro qua gratia studebo me gratia[m] exhibere, interim humillime deprecor, quod molestare praesuma[m]. Commendo me Patronae benevolentiae. Dabam in Arce Szentaviensi die 17. Junii 1705.

Perillustri ac Generosae Dom[inationis] V[est]rae  
obligatissim[us] serv[us]

Joannes Bapta Jurkovics

**56.**

**Pálóczi Horváth György levele Labsánszky Jánosnak**

*Sempte, 1705. június 19.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Visszaküldi azt a kérvényt, amelyet döntés céljából a főgenerális úrnak adtak át, aki emiatt nemtetszését nyilvánította. Minthogy elegendő instrukciójuk és felhatalmazásuk van a dézsmaügyek intézésére, többé őt ne zaklassák ilyen kérvények megküldésével, döntsék el maguk az ügyeket.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Lapsansky, Suae Serenit[at]is Principalis Consiliario etc. D[omi]no mihi ob[ser]vandi[ss]i[m]o. Nitriae.

*(Gyűűrspecsét nyoma.)*

---

<sup>114</sup> Stubnyafürdő

K[el]g[ye]lmednek köteleséggel való szolgálatomat ajánlom. Méltóságos Feő G[ene]ralis K[egye]lmes Ur[unk] eő Na[gy-sá]lga parancsolattyából ezen Insta[n]tiát<sup>115</sup> includáltam K[egye]l[me]dnek, eő N[agysá]lga displicent[iájával], már sok szegény helységek lakosinak az desmák arendája véget panaszaival molestáltatván, csudálkozik rajta, hogy K[egye]l[me]tek abban a' materiában mandataribusok és eléghsleges képpen instructusok lévén, a' szegénységet ide relegállyá. Arra való nézve parancsolta eő N[agysá]lga kegyelmessen, hogy ennek utánna a' féle Instantiákat maga K[egye]l[me]d vegye igazításban. Kinek minémű privilegiuma és arendája lévén, K[egye]l[me]teknél tudva vagyon, nem szükség Méltóságos Urra resolútióját relegállyá, sőt inkább annak rendi szerint K[egye]l[me]d maga Instructiójának elég tételével végeze ell, mert már csak a' sok relegatiót is ell unta eő N[agysá]lga. In reliquo magamot K[egye]lmed jó akarattyában, K[egye]l[me]d[e]t penig I[ste]n oltalmában ajánlván, maradok K[egye]l[me]dnek

Sente 19. Junii 1705.

mind[en]kori köteles szolgálója  
Páloczi Horváth György m. p.

**57.**

**Szalánczy András Labsánszky Jánosnak**

*Vágújhely, 1705. június 19.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Valamely falu dézsmabérletét szeretné megkapni, talán az új-helyi processusét. Hálából két akó vörösbort fog neki küldeni.*

---

<sup>115</sup> Ma már nincs a levél mellett.

## Források

*(Külső címzés:)*

Az én Biszodalmas Uramnak Tekéntetes Nemzetes és Vitézleő  
Lapssanský Janos Uramnak eő K[egyelme]n[e]k (Teljes  
Titulussal) Alázatossan írá[m]. Nittrára.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)*

Mint Biszodalmas Patronus Ura[m]nak Aýalo[m] Alaszatos  
szolgálatomat.

Az Ur Isten minden kívánta jokal áldgyon megh K[e]g[yell]-  
med[e]t: szibűl kíváno[m]. Mivel az mi napiban K[egyel-  
med]n[e]k irott levelemet K[e]g[yelme]d nem vette, ara valo nizve  
uýoban alaszatossan irok K[egyelmed]n[e]k; és instalok, ha  
lehetczéges dolog és ha maradna valla mellj processusban valla  
mely falu arendatlonul, hogý K[e]g[yelme]d méltoztatnik aszon  
falukot dézmalni conferalni. Assecuralo[m] K[e]g[yell]med[e]t:  
hogý Iaszan<sup>116</sup> és haznossan szolgállok az Nemes Orszagnak.  
K[egyelmed]n[e]k peniglen hoszam valo jo akaratýaért tartozni  
fogam [!] jó kéd ako veres boral pro discretione. El váro[m]  
alazatossan K[e]g[yelme]d valaztýát. Ezzel maradok  
K[egyelmed]n[e]k

Alazatos szolgaja  
Szalanczy András m. p.

Uýhel 19. Junii 1705.

P. S. bár csak Uýhely Processust.

---

<sup>116</sup> Tollhiba. Értsd: igazán

58.

**Brezova lakói és vezetői Bercsényi Miklóshoz**<sup>117</sup>

Brezova, 1705. június 19. előtt  
(Eredeti, a kérvény végig egy kéz írása)

Alázatosan kérük, hogy a dézsma beszédésében enyhítsen terheiken. Egy tekintélyes embertől megtudták, hogy bizonyos urakat bíztak meg a falu és környéke dézsmájának beszédésével. Mivel előzőleg az összeget 66 forintra emelték, kérük, hogy a dézsmát a régebbi módon szedjék, és ne bízzanak meg azzal idegen urakat. A falunak más gondjai is vannak, mert tűzvész miatt húsz gazda nyomorba jutott. Kedvező választ várnak. Bercsényi Labsánszky János elé utalja a folyamodványt.

(Külső címzés:)

Ad Excellentissimum ac Illustrissimum Comitem D[omi]-  
nu[m] Dominum Nicolaum Bercsényi de Sékess, Incliti Com-  
mitatus ungensis<sup>118</sup> Comitem Supremum, Nec non Militiae  
Hungaricae Generalem Supremum etc. D[omi]num Nostrum  
Clementissimum Demissa Instantia.

(Pecset töredéke.)

Zdrawy a hogne požehnani, od Pana Boha všemohuczyho,  
Oswyczenosti, a Welikomožnosti Wašej wynšugeme, y naše  
Služby unižene offerugem[e].

Prytom tak, zweliku poniženosti znamo čzynime Oswy-  
czenosti, a Welikomožnosti Wašeg zstrany dežmy obylneg,  
ponewadž od gednoho statečžneho Pana sme wyrozumeli,  
žeby oswyczenost, a Welikomožnost Waša, gak našu Osadu, tak  
tež y okolni, na gistic Panow Zručžyti Račžila, aby odebrali  
takowu dežmu. Než Ponewadž Našeg Osady dežma, na gistu

---

<sup>117</sup> Az iratot Tarján Bence írta át, segítségét ezúton is köszönöm.

<sup>118</sup> Így! Ung megye.

summu gest wyzdwyžena, od nekolika rokov, totižto na Fl 66. Takže y w žylegšiho žasu, Predchazyme, Oswyczenost, a Welikomožnost Wašu, žadagicze unižene, a poddane, gakožto Pana a zastupcze Mylostiweho, aby gestli už nektery Pan dežmu našu by odkupyl, wečžy Težkosti nam nepridawal. Ponewadž dosti gineho nakladku, a starosti mame, Než Podle Prwnegšiho spusobu hotowy budeme Summu zwrchu doloženu, komu kolwek Oswyczenost, a Welikomožnost Waša, zložyti poručžiti račži, zložime. Wšak y to zwelikym natiskem, ponewadž nad Pan Buh Wšemohuczy, Ohnem nawštiwyti, a Potrestati Račžyl, takže prez dwacet Hospodarow na psotu prišlo. Czož silne weryme, že Oswyczenost, a Welikomožnost Waša, wzhlednucze na tuto našu poniženu žadost, nad pri prwnegšim contractu zanechati račžy. Za kteru Lasku Mylosrdnu, knam Prokazanu, chceme se wšym dobrym odsłužyt, a odmenit. Stym giž Oswyczenost, a Welikomožnost Wašu Panu Bohu poručženučžynime.

Odpowedi Laskaweg Očžekawagiczy.

Oswyczenosti, a Welikomožnosti Wašeg.

Poddanni, na službu hotowy.

Rychtary, Prisažni, a wšeczka obec Brezowska<sup>119</sup>

*(A hátlapon rávezetve Bercsényi Miklós döntése, saját kezű aláírással)*  
Ezen Instantia relegáltatik Labsanszki János Consiliarius U[ra]mra, végezzen az Instansokkal. Sente<sup>120</sup> Váráb[an] 19. Junii 1705.

G. B. Miklos m. p.

*(Ugyanott hevenyészett írással, valószínűleg Labsánszky döntése szlovák nyelven:)*

Ponewadž z[—] Pana hlawního Generala [—] gednym meszczem [—] Brezowska gest do Arendy dana [—] Pánom

---

<sup>119</sup> Ilyen nevű helység nem volt Nyitra megyében, helyesen: Brezova, 1918-ig Berezó.

<sup>120</sup> Semppte (Nyitra m.)

Capitaniom Szale Janosowi a Andrasowi tež Ryczny [?] Instantom sa arendo [—] ne muze.  
Nitr[iae] 25. Junii 1705.

**59.**

## Rajmanus Pál levele Labsánszky Jánoshoz

Beckó, 1705. június 20.

(Eredeti, végig saját kezű írással)

*A Kassovicznénál lévő kincstári szekeret most javíttatja, ha elkészül, át fogja adni neki. Blaskovich Ferencsel együtt igyekeznek lovaszokat és béreseket keresni, de eddig még nem sikerült. Prileszky Pált üdvözl. Hírek közlését kéri.*

(Külső címezés:)

Perillustri Domino Joanni Labsanszky de ead[em], Serenissi-  
mi Transylvaniae Principis Consiliario etc. D[omi]no Compat-  
ri mihi Col[le]n[d]issim[us]. Ibi ubi.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst nyoma.)

Perillustris Domine Computer mihi Col[endissi]me.  
K[e]l[g]y[e]lme]d böcsületes Űri Levelit vettem böcsülettel.  
Kassouicznénal lévő fiscalis szekérhez holmi ighazétás ké-  
vántatván, megh parancsoltam ighazétatni, melyre tár szeke-  
ret akarván csináltatnom, ma küttem Révfalusi parthoz tegh-  
nap érkezet deszkakért, mentül hamaráb megh készülvén az  
tár szekér, alá szolgálhatatom K[e]l[g]y[e]lme]d[n]e]k. Lovászokat  
s béreseket eléghé kerestem komám Baszkouicz<sup>121</sup> Ur[amm]al  
edgyüt, I[ste]n bizonságom sohu sem találhattunk. Várbúl ki  
bocsátot béres itt Beczkob[an] betegheskedik, mégh ki nem  
épül, nem szolgálhatatra való. Azomban ghondom tovább is  
emlétet szolgálhakra, talam valamellyet találok még az szekér

<sup>121</sup> Nyilván a levélben alább is szereplő Blaskovich Ferencről van szó.

elű készül. Kévánván mindenkor K[egyelmedne]k kötőlessen  
szólghálnom. Sóggor Prileszky Pál Ur[amna]k ajánlom kötő-  
les szolgál[álat]om[át]. Oda való ocurentiakrúl, ha enghem  
tudosétani méltosztatna K[elg[yelme]d, nagy kedvessen ven-  
ném K[elg[yelme]d jó akarattyat. Blaskouicz Ferencz csak  
azon szolgálhak keresése miat ekkoráigh el késet. In reliquo me  
experto favori recomendo et maneo  
Perillustris Dom[inationis] V[est]rae

Comp[ate]r et servus oblig[atissi]m[us]  
Pau[lus] Raiman m. p.

Beczko 20. Junii 1705.

**60.**

**Winkler Vilmos levele Labsánszky Jánosnak**

*Malackai mező, 1705. június 22.*

*(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)*

*Levelét megkapta, köszöni támogatását. A főgenerálisnak be-  
adta instanciáját a biccsei jószág iránt, kéri, hogy ügyét moz-  
dítsa elő. Hrabovszky Miklóst is megkérte, hogy menjen a fő-  
generálishoz ebben az ügyben.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Joanni Labsánszkj de Labs,  
Celsissimi Principis Francisci Rakoczy de Felső Vadasz etc.  
Intimo Consiliario etc. Domino et Affini mihi colend[i]ss[i]-  
m]o. Ibi ubi.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)*

Mint bizodalmas nagy jo akaro Sogor Ur[amna]k, ajánlom  
kötelességgel való szolgál[omat].

Az K[elg[yelme]d becsületes Instantiamra való választ adó  
Levelét nagy kedvessen vettem, mellybül K[elg[yelme]d hozzám

való favorat és affectióját tapasztaltam. Ahoz képest irtam M[éltóság]ghos G[ene]ralis Ur[am]na[k] eő N[agysá]g[á]nak, includálván levélbe alázatos j[n]stantiamot azon Bicssei jóság iránt. Kérem azért tovább is nagy kötelessen K[e]l[g]ye[l]l[me]det, tudom hogy K[e]l[g]ye[l]l[me]dhez kerül azon j[n]stantiam, méltosztassék Méltóságos G[ene]ralis Ur[am]nál eő N[agysá]g[á]nál adlaborálni, hogy azon jóságot consequálhassam, a' mint nem is kétlem, maga ajánlása szerint fog complaceálni nekem, kiváltképen a' mennyire K[e]l[g]ye[l]l[me]den a' dolog fog állani. Melly K[e]l[g]ye[l]l[me]d jó akarattját s patrocíniumját I[ste]n éltetvén, meg szolgálom és I[ste]n segétevén szerencsésen azon jósághoz, kedveskedni el nem mulatom. Irtam Hrabovszky Miklos Ur[am]na[k] a' véget, hogy eő K[e]l[g]ye[l]lme oda menne M[éltóság]ghos Generalis Ur[am]hoz, és ott sürgetné Instantiamot, tudom, hogy udvarlássára is el fog jönni, kinek tellyes plenipotentiát adtam, valamint eő k[e]l[g]ye[l]lme ottan végezhet, rea álok és pro rato grato acceptalom, mint hogy eő k[e]l[g]ye[l]lmével edgyütt azon jóságnak birodalmában akarunk meg jegyezni. [így!] Ezzel recommendálván magamot K[e]l[g]ye[l]l[me]d jó akarattjáb[a] s Gratiájáb[a], maradok K[e]l[g]ye[l]l[me]dnek

kötelességgel való szolgáló  
Soghora  
Vinkler Vilhelm

költt Malaczka Mezőb[en]  
22. Junii 1705.



61.

**Benyovszky Pál levele Labsánszky Jánosnak**

*Nagyszombat, 1705. június 24.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Ha a címzett távol van, a levelet Prileszky Pál nyissa fel. A főgenerális úr visszatért a fejedelemtől, aki hozzájárult, hogy a trencsényi jezsuiták jószágaiból bizonyos porciót hasítson ki a részére. Kérdezi, hogy milyen részre nyújtsa be kérését, jó volna Zliecsó a Sirchich-porcióval. Várja javaslatukat. Ha a kard elkészül, azonnal eljuttatja hozzá. A puskatokokat és a karmazsint a pálosok által megküldte, az ötvöst kifizeti.*

*(Külső címzés:)*

Perill[ust]ri ac Generoso D[omi]no Joanni Labsanszky, Suae Serenit[at]is Principalis Consiliario etc. D[omi]no Affini et Fautori mihi coll[en]d[i]ss[i]mo. Nitriae, in absentia Suae D[omi]ni aperiatur D[ominus] Paul[us] Prileszky. Cito C[it]ius Citiss[im]e Citiss[im]e Citiss[im]e.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)*

Perill[ust]ris ac Generose D[omi]ne Affinis et Fautor mihi coll[en]d[i]ss[i]me.

Salutis voto p[rae]misso, servitior[um] meor[um] p[ro]mptitudine[m]. Az Gazdam tegnap estve tért vissza M[é]ll[tósá]ghos Fejedelem Ur[un]ktul, minden reménsighemen kívül hozott recom[m]endatoriat részemről, hogy Trencsiny Jesu vitak Joszagaibul excindalyon vagy excindaltasson Feő G[ene]ralis Ur[am] bizonios portiott, mighlen p[rae]sentalom azon levelet, akartam K[e]l[g]ye[l]me[te]kkel elsőben is kezlenem azon dolghott, mjért kelessik instalnom s mit sörgetnem, Zliecho igaz dologh in loco magis securo vagyon, csak hogy sem[m]li majorsagha nincs, Trencsiny Dominiumhoz tartozando portio penighlen ighen kezel esik Trencsinhez, nem de ne[m] jó volna azon Zliechoirt instalni, cu[m] Portione

Zircsicsiana,<sup>122</sup> avagy csak ugyan Jesu vitak Joszaghahoz kel-  
lesik ragaszkodnom, mind ezek irant várva vár[om] K[e]g[ye]l-  
[me]dtek bölcs opinioját, olykor is örömet p[ro]movealnam  
dolghomat, mikor k[e]g[ye]l[me]dtek is segithetné dolghomat.  
Kardott migh perfectiob[an] ne[m] vettik, valoban buikaltunk  
vele, mihelest megh kiszűl, azon[n]al vagy magha[m] p[rae]-  
sentalni el nem mulatom, vagy penigh jó alkatossagh által  
megh köldem. Pinzem iránt alázatossan kér[em] K[e]g[ye]l-  
[me]d[e]t, tudosicon, ha kezihez vettei K[e]g[ye]l[me]d, hogy aren-  
dalasa irant kivant Dizmak[na]k ne kelessik búsulnom. Puska  
tokokat és karmazint Pater Paulinus Uraimik<sup>123</sup> által megh  
köldette[m], nem tudom kezihez vettei K[e]g[ye]l[me]d s mikip  
tecsik, p[rae]cise kardon levő munka egy fontott nyom, csatokat  
magha ezüstyébül eőtvesnek kel csinaltatni, magham adom  
megh az árát, amenire pinz héával leszen. De reliquo kíván[om]  
I[ste]n iltesse sokaigh frissen K[e]g[ye]l[me]d[e]t. Tyrn[avi]ae 24.  
Junii 1705.  
K[e]g[ye]l[me]d[ne]k

Kötőles szol[gája] soghora  
Benyovszky Pál m. p.

## 62.

### **Darvas Mihály levele Labsánszky Jánosnak és Prileszky Pálnak**

Szered, 1705. június 25.

(Eredeti, végig saját írással)

*Halálos beteg felesége látogatására ment, de Bercsényi Miklós  
parancsára vissza kellett térnie. Gróf Csáky István generális  
commissarius is itt van. Patay Lászlót tájékoztatta az itteni  
körülményekről.*

<sup>122</sup> A Trencsén vármegyei kis-zsirai Sirchich család birtokrészéről van szó.

<sup>123</sup> Pálos szerzetesek, Felsőelefánton rendházuk volt.

(Külső címzés:)

Teken[tetes] Nemzetes és V[ité]zlő Labsanszky János és Preleszky Páll, bizodalmas Nagj jó akaró Soghor Ur[ai]mék ö k[e]g[yelmekne]k tellyes Titulussal adassék. Nyitrán.

(A papírba nyomott gyűrűspecséten jól kivehető a Darvas család ismert címere: a csőrében patkót, felemelt lábával kövecset tartó „ördaru”, amely a sisakdíszben ismétlődik.)

Bizodalmas jo akaro Soghor Uraim.

Ajánlom köteles szolgálat[omat] k[e]g[ye]ll[me]tek[ne]k. Minemő bódulással, és nagj gondolkodással mentem vala postán szégyen halálos betegség[en] fekvő Feleségem látogatására, le nem írhatom, nem kisebb szomorusság[gl]al kölle ismét ellgőnnem postán, kemény orderit vévén a' Melt[óságos] Generalisnak. Nem is kisebb szomorusagom vagjon azon, hogj a' midőn szabadulásomat várnám, tapasztaltatik ismét edgjűgjű sorsom nagjob ha nem kisebb szomorusagb[a] be merülni, légjen l[ste]n akarattyá. Itt van Generalis Com[m]issarius Mélt[óságos] Groff Csáky István Ur[am] ö N[agysá]g[ha] is, l[ste]n tudgja mi lesz belőlünk. Micsoda occurrentiák legienek környülettünk, irtam azokrul Patay László Ur[amna]k ő k[e]g[yelméne]k, nem kétlem, közleni fogja k[e]g[ye]ll[me]ttekkel. A [—] tossagru<sup>xxx</sup> ell hajtatot Némák hasznosakké, tetczősekké, örömet tudnám. Kivánván tovább is k[e]g[yelme]tek szolgálattyára meg maradnom. Kivánván ezzel talállya fris jo egészség[en] k[e]g[ye]ll[me]teket. Datum Szered 25. Junii A[nn]o 1705.

K[e]g[ye]ll[me]teknek

köteles szolgája  
Darvas Mihály m. p.

---

<sup>xxx</sup> A szó első két betűje bizonytalan olvasatú (lehet In-, Ju-, Ja- stb.), jelentése azonban egyik változatban sem értelmezhető. A mondatban alább szereplő „Némák” talán állatok (?) voltak.

63.

**Bangya János levele Labsánszky Jánosnak**<sup>124</sup>

*Bán, 1705. június 28.*

*(Eredeti, végig saját írással)*

*Igaz, hogy Szent János napján [június 24-én] lépett szolgálatba, de szerencsétlenség érte, ezért haladékat kér a dézsma megfizetéséhez a fő dézsmaszedőtől [vagyis Labsánszky] és Dlabas úrtól. Ez többet nem fog előfordulni.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino D[omi]no Joanni Labszanskj, Serenissimi Principis Transilvaniae Francisci Rakoczi de Fölsű Vadaczj Consiliario, nec non Jnclýti Co[m]it[us] Trinchini-[ensis] Jurato Notario etc. D[omi]no D[omi]no Patrono et Fau[tori] mult[um] estimatissimo.<sup>125</sup>

Nitriae

*(Gyűrűspecst nyoma)*

Perillustris ac Generose D[omi]ne D[omi]ne Patrone et Fautor multum aestimatissime.

Salutem servitiorum meorum, paratissimam semper promptu[dinem].

Magici gistu príležitost, nechťel sem zanedbat, že bych mím malim psanim nenawstiwil, gest prawda na den Swateho Jana bil sem K službe přišel, ale sem nešťasný bil neb sem vašu Urodzenu Milost žadnim spůsobom nalesti a dočkatý nemohl, niš skrz toto malički psaný unižene prosím W. U. M. biwše Decimaru[m] Supremus Plenipotentarius spolu s Panom Dlabassom, že bi W. U. M. račila na náš nezapomenut, ale wngakterim Procissu, nigakomu particulunam doprgat, Slibugem ex accidentis W. U. M. medict ac dat, rowne y gínimi

---

<sup>124</sup> A levél szlovák nyelvű részét Tarján Bence írta át.

<sup>125</sup> A címzes melletti szabad felületen egykorú összeadási műveletek.

## Források

ocasiami W. U. M. služít ni zameškat' responsum expectaturý. In riliquo servet Deus Perill[ustrem] ac Gen[erosam] Do[minatio]nem V[est]ram diu foeliciterq[ue] bene valen[tem]. In Baan die 28. Junii Anno 1705.  
Perillu[stis] ac Gen[erosae] Do[mi]nationis V[est]rae

Servus paratissimus  
Joannes Bangya m. p.

P. S. Služebni prosim W. U. M. tento list skrz dobru priležetost do noveho Zamku nich račzi odeslat.

### 64.

#### **Benyovszky Pál levele Labsánszky Jánoshoz**

*Nagyszombat, 1705. június 29.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Eddig a kard elkészültére várakozott, az ötvös jegyzékét megküldte, aki átvette az ezüstforintosokat. A császár, akivel megalkudtak, meghalt, egy másik talán holnaputánra kész lesz a munkával. Három falu dézsmálását magának tartja, öt másikhoz, amelyek bérleti díja 164 forintot tesz ki, Szentmiklóssy Jánost választotta társul. Némely környékbeli falu jelentkezett saját dézsmája bérlésére. Utóirat: kárvallásaira nézve Csukárdot is szeretné megkapni.*

*(Külső címzés:)*

Perill[ust]ri ac Generoso D[omi]no Joanni Labsanszky, Sere-  
nissi[m]i Transylvaniae Principis Consiliario etc. D[omi]no  
Affini et Fautori mihi col[en]d[i]ss[i]mo. Nitriae.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Perill[ust]ris ac Generose D[omi]ne Affinis et Fautor mihi  
col[en]d[i]ss[i]me.

Salutis voto p[rae]misso, servitior[um] meor[um] p[ro]mpti-

tudine[m]. Levelét k[egyelmedne]k böcsülettel vette[m], teb leveleket penighlen ad loca debita jnvialtam, eddigh is szemilyem szerint megh latogattam volna k[e]g[ye]lmeteket, de p[rae]cise kardyara K[egyelmedne]k varakozom, minémő extractust köldett az eőtves aszt is elköldettem, mighlen én visza térte[m] s Pater Gvardian Soghor Ura[mma]l szolhatta[m], az eőtves addigh azon ezüst forintokat magához vette, nemcsak aszt tebbet is, s aszt mongya, hogy azon forintosak nem voltanak egy latosak,<sup>126</sup> az mely csiszarral alkuttunk megh, az megh betegedvén elbucsuzott e világhtul, masnak kellet adnom, gondolom holnap utan kiszén leszén, az széjat nem itte[n] vagy ottan kivanya megh csinaltatni K[e]g[ye]l[me]d, melyek irant varni kivano[m] K[e]g[ye]l[me]d parancsolattyatt mighlen k[e]g[ye]l[me]tekhez megh indulnik, akkor com[m]unicalvan k[e]g[ye]l[me]tekkel Ur[un]k levelet is, a' tévő leszék valamit k[e]g[ye]l[me]tek tovab is javallya. Mi illeti Soporni cultellusnak arendalasat, tettem ugyan szótt Prileszky Pál Soghor Ur[am] eő k[e]g[ye]lme eleött, de eő k[e]g[ye]lme K[e]g[ye]l[me]dre p[ro]vocalta maghat, most hogy dizmalasat ream akarja bizni, alazatossan köszönöm, et nec ero im[m]emor gra[t]iae, Bahonit és Vödridit maghamnak valasztotta[m], Szent Abrahamhoz, Pagieroczhoz, Jaszloczhoz, Deitihöz, Katloczhoz az melyek in fl. 100 jartak, Szent Abrahami penighlen in fl. 64. Szent Miklossy Janos Ur[am]a[t] tarsul valasztotta[m], olyan szandékkal, hogy ha maghamnak kis üdöre el kellenek is buidosnom, legh alab eő k[e]g[ye]lme p[ro]tegalna s conservalna, azirt nevemnek is csak spatiumot akartam hagyatadni. Nimely kerül belül lévő faluk is insinualtak magokat, helysigeik dizmaja arendatioia irant, k[e]g[ye]lmetekhez dirrigaltam eőket. Senkinek sem tecsett oda pinzel periclitáltatni maghat, az melyek továb is sörgetik, és oda megyek k[e]g[ye]l[me]tekhez, magha[m] viszem megh az Arendajokat. De reliquo kivan[om] I[ste]n iltesse sokaigh

---

<sup>126</sup> Lat: a font 32-ed része = 17,5 g.

frissen K[e]g[ye]ll[me]d[e]t. Tyrn[avi]ae 29. Junii 1705.  
K[e]g[ye]ll[me]d[ne]k

Keötöl[es] szol[gája] soghora  
Benyovszky Pál m. p.

Omnibus salute[m] humanissa[m], Csukard felül sem[m]it  
sem ir K[e]g[ye]ll[me]d, sok karvallasim utan bizony lehetne  
k[e]g[ye]ll[me]tek is valami respectussal hoza[m] ugy mint  
Attiafiahoz.

**65.**

**Piacsek Miklós levele Labsánszky Jánoshoz**

Turna, 1705. július 2.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Kéri, hogy a főgenerálishoz benyújtott és neki átadott kérvé-  
nyét támogassa. Sok kárt vallott, különösen drienovai majorjá-  
nak felégetésével. Ha a kancellárián ajándékra volna szük-  
ség, tegye le, itt feleségének megadja. Furirjának, Sztupiczky  
Ferencnek a lova harcon elveszett, a főgenerálisnál támogassa  
ügyét. A trencsényi császári őrség 14 nap alatt segítséget vár.*

(Külső címzés:)

Tekéntetes Nemzetes és Vitézlő Labsanszky János Uramnak  
Miltossaghos Szikessi Gróf Bercsényi Miklos Ur[am] eő Nad-  
csagha Fő Tanacsanak és Nemes Tren[csén] Varmegye hétves  
Notáriusanak nékem kivaltkipen nagy jo U[ra]m[na]k alaza-  
tossan jrám. Ibi Ubi.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)

Mint nagy jo akaro U[ram]n[a]k ajánlom alazatos szolgálata-  
tomot K[egyelmedne]k.

I[ste]n aldgya megh minden kivant jokkal K[e]g[ye]ll[me]d[e]t  
szévből kivanom. Értettem Borovszky Istvan Zaszlotarto Uramtul,

hogy az suplicationom az kit Miltossaghos Fő G[ene]ralis Ur[am] eő Nadcsaghanak bé attam, mar js K[e]g[ye]ll[me]d kezihez kerőlt volna, kérem azért nagy alázatossan K[e]g[ye]ll[me]d[e]t, tudván jól K[e]g[ye]ll[me]d Tren[csénben] valo létemkor menyi sok kárt, Drienovai maioromnak (az mely minden féle gabonával megh volt töltve) megh igetise által valottam; hogy azon instantiamot miltosztassik K[e]g[ye]ll[me]d tovább valo szolgálatomért p[ro] sua dexteritate p[ro]moveálni. Hogy ha az mint hiszem azon instantiam kívánsagom szerint effectualtatik, és az Nemes Cancelarian avagy akár hely[ben] discretioval különik lennem, tehát csak tegye le K[e]g[ye]ll[me]d, és értisemre adgya, az Aszonnak eő k[e]g[ye]ll[me]dnek cum gratiarum actione megh tiriteni kisz lések. Az furirom Sztupiczky Ferencz lova ugyan azon az harczon, mellyen Borovszky Istvany Uramé veszet el, kérem nagy kötölőssen K[e]g[ye]ll[me]d[e]t, miltosztassik az dolgat Miltossagos Urnal p[ro]movealni. Ét más hireink nincsenek, hanem az minémő Német dobos aminapiban levélel ki győt volt confirmalta, hogy tizen nigy nap allat sucursusnak Tren[csénbe] bé köll győni. De reliqvo tarcsa és éltesse az Ur l[ste]n szerencsissen Országunk javara K[e]g[ye]ll[me]d[e]t kivanvan maradok K[e]g[ye]ll[me]d[ne]k

Alazatos szolgaja  
Piacsek Miklos m. p.

Datum Thurnae dje 2. Julii 1705.

P. S. Sok rossz katonák vagy fiskális dominiumokból, sokan pedig hien vannak arra valók, az kik eleintén kuruczskodtak, már othon hevernek, jól esnék, ha Miltossagos Urunktól parancsolatunk lehetne ez érant, ki melet ilyeneket ad pugnandum compelalhatnánk.



66.

**Jankovics István levele ifj. Labsánszky Jánosnak**

*Nagyszombat, 1705. július 2.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A paletákat (a dézsmálásra szóló megbízásokat) elosztotta, de eddig még nem kapott választ, hogy vállalják-e. Sevcsovics úr elégedetlen a maga paletájával, mondván, hogy a kijelölt körzet pusztaság és emberek sem lakják.*

*(Külső címzés:)*

Perill[ust]ri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Labsánszky juniori de Labs, Ser[eni]ss[i]mi Transylvaniae Principis ac D[omi]ni D[omi]ni Fran[cisci] Rakoczy de Felső Vadász (Titul[us]) Consiliario etc. D[omi]no et Fautori col[endi]ss[im]o. Nittriae.

*(Papírba nyomott gyűrűspecsét.)*

Mint nagy Ur[am]na[k], kötölessen szolgálók K[e]l[g]yelme[d]ne[k]. Kezemhez dirigáltt Paletákat én elosztottam, de egyike sem resolvállya magát addigh, a' migh társával nem közli; egyéb-aránt Elevenkuty Ur[am] Vice Notariusommal együtt K[e]l[g]yelme[te]k szolgálattýára készül, az honnan collimalom, hogy eő K[e]l[g]yelme[k] fel veszik az Dézmálást. Hane[m] D[omi]nus Sevcsovics maga Paletájával nem contentus állitván, hogy az pusztaságh s némelly falukot emberek sem lakják. Ime azért (nem tudván, kicsoda az az Officialis Dioszeghien[is], hogy kezéhez dirigáltam volna.) vissza küldettem az nem acceptáltt paletát. Kard és puska tokok véget Benyovszky Pál Ur[am] eő K[e]l[g]yelme[te]k szóval téssen relatiót K[e]l[g]yelme[d]ne[k]. Ezzel maradok  
Mint nagy Ur[am]na[k] K[e]l[g]yelme[d]ne[k]

kötöles szolgálja  
Jankovics István m. p.

Tyrnaviae, 2. Julii 1705.

67.

**Kince András folyamodványa gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Hely nélkül, 1705. július 2.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Kéri a főgenerális segítségét, hogy apja – aki katona volt és Nyitrán szolgált – után járó örökségét kézbe vehesse, most parasztok és káptalani urak birtokolják. Fegyvert és lovat akar rajta vásárolni.*

*(Címzés a kérvény külzetén:)*

Nagycságodhoz Nagy alázatossan folyamodvány [így!] mind Kegyelmes Uramhoz Alázatos könyörgő Suplicationom.

Nagcsagot hoz és Kigelmethez alázatossan folamodvany mind Kegelmes Urunhoz. [így!]

Nem egebért akartam meg busitanj Nagcsagodot es Kigelmedet amj nő [!] jóság maradot Istenben kj mult Attyamtul mivel az Isten eő Szent Főlsige meg tartot s főlnőtem azért amj nő [!] jóság maradot az atyamtul mostan kezemhez akarnam vennj s amől parastok birjak egy sem akarja kezemhez annj és Kaptolonj Urak is birnak rétet és a parastság szántó földeket Házat szőlők is vannak 21 estendeje Istenben el nyugodot Attyam Uramnak mőte kj vette az Isten a világból maskint Gérenczerj vot a szegin Attyám de minditik Nittran lakot s katona vot minditik Nittraj katona hanem kirem nagy alázatossan Nagycsagodot és Kigelmedet mind bizodalmas Urunkot tekincsen a szegin árvára szegilen meg, hogy kezemhez vehesem amj keves josaga maradot a szegin Attyamtul holtik szolgállok Nagycsaganak Udvaraba s Nagycsaga mellet itek fogonak s akar szemilembe[n] föl őlők a jóságom mellet hogy ha kezemhez vehetem aval veszek lovat fegyvert. [!]

die 2 Julii Anno 1705.

Nagycsagotnak es K[e]gelmednek

Alázatos szegin szolgálja

Kince Andras

**68.**

**Gróf Bercsényi Miklós minden bizonnyal  
Labsánszky Jánosnak**

*Vágvecsei tábor, 1705. július 7.*

*(Eredeti, az aláírás és az utolsó sor saját kezű írás)*

*A dézsmák ügyében parancsot kapott a fejedelemtől, annak megbeszélésére magához rendeli. Végül Prileszky Pálról tudakozódik.*

*(Külső címzés nincs.)*

K[e]g[yelme]dnek ajánlom szolgálatomat.

Mind az dismák érant, mind más dolghok véget is vívén Méltoságghos Fejedelem parancsolattyát leszen szükségem k[e]g[yel]med jelenlétire, arra való nézve ide hozzám való jüvetelét ne halasza kívánom hozza az Ur Isten jó egészségbe k[e]g[yel]medet. Ex castris ad Vecse positis 7. Julii 1705.

K[e]g[yel]l[med]nek szolgáló Jó akarója

G. B. Miklos m. p.

hat prileski<sup>127</sup> szegén mit csinal, el gyohete?

**69.**

**Bokros Pál levele Labsánszky Jánosnak**

*Stomfa, 1705. július 9.*

*(Eredeti, végig saját írással)*

*A dézsmaágra eddig nem talált embert. Nagylévárdon ott a had, amely kárt fog tenni a vetésben. A dézsmát 40–50 forintban szokták árendálni, ennyiért ő is hajlandó rá. A jószág megszerzése iránt köszöni jóakarátát.*

---

<sup>127</sup> Prileszky Pál

(Külső címzés:)

Perillustri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Labsanszki Juniori  
Suae Serenit[at]is Principalis Consiliario etc. D[omi]no mihi  
colendissimo. Nittriae.

(A fentebb már leírt,<sup>128</sup> vörös viaszba nyomott, címeres gyűrűspecsét.)

Bizodalmas Nagj jo akaro U[ra]m[na]k.

Ayánlom mindenkori kész kötőles szolgálatomat K[e]g[yel-  
medne]k. E napokba[n] vettem kedvessen K[e]g[yel]m[e]d uri  
levelét una cu[m] inclusis, elégé kerestette[m] embert arra a  
dézmasságra, de nem kaphatok, mert kiki tart obligatiótul,  
azomb[an] szüntelen ott a' had Nagy Leuardon, majd érik a'  
gabona, elég h njomoruságh éri a' vetisseket, magam conti-  
nuus vagjok itt az passussokon oda sem mehettém még  
mind az úta is, hogj el gjüttem Nittrárul. Hallom, hogy az a  
dézma negjven ötven forintb[an] szokot arendáltatni, ha in  
illa min[—]<sup>xxxii</sup> summa ide méltosztatik bocsátani, I[ste]n  
néki. Igen kedvessen vettem uri jó akarattját jószágnak ide  
szörzesse iránt, csak meg ne sirassam, ha csak lehet, meg  
igyekezem szolgálnom K[e]g[yelmedne]k. Coeteru[m] uri jó  
akarattjában ajánlom magamat. Stomffa 9. Julii 1705.

K[e]g[yel]m[e]d

mindenkori kész kötőles szolgálja

Bokros Pál m. p.

## 70.

### **Bencsics János levele Labsánszky Jánosnak**

*Stomfa, 1705. július 10.*

*(Eredeti, saját kezű írás)*

*Hogy a Fehér-hegyeken túl lévő járásokban a dézsmák bérle-  
tére senki sem jelentkezett, érthető, mert az ellenség torkában*

<sup>128</sup> Ld. Bokros 1705. május 2-án kelt levelét a 23. sz. alatt.

<sup>xxxii</sup> Itt két szó a papíron lévő folt miatt olvashatatlan.

*lévő pusztult vidék. A megküldött reverzális szerint a dézsmát természetben kell beszédni, a feltételek azonban elfogadhatatlanok. Ezekben a járásokban a két dézsmáló egyike mindig pap szokott lenni, ezért Labsánszky vagy rendel papi személyeket, vagy a reverzalist félre kell tenni, ezért visszaküldi azt, nem akar oka lenni a dézsmák elveszésének. Utóirat: Ausztriában mozgolódnak a németek, de eddig a Morva magas vize miatt nem tudták meglátogatni őket. A gazdaság nehéz helyzetben van, a két dominiumból 180 szekér van a táborokban.*

*(Külső címzés:)*

Perill[ust]ri ac G[ene]roso D[omi]no Joanni Labsánszki Juniori Celsis[s]imi Principis D[omi]ni D[omi]ni Francisci Rákóczi de Felső Vadász Consiliario, nec non Universar[um] Decimar[um] Arendatori etc. Domino Fratri mihi Colendissimo. Nitriae vel ibi ubi.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Mjnt nagi U[ramna]k Battjamnak ajánlom K[e]l[gye]ll[me]dnek igaz köteles szolgálatomat.

Vettem K[e]l[gye]ll[me]d levelét, kiből értem Méltosságos Feő Generalis U[run]k eő N[agysá]gha akarattjából az dézmáknak Arendatjoja K[e]l[gye]ll[me]dre és Prilesky Pál Uramra eő k[e]l[gye]ll[me]re biztatott. Mint hogj pedig ekkoraigh Hegyentúl való p[ro]cessusokb[an]<sup>129</sup> levő dézmák arendalasa jránt senki sem jnstált, azon nem köl csudálkozni, mint hogi ellenség torkáb[an] vadnak ezen Dominiumok, s senki sem kap rajtok, máskent is csak merő pusztasságh. Mivel pedig már eo jn casu jn natura köl beszédni az dezrát, ream relegállja K[e]l[gye]ll[me]d, hogi arra való szubjectumokat rendelvén s in inclusis kezemhez transmittált Reversalist subscribáltatván velek, cum requisitis taxis pro levatione Instructionum K[e]l[gye]ll[me]dhez dirigáltam volna. De egiatalán f[ol]ghvást

---

<sup>129</sup> Fehér-hegyek, a mai Kis-Kárpátok.

edgik plebanus, s ugi melléje adjungálando világhi nem akarta subscribálni, mert itt az ki dezmás lészen, az fegivert se hadja az oldalától. Csufo obligatjok vadnak az Reversalisban. Hogi pedig informáltassék K[e]g[ye]ll[me]d ezekb[en] az p[ro]cessusokb[an] mindenkor egike papi renden s masika világhi sokot lenni dézmás, s arra való az papi rend, hogi sub sua conscientia semmit olljast ne engedgjen ell követetni, az ki áltol elseőb[en] Istenünk bantodnék, s az után magunk principalissa is offendaltatnék. Kihez való képest vagi erről az részről rendelljen dezmasokot, vagis pedig ammotis his reversalibus ha mitt fogh k[e]g[ye]ll[me]d parancsolni, ell foghom várnom. Azon énnekem transmittált Reversalis formulat jn inclusis una cum specificatjone pagorum transmittáltam K[e]g[ye]ll[me]dnek,<sup>130</sup> jn quovis domino distinctim existentiu[m]. Utolljára teszi föl K[e]g[ye]ll[me]d leveleb[en], hogi Praefectus Urajmék és töb tisztek applicáltattak dezmasoknak ne adgis[?] hogi én vasalussa tegjem maghamot, bánnám az ellenségh-től veszne ell az dezma, s enghemet, vagis joszághomot vonnák helette? Mind ezekről K[e]g[ye]ll[me]d valossát ellfoghom várnom. Ezek után I[ste]n tarcsa s éltesse K[e]g[ye]ll[me]det fris egésséghb[en]. Act[um] Stomphae 10. Julii 1705. K[e]g[ye]ll[me]dnek

Keőtelessen szolgáló Eőcse  
Benczicz János m. p.

P. S. Itt más egjeb hírünk nincsen, hanem hogi talpon kölletik lennünk mindenkor, minthogi Austriáb[an] fitogattja az Német maghát, de ekkoráigh is megh lett volna látogatva, ha az Morva vize kissebbült volna, ha I[ste]n adna valami szerencsét ell nem feletkezem K[e]g[ye]ll[me]drül Nagi Uram Battjam. Az economia lassan folihat most is vagjon idestova táborokb[an] az két dominiumokbul 180 szekerigh.

---

<sup>130</sup> Ma már nincs melléklet a levél mellett.

71.

**Benyovszky Pál Labsánszky Jánosnak**

*Nagyszombat, 1705. július 11.*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*A puskatokokat vagy maga viszi, vagy megküldi. Reméli, hogy a kért dézsmák bérletét megkapja (az utóirat szerint ebben kétkedik). Tízezer dánnak volt híre, de valójában csak ezer lett belőle. A franciák állítólag megverték a németeket.*

*(Külső címzés:)*

Perill[ust]ri ac Generoso D[omi]no Joanni Labsanszki Sereniss[im]i Transylvaniae Principis Consiliario etc. D[omi]no Affini et Fautori mihi col[en]d[i]ss[i]mo. Nitriae.

*(Papírba nyomott gyűrűspecst.)*

Perill[ust]ris ac Generose D[omi]ne Affinis et Fautor mihi col[en]d[i]ss[i]me.

Salutis voto p[rae]misso servitior[um] meor[um] p[ro]mptitudine[m]. Levelét K[egyelmedne]k tegnap vette[m], Plebanus Ur[amm]al szolok holnap vagyis holnap utan megh irjuk K[elg[ye]lmeteknek, ugy tertinhetik tokokkal vagy magham megyek, vagy szolghámot kölde[m]. P[ro] arendatoriis nem kitlem minémő dismakirt instaltam szamomra megh tartotta eddigh is K[elg[ye]lmetek. Sokat ne[m] irhatok, mert siet az alkalmazatossagh. Szomolyant fel atták tegnap. Minémő tiz ezer danusnak hère volt, egy ezer töt ki belüle 500 lovas ani gyalogh, confirmalyak, hogy franczia megh verte volna nimetet, Csallöközi nimetebkül két Generalissagh alatt levő nipnek Ceh Orszagh [!] feli kel menni. De reliquo kiva[nom] I[ste]n eltesse sokaigh frissen K[elg[ye]l[me]d[e]t. Tyrn[avil]ae 11. Julii 1705.

K[elg[ye]l[me]d[ne]k

kötöl[es] szol[gája] Soghora  
Benyovszky Pál m. p.

Dismassághoz valob[an] biszta[m], mit tehetek rola, ha K[e]-  
g[ye][l]me]tek jo akarattya ne[m] accedal.

**72.**

**Elevenkúti Ferenc levele Labsánszky Jánosnak**

*Spáca, 1705. július 13.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A Csallóközben állomásozó ellenség miatt a körzetben megszűnt a mezőgazdasági munka, és a dézsmálás is, társát, Szenczi Istvánt is alig érheti el. Néhány kisebb dézsma-részt kér magának. Utóirat: Spácán és a két Korompán Orbán Pálné és Chrastel Márton részbirtokainak termése is gazdátlan, a szőlőt saját költségén megműveltette, kéri annak megtérítését.*

*(Külső címzés nincs.)*

Perillustris ac Generose Domine Patrone mihi ob[servandi]s-sime.

Salutem et Servitior[um] meor[um] humillior[um] promptitudin[em]. Kérem alázatossan K[e]g[yelme]det gorombaságomnak ne tulajdonicza, hogy ekkoráig is K[e]g[yelmedne]k mint régbi Uramnak, jo akarattyát s gratiajat meg nem köszöntem, okozta az hogy dizmas tarsomot, Szenczi Istvan Uramot nagy nehezen tudom fel kerestettne[m], az Czalokezi<sup>131</sup> ellenségtől félvén, Szenczen és a tajan lakozok, ki Bazinban, ki Modorban s egyéb távoljab helekre recipialvan magokat laknak, az irt gabonajokat mig sem arattyák, szőlejeket sem mivelhettik a mint kellenik, ha ugy leszen tovább is, nem sok jövedelmét veszi dizmanak Tekéntetes Administratio. Mind azon azon [!] által K[e]g[yelme]d urj hozam valo affectiojat s gratiaját háládattlanul ne[m] akarván meg szolgálnom, adjunctus tars uraj-

---

<sup>131</sup> Csallóköz



mikkal nem csak most, hane[m] azután is minden teheczégel K[e]l[g]ye]]med]nek, ugy Orszagunknak K[e]l[g]yelme]d gratiaja és jó akarattya által szolgálhassam. [így!] Kérem mind azon által bizodalmassan K[e]l[g]yelme]det casu quo ob rationes p[rae]scriptas adequate meg ne[m] dizmalmalhattnank [így!] ha leheczéges Szentei, vagyis más aprolikos dominiumokbul valami részeczkét applicalni ne terheltelessik K[e]l[g]yelme]d, ahoz az ellenséghez kezöl valo helységekhez; minden teheczéggemmel azon leszek, hogy tarsaimmal pro reversionali subscriptione et instructione udvarolvan K[e]l[g]ye]]med]nek e hiten mehessek. Ezel s maradok Perillustris ac G[enero]sae D[ominatio]nis V[est]rae

Servus ad servien[dum] p[a]r[atissim]us  
Franciscus Elevenkuti m. p.

Datum Spaczae 13. Julii 1705.

P. S. Alazatosan adom tutára K[egy]elmedne]k, hogy Spaczan, also s felseő Korompakon vannak aprolikos fiscalitast illeteő joszagoczkak, ugy mint Orban Palni Aszonyomi, s Chrastel Martoni, kiknek Homoky Imre Ur[am] gondvésszeleője, az el mult napokb[an] nálam lévén eő K[e]l[g]yelme, mondotta, hogy modgya ne[m] lévén Chrastel Marton féle vetését meg aratathassa, minthogy se külczége, se jobbagy ninczen, kivel aratattná, kár volna, ha mezőben aratattlanul azon vetés maradna, ugyan azon vetést is sem tett volna Homoký Imre Ur[am], ha feleségem Éleskőbül<sup>132</sup> vissza gyövet, nagy veszűdéssel nem tétetet volna, ahoz vannak bizonyos füldek, kikbul kilenczed obvenialnj fog, kit<sup>133</sup> pusztá szűlőczke

---

<sup>132</sup> Éleskő vár és a róla elnevezett uradalom, amely azonban Morvaszentjános határában feküdt.

<sup>133</sup> Értsd: két

is vagyon, mellyeket emlétet gondvészeleő Ur[am] tavali esztendeőben kapatlanul<sup>134</sup> s meczettlenül hatta, én pedig ez idin ne[m] akarván nagyob pusztaságban hannom, maga[m] külczéggemmel meg miveltette[m]. Kérem bizodalmassan K[e]l[ye]l[me]det, ezekrűl tégyen valami rendelést, hogy az tött külczégem is meg térjen.

**73.**

**Wranovich Márton Ignác plébános Labsánszky Jánosnak**

*Radosna, 1705. július 14.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A radosnai dézsma taxáját, 52 forintot folyó pénzben megküldte. Kétségei vannak, hogy a dézsmát be tudja-e szedni. Az aprójóság részét összeszedetve megküldi, fogadja kedvesen. Utóirat: talán nem merészség, ha azt kéri, utasítsa a prefektus urat, hogy adjon neki 10 urnányi sört a sörfőzőből.*

*(Külső címzés:)*

Perill[ust]ri ac Generoso Domino D[omi]no Joanni Labsanszkj Celsissimi Principis D[omi]ni D[omi]ni Fran[cisci] Rakoczj de Felső Vadasz etc. Decimar[um] Arendatori ac Consiliario (Titul[us]) etc. D[omi]no mihi Gratosissimo. Nitriae.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)*

Perill[ust]ris ac Generose Domine D[omi]ne P[rotector] et Patronone mihi Grat[ios]ss[i]me.

Salutem servitorumq[ue] meor[um] humillimor[um] p[ro]mptitudine[m]. Juxta assignatum ac p[rae]fixum terminu[m], volens me gratiae Perill[ust]ris ac Gene[rosae] D[ominationis] V[estrae] accomodare taxa[m] p[ro] decima Radosnen[sis]

---

<sup>134</sup> Azaz: kapálatlanul

medio servitoris mei, summa cum gratiar[um] actione trans-  
mitto nimir[um]: florenos 52 id [est] quinquaginta duos constan-  
tem, in moneta currenti; Decima[m] ut decimem, sum  
inter spem et metum verbis stare voluj, pullor[um] qvantu[m]  
occasio portare potuit, Perill[ust]ri ac Gen[erosae] D[omi-  
nationi] V[estrae] transmitto, dignabit[ur] gratanter accep-  
tare et mecum mandare. Ad[modu]m R[everen]di D[omi]no  
Prileszky<sup>135</sup> ut et D[omi]no Perill[ust]ri 1000 salutem. His  
Perill[ust]rem ac Gen[erosam] D[omi]na[tio]nem V[est]ram  
diu et felicissime valere cupiens. Maneo  
Ejusdem Perill[ust]ris ac Gen[erosae] D[omi]na[tio]nis V[est]rae

Servus obligatissimus et Capellan[us]  
Martin[us] Ign[atus] Wranovich p[ro]p[ri]et[ar]i  
Paroch[us] Radosnensis m. p.

Radosnae 14. Julii 1705.

P. S. Si auderem rogare Perill[ust]rem ac Gen[erosam]  
D[omi]n[at]io[n]em V[est]ram rogarem p[ro] una foeneta[um]  
sup[er] 10 ur[nas] ceraevisiae qvas accepi in braxatorio  
Radosniensi, nullu[m] erit damnu[m] D[ominus] Perill[ust]ris  
Praefectus comiserat, accipiend[am] confirmati[on]em digna-  
bit[ur] dare D[omin]o P[raefecto].

---

<sup>135</sup> A címzés alapján nem Prileszky Pálról, hanem testvéréről, Miklósról van szó, aki 1702–1720 között nyitrai kanonok volt. A két testvér különböző vallású volt, Pál evangélikus.

**74.**

**Gróf Bercsényi Miklós Labsánszky Jánosnak**

Vágvecse, 1705. július 17.

(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)

*Mellékelten kérvényezők beadványait küldi meg intézkedés céljából.*

*(Külső címzés:)*

Nemzetes és Vitézleő Labsanszky János Consiliarius Ur[na]k  
eő k[egyelméne]k adassék. Nytran.

*(Bercsényi nagyméretű, ovális alakú, papírba nyomott pecsétjével. Az ovális alakú pajzsot két oldalt oroslánok tartják, a függőlegesen kettéosztott pajzs bal oldalán pedig jobbra fordult ágaskodó egyszarvú vehető ki. A pajzs fölött korona látható, e fölött C. N. B. D. S monogram = Comes Nicolaus Bercsényi De Székes.)*

Szolgál[ato]mat ajánlom K[e]l[g]y[e]ll[m]e]d[n]e]k.

Mirül instaltanak<sup>xxxiii</sup> légjen ezen belül írt instansok előttem,  
ime memorialissokat inclusive transmittalom<sup>136</sup> K[e]l[g]y[e]ll[m]e]d[n]e]k,  
abbul beövebb[en] megh fogja érteni K[e]l[g]y[e]ll[m]e]d, azért  
megh tekintvén instantiajokat, a mint lehet végezzen velek.  
Ezzel I[ste]n sokaigh éltesse K[e]l[g]y[e]ll[m]e]d[e]l[t] jó egészséggel.  
Vecsénél dje 17. Julii 1705.

K[e]l[g]y[e]lme]d[n]e]k

Szolgáló Jóakar[ója]

G. B. Miklos m. p.

---

<sup>136</sup> Ma már nincs a levél mellett.

<sup>xxxiii</sup> E szó javítva erről: installyanak

75.

**Vidlics Lukács levele Labsánszky Jánosnak**

*Nagyszombat, 1705. július 24.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A németbéli dézsma bérleti díját, 52 ezüst forintot Benyovszky Pál nagyszombati commendánsnak adta át. Védelmét kéri az ellene szándékozók, például Szenczi István ellen.*

*(Külső címzés nincs.)*

Perillustris ac Generose Domine, Domine mihi colendissime. Salutis humanissimae voto premissio, servitior[um] humillimor[um] commendation[em]. Németbéli dezmának arendáját in fl. 25. id est viginti quinq[ue] praesentálta[m] et quidem in argentea pecunia Nemzetes Benyovszkj Pál Nagyszombati Commendans Uram[na]k mai napon, amint őő K[egye]lme méltóztatot recognitiot is arról adni. Köszönöm azonban Uraságodnak, hogy méltóztatot enge[m] meg böcsülni, hane[m] kérem Uraságodat, hogy ha ez iránt volnának (amint lesznek is) contradictorim, pártomat fogni avagy in simili moneta satisfactiot praestaltatni méltóztatnék. Értem, hogy Szenczi István Ur[am] igen kezd ágálni elenne[m], hogy ki töröltötet az dézmások közül, én nem bánom, ha hozzánk adjungáltatik is. In reliqvo Divinae protectioni V[est]ra[m] D[omi]na[ti]one[m] praetitulata[m] commendo et maneo.

Tyrnaviae die 24 Julii 1705.

Perillustris ac Generosae D[omi]na[ti]on[is]

V[est]rae

Servus obligatissim[us]

Lucas Vidlics

Pleb[anus] Szenczien[sis] m. p.

76.

**Pálóczi Horváth György levele Labsánszky Jánosnak**

Vágvecse, 1705. július 27.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*A főgenerális parancsára megküldi a perediek kérvényét, akiknek a fejedelem megengedte, hogy maguk vegyék bérbe dézsmájukat.*

(Külső címzés:)

Tekint[et]e[s Nemzetes Labsánszki János Ur[am]a]k (Titul[us])  
Jo akaro Ur[am]a]k ő K[egyelméne]k. Nitriae.

(A gyűrűspecsét leszakítva.)

Mint jó Ur[am]a]k K[elg[yelme]dnek ajánlom köteles szolgálatomat.  
Méltóságos Feő Gener[alis] Ur[am] ö N[agysá]ga k[elg[yel]l-  
[m]es parancsolattibul az perediek inst[ant]iajat is inclu-  
dalva<sup>137</sup> transmittalta[m] K[egyelmedne]k, tudva[n] ez irant  
M[éltóságos] Fejedelem k[elg[yel]l[m]es Ur[un]k ő N[agysá]-  
gha k[elg[yel]l[m]es parancsolattiat K[elg[yelme]d ha szinten  
mas praetendalta volna is ezen falu[na]k arendajat az  
dezma irant engettetett az helységek[ne]k praemptio abb[an]  
mostani sok nyomorusagokra nézve. Azert meltoztassek  
K[elg[yelme]d is ebb[en] nevezett perediek[ne]k patrocínálni.  
In reliquo busitasomrul követvén, maradok  
K[elg[yelme]d

köteles szolgálai  
Pálóczi Horvat György m. p.

Vecsénél lévő taborrul  
27. Julii 1705.

---

<sup>137</sup> Ma már nincs a levél mellett.

77.

**Csery Imre levele Labsánszky Jánoshoz**

Verbó, 1705. július 28.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*A főgenerális levelet írt Labsánszky Jánosnak, hogy Szále Jánosnak egy helység dézsmáját adja oda, ezt a levelet neki kellett volna Szále Jánosnak kézbesíteni, de valahol elhagyta. Adja meg a dézsmát, nehogy kiváltsák Bercsényi Miklós neheztelését.*

(Külső címzés:)

Tekéntetes Nemzetes Vitizleo Labsanskj<sup>xxxiv</sup> Janos Ur[amn]ak, K[e]l[g]y[el]mes Urunk Fölső Vadaszi Rakoczi Ferencz eö fejelelemsige Fiscalitasinak Administratorinak [!] Nagy bizodalmas Sogor U[ram]nak eö K[egyelméne]k kotelessen iram.  
(Vörös viaszba nyomott, E. C. monogramos gyűrűspecséttel.)

K[e]l[g]y[el]medne]k mint nagj bizodalmas Ur[amn]ak ajanlom igaz kötöles szolgalatomat.

Kedves Nagj Uram, K[e]l[g]y[el]medne]k Miltossagos Fü Generalis Urunk ü N[agysá]lga specialiter irt volt, hogy K[e]l[g]y[el]me]d Szale Janos Ur[amn]ak valamelj helsigne dizmajat asignalna, melj levelet ide köllet volna hoznom Szale Ur[am] kezib[e], hogj maga embere által prezentaltata volna K[e]l[g]y[el]medne]k, kire nizve K[e]l[g]y[el]me]det szeretettel kérem a' hijával hogy én az levelet soha nem tudom hova tettem Ne privaltassik eo k[e]l[g]y[el]me azon M[éltóságos] Urunk eo N[agysá]lga gratiajatul. I[ste]n ne adgja én sem mernik az eo N[agysá]lga szavaval jadzani, mind[en]kor szamot adok rola tam ez utan az levelet is vagj secretarian vagj is satoromb[an] föl találhatom, mellyet K[e]l[g]y[el]me]d kezihez jutatok. Én

---

<sup>xxxiv</sup> A levélíró előbb tévedésből a Szale nevet vetette papírra, és ezt törölve írta le Labsánszky nevét. (Vö. a levélben szereplő Szále Jánosra vonatkozó adattal.)

ugyan az eo N[agysá]ga levele mellet reflectaltatta[m] eo N[agysá]gát,<sup>xxxv</sup> melyet im által is küldtettem K[e]g[yelmedne]k. Iterato is kere[m] K[e]g[yelme]det hogj az én erorom miat kart ne vallyon eő k[e]g[yel]me. Mely jó akarattjat I[ste]n éltetvén magam is meg szolgálni igjekezem. Maradván mig élek igaz kötöles szolgálja K[e]g[yelmedne]k

Cserj Imre m. p.

Verbo 28. Julii 1705.

## 78.

### **Szále János levele Labsánszky Jánosnak**

*Jabloneai tábor, 1705. augusztus 1.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A főgenerális kedvezően döntött dézsmabérletet kérő beadványára, amiről Cserj Imre leveléből értesülhet (utalás az előző, 77. sz. levélre). Megnevezi azt a három helységet (Veszeli, Dubován, Sípko), amelyeknek dézsmáját árendálná.*

*(Külső címzés:)*

Tekéntetes Nemzetes és Vitézleő Labsansky János Ur[am]nak, Méltóságos Erdéli Fejedelem Felseő Vadaszy Rakoczy Ferencz K[e]g[yel]mes Urunk eő Na[gysá]gha Fiscalitasinak Administratoranak, nekem Nagy bizodalmos Ur[am]nak iram. Nitt-riae vel ibi ubi.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst, rajta S. I. monogram. A címerből egy három szál virágot tartó alak vehető ki, s ez egybevág a Szále család ismert címerével, amelyen ágaskodó leopárd jobbájában három vörös rózsát tart.)*

---

<sup>xxxv</sup> Nyilván tollhiba „Kegyelmét” (ti. Szále Jánost) helyett.



Mint bizodalmos nagy Ur[am]nak K[egyelmedne]k, alazatos sz[ol]g[al]atokat ajánlom.

I[ste]n minden kivanta szerencsés sok jokkal algyon [!] megh K[egy]elme]det. Ez elmúlt napokban Méltóságos Generalis Ur[am]nál eő Na[gysá]lghanál, bizvan k[egy]elme]s gratiajában réghi ajánlása szerint, instantiat tettem, a mint eő Na[gysá]lgha leveliből<sup>138</sup> búvebben megh foghja érteni k[egy]elme]d, mikint resolvaltattott mostanában Méltóságos k[egy]elme]s gratiaja által includalt Cseri Imre Ur[am] leveliből declaraltatik. Kire való nézve mint Nagy bizodalmas Ur[am]ot, bizvan k[egy]elme]d gratiajab[an] is, ahol még nem arendaltattott valami jo helységet hasznos dézmával méltosztatnék conferalni, tekintvén a sok kár vallásomot nyomorusagomot, ha pedighen hasznossab nem találkoznék, Veszelit, Dubovánt, Sépkót ezeket tudom nem arendalták, csekél álapot lévén bár csak azok[na]k arendatóriát ezen küvetem által méltosztatnék k[egy]elme]d megh küldeni, mely K[egy]elme]d hozsam mutatott gratiaját assecuralom el nem mulatom megh hálálni. Ajanlván tovább is maghamot k[egy]elme]d gratiajab[a].  
Maradok K[egy]elme]d

Alazatos szolgaja  
Szale Janos m. p.

Actum Jablonczay mezűben léveő  
Taborban Die 1ma Augusti 1705.

---

<sup>138</sup> Ez a 77. sz. iratban említett, Csery Imre által elvesztett levél.

79.

**Jánoky Zsigmond levele Labsánszky Jánosnak**

Mocsonoki tábor, 1705. augusztus 1.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*A sztrecsényi Lőwenburg-részfőszágról elkészített információja Egerben maradt, ezért kéri, hogy másolatát ide, a táborba a fejedelem részére küldje meg.*

(Külső címzés:)

Perill[ustri], Gene[roso] D[omi]no Joan[ni] Labsanszkj Ser[enis-simi] D[omini] Principis Aulae Consiliar[io] etc. D[omi]no mihi conf[i]d[i]ss[im]o. Nitriae.

(Gyűrűspecst nyoma.)

K[egyelmedne]k jó akaró Ur[amna]k aján[lom] köteles szolg[á]-l[atoma]t.

A Sztrecsenj Levenburgot<sup>139</sup> illető praecise fele rész joszagrul való információja K[egyelmedne]k, Egerbe maradvan több írásokkal egjűt, mint hogj a választ Urunktul most is kívánnják, kére[m] K[e]g[yell]me]det, ha párban van, ne neheztellje sub sigillo et chirogr[apho] kezemhez küldeni.

Maradván K[egyelmedne]k

köteles szolgája  
Janokj Sigmond m. p.

Ex Castr[is] ad Mocsonok posit[is]  
prima Aug[usti] 1705.

---

<sup>139</sup> Levenburg = Lőwenburg, tulajdonképpen sziléziai eredetű család Lovorovszky néven. A Lőwenburg grófi előnevet 1691-ben kapta a család tábornok tagja, 1698-ban pedig a sztrecsényi uradalomnak a magvaszakadt Wesselényi-féle részét kapta adományba.

**80.**

**Nyitra megye beadványa Labsánszky Jánoshoz**

*Hely nélkül (1705 nyara)*

*(Eredeti)*

A megye a főgenerális rendeletére szorgoskodik a 8 kompánia lovas teljes létszámban való kiállításában, kire-kire taksát vetvén ki, de ha a megye nem kap ésszerűbb módszert, nehezen tudja megoldani. Közben ugyanis a költségkivetés eddigi, immár nyolc éve alkalmazott módját felülvizsgálva, több hiányosságot tapasztaltak. Akinek a jószágai több megyében vannak, az egyikben elveszti azokat, a másikban meggazdagszik. Ezért a taksák kivetésében valamennyi jószág összeírása nélkül (ami nem kevés időt igényel), helyes módon eljárni és az aránytalan kivetések ellen panaszkodókat kielégíteni nem lesznek képesek. Más hiányosság abból keletkezik, hogy a fiskalitásokhoz tartozó jószágok a mostani módszer szerint a lovasok kiállításában nem tudnak segíteni, mert elvesztették azokat a forrásaikat, amelyekből könnyen pénzt szerezhetnének, mint bor, termények, állatok, sőt még épületeiket is. Sándor Menyhért, Tolvay Gábor, Simoncsics Horváth János, Rutkay István és Rutkay Ferenc örökösei, valamint Orbán Pál jószágában személyenként 1 forintot kell fizetni, vagy közösen 29 lovast kiállítani. Így a többi helységben lakó nemesek is hasonló elbánást kívánnak, akiket az ellenség szintén kifosztott és felégetett. Mindezeket Labsánszky a főgenerális előtt nem magyarázhatja csalásnak, vagy szembeszegülésként rendelkezéseivel a megye részéről, csak a valóságos helyzetet akarták bemutatni. Mindehhez járul, hogy bár a fejedelem portánként 4 hajdú állítását rendelte el, a főgenerális hatot vetett ki, és Kőszegi Imre kapitány annyi előállítását követeli, fizetésükkel együtt. A hegyi falvak azonban személyesen szoktak felkelni. A hadsereg nagy része most a megyében van, és igen sok szekerézést kíván. Végül más kézzel pár sor odavetve néhány falu dézsmabérletéről.

Memoriale pro Perill[ust]ri ac Generoso Domino Joanne Lap-sánszky de Feőlső Laps (Tit[ulus]) etc. veluti in hunc Comi-tatum Nittrien[sem] ab Excellentissimo D[omi]no, Domino Supremo Generali Bellico, occasione statutionis eqvitum á Comitatu praestandorum Delegato.

Qvamvis Comitatus hic gratiosae Suae Excellentiae de et super statutionis e gremio Comitatus octo companiis eqves-tris ordinis resolutioni pro debito demissae obligationis Suae satisfacere satagens, eum in medio sui jnstituit ordinem, qvatenus et praejnsinuatae octo companiae cum suo statu emergere, in numero quoq[ue] gregariorum compleri valeant, provisi juxta taxas cujuslibet procedendo, ejusmodi effec-tivum militum gregariorum numerum chartae qvoq[ue] ap-posuit, sperando se firmitatem rei (cum neqve salubrior methodus Comitatu cernebatur) jnfallibiliter obtenturum.

Interea deductis in examen ejusmodi taxis, magnum in lisdem, eumq[ue] notabilem deprehendit defectum: Taxis etenim his jam ab annis octo durantibus, et juxta statum eotum cujuslibet boni conformatis existentibus plurimi Comitatus jam in bonis suis defecerunt, alii ditiores facti, et locupletati sunt. Hinc sine nova taxarum recti-ficatione, et universorum bonorum conscriptione (quae non exiguum temporis jntervallum reqviret) recto tramite procedi, et qverulantes contra taxarum improporionalitatem consolari neqviret.

Alius defectus ejusmodi statutionis militum exurgit ex eo, qvod in ordine fiscalitatis darentur bona pro statuendis eqvitibus, vi ejusmodi taxarum ordinata, ex qvibus cir[c]a statutionem hanc nihil aliud, qvam ipsa impossibilitas alle-garetur; ea ex ratione, qvod omnibus facultatibus suis, iisq[ue] facile in pecuniam convertibilibus; ut sunt copiosa qvantitas vinorum, frumenti, pecorum, jmo etiam residen-tialium aedificiorum structuris perditis, nihil ad ejusmodi statutionis eqvitu[m] promotionem concurrere possent.

Et in exemplo á bonis Melchioris Sandor, Gabrielis Tolvay, Joannis Horváth Simoncsicz, Steph[ani] et Haer[edum]

Francisci Rutkay, Orban Palianis, á qvibus de ordine taxaru[m] singulam personam á floreno uno computando, vel saltem eqvites No. 21 provenire deberent, ita ab aliis his similibus, similem ponerent excusationem, et lamentationem nobiles omnibus fere facultatibus privati in locis per inimicum expilatis, et conflagratis, adeoque damnificatis, et ruinationis degentes.

Qvibus juxta dexteritatem praetitulati Domini Lapsanszky coram Sua Excellentia declaratis et enucleatis nulla fraus, aut renitentia in exeqvendis Suae Excellentiae mandatis á parte Comitatus hujus reperiri poterit, dum modalitate p[rae]via, ipsam duntaxat genuinam, eamq[ue] demissam informationem, medio Suae Dominationis Perjll[ust]ris praesentare voluit. Sensum Suae Excell[ent]iae de reliquo, quid facto opus sit demisse p[rae]stolaturus.

*(Más kézzel hozzáírva:)*

Accedal ezekhez haydusaghnak fel allétása, minthogy a' Meltossaghos Feyedelem az egész országhban egy-egy portatul nyégy nyégy [!] hajdut resolvalni meltoztatot, ezen Varmegye pedig a Meltossaghos Generalis előszeri ki adot parantso-lattya szerint hatot vetet föl, ugyan azon föl vetis szerint Kőszeghi Imre Gyaloghok Capitánya a' helységheket ad statuendos hajdones kenszeriti et quidem cum persolutione stipendii. Holot a' hegyek közt való falusiak legh gyakrabban ad omnem intervenientem necessitatem viritim szoktanak insurgalni. Leopold körül való faluk, nem leven mostan semi ploquada, micsoda statusban vannak, az tudva vagyon Meltossaghod elűt.

*(Ismét más, igen hevenyészett írással:)*

It leven a' hadnak nagyob része ezen Varmegyében, azoknak mennyi currulisatio kívántatik és kölletik administralni per Co[m]it[at]um, az hadak sem vehetik taghadásra. Habentur ergo aliqua reflexio humillime supplicatur.

Humillime recom[m]endatur negotiu[m] Decimae. Si gratia accederet Csaztkocz Podolya [—]<sup>xxxvi</sup> etc. In desertio[ne] ego sum contentus Cultello exiguo Laposo Thenecz[—]<sup>xxxvii</sup>

81.

**Bakó János főhadnagy segítségkérő beadványa  
gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Hely és keltezés nélkül, valószínűleg 1705-ből  
(Eredeti, végig egy kéz írása)*

*Amikor a németek elfoglalták Holics várát, kénytelen volt családjával együtt elmenekülni, mindenét felhordták a várba, azóta eladósodott. Eleitől fogva fegyverrel szolgálta a fejedelmet és a hazát, valami kis fiskális jószágot vagy természetbeni ellátást kér.*

*(Címzés a kérvény külzetén:)*

Méltosaghos Fő Generalis Groff Székesí Bercsheny Miklos Uram eő Na[gysá]ghahoz alázatos Instantiam.

Méltóságghos Generalis, Nékem Nagy Kegyelmes Uram. Nagy alázatossan kintelené tettem N[agysá]ghodhoz folamodnom, mivelhogy Holics Varának németh beszélésével,<sup>140</sup> kintelen voltam cseledemmel edgyüt jószágomtól eltávoznom, ahol ott is eltávozásomnak nem kevés kárát szenvedtem; úgy anyira, hogy csak egy darab kenyeret cselédemnek, magamnak nem p[ro]videálhattam jószaghomból, mivel be

---

<sup>140</sup> Mocsonok, 1705. július 29. Rákóczi írja Kökényesdi Lászlónak: „Eszterház Antal egy corpussal a Fejérhegyen túl vagyom, és az elmúlt héten Holics várát discretióra megvette, az mint is a benne lévő 130 német tisztetül nálunk szolgálatot vett...” Ld. THALY, 1873. 379. Nem tudjuk, hogy a kérvényíró által említett „német beszélés” ez előtt, vagy később következett-e be.

<sup>xxxvi</sup> Olvashatatlan helynév.

<sup>xxxvii</sup> Olvashatatlan helynév.

hordták vermes jóságomat az Várb[a], marhámát el hajtván, eleitül fogvást pedig fegyverrel Méltosaghos Fejedelmet, nem külemben az hazánk szolgálattyát is mind eddig végbe vittem, minden fűzés nélkül meg eltörhettem<sup>141</sup> cseledemmel edgyűt, hogy az Meltosaghokat ne busétcsam, fel adósításommal is;<sup>142</sup> Kérem az okáért nagy aláztatossan Na[gysá]gh[o]dat, méltotassék kegyes gratiáját szegény szolgálájához nújtani, és engem gratiájáb[a] venni, valamelly fiscalis jóságból jutalmássát<sup>143</sup> tenni, az kiből el élhessék cseledemmel, vagy pediglen in natura assignatíot bizonyos helre ki adatni rendelés képpen; Melly nagy kegyes gratiáját aláztatossan meg igyekezem szolgálnom. Maradván Na[gysá]ghod

Leg kissebbik szolgálja  
Bako Janos Fő Hadnagy m. p.

(A külső címzés lapján valószínűleg Bercsényi kancelláriáján rávezetve:)  
Ezen Instantia dirigáltatot Labsanszky U[ra]mhoz.

## 82.

### **A nyitrai ferences gvárdián gróf Bercsényi Miklósnak**

*Nyitra, kelet nélkül (1705)*

*(Eredeti)*

*Valami kevés bort kér a kolostor részére a jókői fiskalitásból.*

*(Címzés nincs.)*

Méltosághoss Fő Generális Uram.

Ezen aláztatos Instántiamot nyűtom [!] Na[gysá]g[o]dhoz, mivel

---

<sup>141</sup> Értsd: eltértem, azaz elviseltem

<sup>142</sup> Vagyis kölcsönt vett fel.

<sup>143</sup> Azaz: jutalmazást

megh fogyatkozot az mi Klastromunk borbul; Kérem azért alázatossan Na[gysá]g[o]dat, méltóztassék Jókői fiscális borokbul valamely keveset deputálni az mi számunkra. Ezek után éltesse, s boldogítsa Isten Na[gysá]g[o]dat szeghény Hazánk vigasztalására.  
Na[gysá]g[o]dnak

Alázatos Istent imádo  
szolgáló Káplánnya  
Pater Tary  
Nittrai Quárdián m. p.

**83.**

**Az Árva megyei katolikus papok beadványa**

**Labsánszky Jánoshoz**

*Hely és kelet nélkül (1705)*

*(Eredeti, végig egy kéz írása)*

*Tudomásukra jutott, hogy Bercsényi Miklós főgenerális udvarában tartózkodik, ezért fordulnak hozzá, és kéri, hogy támogassa előtte súlyos sérelveik orvoslását. Árva megyében az evangélikus urak a parókiákat, iskolákat és tartozékaikat elfoglalják és az evangélikus papoknak adják át. Üldözésük bizonyítékai: az egyházi személyek véresre verése, mint a dubovai plébánossal történt. Az egyházak földjeit erőszakkal elfoglalják, a kubini plébánost bebörtönözték, a váráljai plébánost pedig, nem tudni, mi okból, a vár kapitánya fogatta el. Tresztenán némely lakosok megtámadták a templomot és a parókiát, és mivel a plébános nem engedte be őket, kívülről megrongálták az épületet, majd erőszakkal, énekelve elfoglalták azt. Utóirat: A várból küldött jött, hogy minden kelyhet, egyházi edényt a várban fognak őrizni.*



(Külső címzés:)

Perillustri ac G[ener]oso D[omi]no D[omi]no Joanni Labsansky  
de Eadem Excell[entissi]mi D[omi]ni Comit[is] D[omi]ni Nicolaj  
Bercsénj Regni Hungariae Supremj G[ene]ralis Consiliario  
(salvo alieno Titulo) D[omi]no D[omi]no Patrono Nobis grati-  
osissimo, col[en]d[issi]mo.<sup>144</sup>

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)

Perill[ust]ris ac G[e]n[ero]se D[omi]ne D[omi]ne Fautor et Pat-  
rone nobis Colendissime.

Salutem et obligatissimor[um] servitior[um] nostror[um] p[ro]-  
pen[sionem].

Ex fide dignis Viris intelleximus, quod Perill[ust]ris ac G[e]-  
n[ero]sa D[omi]natio V[est]ra in Aula Excellentissimi D[omi]ni  
Supremi Generalis Nicolaj Bercsénj existeret, id pro solatio  
nostri multum autumantes Perill[ust]rem ac G[e]n[ero]sam  
D[omin]a[ti]onem V[est]ram pro Gloria Dei et incremento Sanc-  
tae Matris Ecc[lesi]ae plura facere posse unanimibus votis  
Eandem Perill[ust]rem ac G[e]n[ero]sa[m] D[ominationem] V[est]-  
ra[m] requirendam esse duximus, quatenus apud Excell[entis]-  
simu[m] D[omi]num Supremum G[e]n[era]lem dignaret[ur] Nos  
hic afflictos et<sup>xxxviii</sup> nimir[um] pressos pro dexteritate sua juvare,  
proq[ue] majori emphasi nostram Instantiam promovere. Hic in  
Nostro Co[m]m[un]itatu Arvensi nitunt[ur] D[omi]ni Evangelici  
templa, parochias, scholas et omnes appertinentias occupari,  
ac a Catholicis Ministris ad Evangelicae transferre. Habent[ur]  
horum indicia: sacrilegae percussiones et cruentationes per-  
sonar[um] Ecclesiasticar[um], accidit D[omi]no Parocho Dubovi-  
ensi. Violentae agror[um] Ecclesiasticor[um] occupationes exem-  
plum factum in D[omi]no Plebano Kubiniensi Incarcerationes;  
actu experit[ur] D[omi]nus Parochus Subarcinsis [!], qui propter  
non scimus quas rationes heri sacro finito per D[omi]num  
Arcis Capitaneum in arestum est acceptus. Item die 17.

<sup>144</sup> A címzés mellett néhány egykorú összeadási művelet.

<sup>xxxviii</sup> A kötőszó az eredetiben tévedésből megismételve.

sepelivimus unum á medio nostri Parochum Oppidi Trsten-  
niensis, inde post alitum Nostrum aliqui Trstennenses Pa-  
rochiam et ipsum templu[m] sunt aggressi, verum non valentes  
Parochiam propter substitutum residentem ingredi, Ecclesiam  
prius foribus perfractis violenter invaserunt et occuparunt  
cum cantu in ipsa peracto. Id[cir]co iterato enixe rogamus  
Perill[ust]rem ac G[e]n[ero]sa[m] D[ominationem] V[est]ra[m]  
inquantu[m] pro solatio multar[um] animar[um] et incre-  
mento Sanctae Matris Ecclesiae in D[omi]no dignata fuerit  
judicare exis[tent]em altissimo iudicio et dexteritati diem re-  
linquimus Perill[ust]rem ac G[e]n[ero]sa[m] D[ominationem]  
V[est]ra[m] divinae protectioni [com]mendantes precitus et  
sacrificiis manemus  
Perill[ust]ris ac G[e]n[ero]sae D[omi]na[tio]nis V[est]rae

Obsequentissimi et obligatissimi

Capellani  
Parochi Arvenses Romano  
Catholici etc.

P. S. Recte dum has continuassemus, accurrit Nuntius ab  
Arce, quod omnes res, cistae et his simili primo obsigilatae  
essent et dein ad Arcem abreptae.

#### 84.

#### **Bezegh Gábor levele Labsánszky Jánosnak**

*Hely és dátum nélkül (1705)<sup>145</sup>*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Ma ide érkezik a fejedelem, a németek átjöttek a Dunán és  
Födémesnél táboroznak. A commissariatusságnak néhány ezer*

---

<sup>145</sup> Herbeville hadmozdulatai alapján a levél 1705. augusztus 1. és 3. között íród-  
hatott.

*forintot adott, de Prileszky Miklós pénzét nem engedték abból kivenni, Mocsonokon Setét Ferenc fogja megadni.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Joannj Labsanszky Juniori  
Suae Serenitatis Principalis Consiliario et Domino etc. Affini  
confidentissimo. Nitriae.

*(Papírba nyomott gyűrűspecst.)*

Bizodalmas kedves Sogor Uram.

Okolicsany Pál Ura[m] eze[n] orában bé érkezet, bizonyos-  
sa[n] beszéli eő k[e]l[g]ye]lme Méltóságos Fejedelem k[e]l[g]ye]l-  
mes Urunk eő Na[gysá]lga may nap bé érkezik, ha csak időnek  
folyására nézve meg ne[m] változik. Setét Ferencz ma gyűtt  
az taborrúl, beszéli német ura[m] Nagi Magyar Duná[n] által  
gyűtt Fődemessy<sup>146</sup> Réteken fekszik, hane[m] ha ez változtatna  
meg Urunk be jűvetelit. Prileszki Miklos Ur[am]na]k köteles  
szolgálatomat, may nap adta[m] Commissariatussagnak enne-  
hány ezer forintokat, az eő k[e]l[g]ye]lme pinzét ki akartam  
vennem, de nem engedték, mondva[n] Csáky Istvá[n] Ura[m]  
hire nélkül ne[m] meri meg p[ro]bálni, hane[m] assecurált,  
recognitioval küldgye emberét Mocsonokra, csak Setét Uram-  
hoz akar meg ma, mind[en] bizonyal meg adgya. Ha időm  
engedi eőrőmest le rándulnék meg ma k[e]l[g]ye]lmetek udvar-  
lására. Ajánlva[n] magamot K[e]l[g]yelme]d affectiojab[an]. Ma-  
radok  
K[e]l[g]yelme]d[ne]lk

Igaz köteles szolgálja sogora  
Bezegh Gábor m. p.

Az sucursus eőrőmest értené[m] ell érkezette Beczkóbúl.

---

<sup>146</sup> Nagyfődemes a Kis-Dunától északra, ma Vel'ké Úfany.

85.

**Két katonáskodó szegénylegény**

**gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Hely és dátum nélkül (1705)*

*(Eredeti. Végig, mindkét aláírás is, egy kéz írása)*

*Fandli Ádám és Lehotai András szegénylegények romlott állapotukban valami segítséget kérnek a főgenerálistól.*

*(Külső címzés nincs.)*

Méltóságghos Fő-Generalis K[e]l[gye]lmes Urunk.

Nagy alázatossan botsánatot várjunk [!] N[agysá]g[o]dtúl, hogy tovább is mérészelünk N[agysá]g[o]d[a]t derék sok gondgyaj közt búsétanunk, bizván N[agysá]g[o]ddal termet maghához folyamodó minden alázatos szívűkhöz [!] való N[agysá]g[o]d kegyességéb[en], kit örök emlékezetre s dicséretre méltó N[agysá]g[o]d nyilván való ellenségheinek is bőv példairól tanulván, tellyes reménség[ü]nk vagyon, nem leszünk első, Na[gy]sá]g[o]d Méltóságghos Urj gratiájához alázatossan folyamodván hogy el vettessünk, annyival is inkább tudván Isten eő Szent Főlséghe és Mélt[óságos] Fejedelem K[e]l[gye]lmes Urunk után egyedül N[agysá]g[o]d Méltóságghos Urj gratiája segíthet ezen sorsunkon, kib[en] mások miat estünk. Kérjük azért nagy alázatossan N[agysá]g[o]d[a]t, méltóztassék sok gondgyaj közet kegyes szemeivel tekénteni eze[n] alázatos könyérghésűnk, és tekéntvén szeghény leghénység[ü]nk, s mostani romlás[ü]nkat kegyes reflexióval leni hozzánk. Melly N[agysá]g[o]d hozzánk való Mélt[óságos] Urj gratiájáért hogy Isten eő Szent Főlséghe N[agysá]g[o]d[a]t tovább is minden dolghaib[an] boldoghécsa megh nyomorodot Hazánk szerencsájére, és minyaj[ü]nk öröme, eő Sz[ent] Főlség[ü]két jmádni ne[m] szü[n]vén, maradunk N[agysá]g[o]d[na]k mint K[e]l[gye]lmes Urunk[na]k

Alázatos szolgálj  
Fandlj Adam és  
Lehotaj András m. p.

86.

**Okolicsányi Mihály levele Labsánszky Jánosnak**

*Hely és dátum nélkül (1705)*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A fejedelemhez kell mennie, de már intézkedett, hogy a fiskálításokból tutajon különböző anyagokat szállítsanak Bercsényi Miklós építkezéséhez. Részére is küld egy tutaj deszkát.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso Domino Domino Joanni Labsanszky de Eadem Serenissimi Transylvaniae Principis ac Domini Domini Francisci Rakoczi de Felső Vadasz etc. etc. Consiliario etc. Domino etc. Affini colendissimo.

*(Gyűrűspecst nyoma.)*

Bizodalmas nagy jó akaro Uramnak Soghor Uramnak ajánlom köttőles szolgálato]mot K[e]l[g]y]el[me]d[ne]k.

Enékem Kegyelmes Urunk parancsolattjaból eő Fejedelemsigéhez köllőtvén menem, az szalak<sup>147</sup> iránt olly dispositiot tőttem, hogy le menet insinualyak maghokot az szalasok Soghor Savodszki Sandor Rationum Exactor Uramnál, eő K[e]l[g]y]elme fogh disponalni medigh menjenek velek, irtam ugyan Trencsiny Varmegyei Vice Ispany Uramnak is az aránt,<sup>148</sup> tudom correspondenter lesznek eő k[e]l[g]y]elmek. Én ex parte Fiscali el jűvő keden le foghom küldeni Meltosaghos fő Generalis Uram[na]k eő N[agysá]lghanak Nemes Vármegyék által megh ígértt szalokon kivől két talp<sup>149</sup> sindelt, egyell deszkat, leczeket is egyell, ahoz hat jó csatornyat,<sup>150</sup> kikről Méltóságos Ur előtt, alázatos szolgálatomnak repraesentalasaval emlékezetet tehet K[e]l[g]y]el[me]d, az dlaska is,

---

<sup>147</sup> Szalak: tutajok

<sup>148</sup> Trencsén vármegye alispánja: Madocsányi Miklós

<sup>149</sup> Talp: ugyancsak tutajt jelent

<sup>150</sup> Így! Jelentését nem tudom.

vagyis lapos kő már száz üllel<sup>151</sup> készen van, egy hét alatt más száz ülj is megh megh készüly, csak az Arva vize megh szaporogyék, azonnal le fogh [!] küldeni Arvai Vice Ispany Uram,<sup>152</sup> mivel eő k[e]g[y]elmére biztam in absentia mei az dolghot. Egy talp deszkát k[e]g[y]elmednek, másikat penigh Soghor Prileszkj Uram[na]k ugyan el jövő kedden Zavoczkj Uram kezéhez le foghom küldeni. P[rae]ter promissu[m] Comitatus, nem árt ha írnya fogh k[e]g[y]elmed eő k[e]g[y]elmének hova fordécsa. Ma holnap a' N[emes] Vármegyék is le foghnak küldeni szalokot mind K[e]g[y]elmes Fő Generalis U[ramna]k, mind penighlen K[e]g[y]el[me]d[ne]k. Ezek után maghamot ajánlom az K[e]g[y]el[me]d tapasztaltt jó akarattjában s affectiojab[an], maradok  
Kegyelmednek

Köteles szolgálója soghora  
Okolicsany Mihaly m. p.

## 87.

### **Mráz Mátyás kapitány folyamodványa gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Hely és dátum nélkül (1705)*

*(Eredeti, egy kéz írása)*

*Már Eperjes ostroma alatt is, most pedig Bazin megvételekor ismét agyonlőtték egy lovát, amely 100 forintot ért. Segítségét kéri, hogy új paripát vehessen.*

*(Címzés a kérvény külzetén:)*

Meltosságos Feo Generalis Székessy Groff Bercsény Miklos,  
jó Kegyelmes Uramhoz eő Nagysághához Alázatos supplicatiója  
Az belül meg irt Instansnak.

---

<sup>151</sup> Ől = 1,89 m

<sup>152</sup> Árva vármegye alispánja: Okolicsányi György

Nagy jó K[e]g[ye]lmes Uram!

Eleitül fogva édes Hazánk, és Országunk mellet fegyvert kött-  
vén már alkalmas ideje hogy hevet, hideget szenyvedek, s sok  
rendbéli veszedelmekb[en] fordúltam meg. Eperjes alat egy  
lovamot lőtték meg alatta[m], és leg közeleb most is Bazin  
Várossa meg vételének alkalmatosságával,<sup>153</sup> hasonlóképpen  
egy jó 100 forintos paripámot alattam lőttek meg: mint hogy  
pedig ez iránt másokhoz N[agysá]ghod ajánlot k[e]g[ye]l-  
mességét értette[m], én is azok közöt N[agysá]ghod leg kisebb  
szolgája lévén, alázatossan reménkedem N[agysá]ghod[na]k,  
valamely paripának meg szerzése iránt méltosztassék N[agy-  
sá]ghod hozzám is jó k[e]g[ye]lmességét mutatni, hogy annal  
serényeb[en] N[agysá]ghod, és az Nemes Ország szolgálattya-  
b[an] tudhassak foglalatoskodni: N[agysá]ghod k[e]g[ye]lmes-  
ségét életem fottaig alázatossan meg szolgálni el nem mu-  
latom: Várván k[e]g[ye]lmes választ, maradok  
N[agysá]ghod[na]k jó k[e]g[ye]lmes Ur[am]na[k]

hóltig alázatos engedelmes szolgája

Mráz Mattyás: kapitány

Szalaÿ Pál Ur[am] Adjutántya m. p.

## 88.

### **Négy Nyitra várbeli tiszt beadványa valószínűleg gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Hely és dátum nélkül (talán 1705)*

*(Eredeti, egy kéz írása, az aláírások nem saját kezűek)*

*Czabay László, Czabaj György, Tar Márton és Kottja Sándor  
(Nyitra várában szolgáló kuruc tisztek) panasz: Nyitra vár-  
megye katonák állítására akarja őket kényszeríteni, mert nem  
a vármegye zászlaja alatt szolgálnak.*

---

<sup>153</sup> Bazin városát 1705. március 31-én foglalta el gróf Esterházy Dániel generális.

## Források

*(Semmiféle címzés nincs rajta.)*

Kegyelmes Urunk,

Nemes Nittra Vármegye némely tisztjei, azért hogy zászlójok alá köz katonául nem incorporáltattunk, noha itt is egyaránsu szolgálatban lévén, katonáknak exolutiojára compellálny akarnak, ha peniglen a' mi gázinkat arra fordéttjuk, így az szolgálatunk heában esnék, kit Na[gysá]ghod sem kíván, Kegyelmes resolutioját várván. Na[gysá]ghodnak mint K[e]l[ye]lmes Urunknak

Holtig alázatos szolgálai  
Nittra Várbeli Tisztek

Czabay Laszlo m. p.

Czabaj György m. p.

Tar Márton m. p.

Kottja Sándor m. p.

## 89.

### **Töredék, egy levél utóirata**

### **(Vélhetően Madocsányi Miklós Labsánszky Jánoshoz)**

*Hely és keltezés nélkül (1705. május ?)*

*(Eredeti)*

*Puchón 3 vég zöld és 3 vég kék posztót szerzett, hova küldje és ki fogja kifizetni? Az itteni fiskális birtok jövedelméből nem telik rá, mert a kirótt lovasok kiállításra sokba került, mintegy 1000 tallért pedig Egerbe küldött a fejedelem parancsára. (A töredék témája szerint a 18. és 19. sz. levélhez kapcsolódik, írója tehát valószínűleg Madocsányi Miklós, kelte pedig 1705. május eleje lehet.)*



P. S. Puchoi három zöld három pedig kék végű granat posztónak<sup>154</sup> le küldéséről miképpen méltosztatik disponálni Méltossághos Generalis Uram, ha le köllé küldenem, vagyis pedig itten Beniczky Mártony Uram[m]al megadattya az árát eő N[agysá]gha, mivel annak exolutioja nehezen ki sülhet jde való fiscalitásból, minthogy dominiumokra vettett soldosok[na]k elő aletassára csak ne[m] egész p[ro]ventussokat ki adtak a' tisztek, a' ki penigh megmaradott volt, aztat e' napokb[an] kezemhez szolgálhatván circiter ezer tallérigh valót Egerben fel küldettem, K[e]l[g]y[e]lmes Urunk eő N[agysá]gha két rendbéli parancsolattya szerint, el varom azarant való dispositiojat az M[é]l[tósá]ghos Urnak.

90.

**Mérey István levele minden bizonnyal  
Labsánszky Jánosnak**

*Hely és dátum nélkül (1705 lehet)*

*(Eredeti, végig saját kezű írással)*

*Babotaival semmiképpen nem akar együtt dolgozni, mert garazda ember. Az elmúlt évben a saját anyósát is kivont karddal fenyegette, és csak Lauró István jelenléte mentette meg a helyzetet a súlyosabb következményektől. Egy Luzny nevű radosnyai legény, akit korábban a nyitrai püspökök is alkalmaztak, megfelelő volna.*

*(Címzés nincs.)*

Bizodalmass joakaró nagy Uram Sogorom.

Ajánlom köteles szolgálatomatt K[e]l[g]y[e]l[me]d[n]k. Ha lehet, azt a' Babotait ne rendelje K[e]l[g]y[e]l[me]d közinkb[en]; mert garazda ember, tavaly a' Napáyat is mezételen kardall persequálta Radosnyán, ha Lauró Istvány Ur[am] jelen nem lett

---

<sup>154</sup> Gránátposztó: értékes, festett posztófajta

vólna, nem tudom, mi történik vala. Hiszem más processusban is lehet accomodatioja; de én bizony nem kívánok vele lennem, azelőt is a' praefectus vólt csak azon dézmákban a' tisztartóvall: vagy ha anny gratiam nem lehet K[e]g[ye]ll[me]tek előtt, legyen más valaki harmadik, böcsulletes qualificatus legény Luzny radosnáj lakos, méltóztassék akár azt adny közinkben, a' nittrai püspökök is mindenkor applicálták azt az subjectumot vagy azo[n], vagy más dézmákra. Magham mentem vólna K[e]g[ye]ll[me]tek szolgálattyára; de nem akarok alkalmatlankodno[m], mivel tudom tenger foghlatosságit K[e]g[ye]ll[me]tek[ne]k, ha mindazonáltall parancsol; vagyok és liszek végigh K[e]g[ye]ll[me]tek[ne]k

Igaz köteles szolgálata  
Mérey István m. p.

91.

**Balogh István, Esze Tamás ezredének vicekapitánya  
gróf Bercsényi Miklósnak**

*Hely és dátum nélkül (1705)*

*(Eredeti, végig egy kéz írása)*

*Hadgyűjtés céljából a Felföldre kell mennie, útiköltséget, elmaradt fizetésük és a katonák fogadására pénz kiutalását kéri.*

*(Címzés a külzeten:)*

Az M[é]ll[tósá]ghos Groff Szekesy Bercsény Miklos Fő Com-mendirozo Generalis jo K[e]g[ye]llmes Urunk Eo N[agysá]l-ghanak alázatos Instantiaja. Esze Thamas V[ice] Capitánya.

Kegyelmes Uram.

Mint hogy hadaknak gyuitetésére Fel Foldre köll mennem; Kérem azért alázatosan N[agysá]lghodat, meltoztassék egyne-hany forintot k[e]g[ye]llmesen assignaltatni uti kulcseghet,

ugy az ho penzunket is a' ki hatra vagyon, hollott K[e]l[g]l[ye]l-  
mes Ur[am] had foghadásra valamely summát meltoztatnek  
rendelni, assecurat[us] lehet K[e]l[g]l[ye]lmes Ur[am] N[agysá]-  
ghod, számosabb és fellyesebb haddal jövők föl. Elvarom  
K[e]l[g]l[ye]lmes Gratiaját és maradok  
K[e]l[g]l[ye]lmes Ur[a]m[na]k N[agysá]ghodnak

alazatos szolgálhaja mellette[m]  
lévő Hadnagy Uraimekal egjiött

Balogh Istvan, Esze Tamas  
Ezerének Vice Capitanya.

**91/a**

**Labsánszky János és Prileszky Pál instrukciója  
a dézsmálással megbízandóknak**

*Hely és keltezés nélkül (1705 eleje lehet)*

*(Eredeti, saját kezű aláírással)*

*Mint a fejedelem és Bercsényi Miklós főgenerális által kineve-  
zett teljhatalmú dézsmabérlők, az ebben az évben a dézsmá-  
lást végző személyek részére az alábbi útmutatást adják ki.*

*1. A dézsmáló urak kötelesek magukat szigorúan tartani  
ehhez az instrukcióhoz, nehogy a fejedelem rosszallását, vagy  
az általuk kiállítandó reverzálisban foglalt büntetést kelljen  
elszenvedniök. 2. A dézsmálandó helységek vezetőit időben  
értesítsék, a jobbágyok, a házas és a házatlan zsellérek, a külső  
birtokosok neveit írják fel, eskü alatt hallgassák ki, és így a bá-  
rány, gabona, méh és más dézsmálandókat pontosan mérjék  
fel, jelöljék ki, hogy kinek mennyi a kötelezettsége, és hogy ter-  
mészetben vagy pénzben szedik-e. 3. Zsellérektől, iparosoktól,  
parasztok szolgáitól és más, dézsmálandó javakkal nem ren-  
delkezőktől 12 dénár kereszténypénzt (pecunia christianitatis),  
az aratóktól 6 dénárt szedjenek. Ez a dézsmálóké. Ha valaki  
a törvényes tizedet megtagadja, terményét el kell kobozni, ebből*

## Források

kivéve a tizedet, a maradék harmada a dézsmálóé, a többivel el kell számolni. 4. Az összegyűjtött tizedről gondoskodjanak, hogy kár ne keletkezzék benne. A gabonát a csépléshez asztagba kell rakni, és régi szokás szerint eskü alatt a helységnek kár nélkül kell megőriznie. 5. A pásztoroktól 30-30 dénár szedendő. Ahol a bárányok vagy méhkasok száma 10 alatt van, 4-4 dénár; kecskénél 3 dénár jár, ez a dézsmálóké. Amely föld után a parasztok a földesúrnak negyedét vagy kilencedet adnak, tizedet is kell fizetniök. A földesúr által paraszttal műveltetett allodiális föld után is jár tized. 6. Összehívatra a bírakat, a bányászmestereket, a jobbágyokat, a zselléreket, a külső birtokosokat, neveiket és boraikat írják össze. Ha valaki ezt megtagadja, az előírt módon kobozzák el borát. A bordézsmá pénzén nem váltható meg. 7. A tizedek negyede és a negyedek negyede, vagy tizenhatod (sedecima) a katolikus plébánosoknak mind gabonából, mind borból pontosan kiadandó. A bányászok ajándékait („muneralia montium”: kappan, kenyér, zab) szintén meg kell követelni. Általában alapelv: ami után a földesúrnak kilencedet vagy cenzust fizetnek, az után tized is jár. 8. A dézsmálók mindenről kötelesek pontos kimutatást, számadást vezetni. Ha a paróchusok, bírák és bányászok előtt a tized, negyed, tizenhatod körül valami nehézség támad, kimutatásaikat 15 nap alatt elő kell adniok. Az összegyűjtött bárányok felhasználásáról a Hadi Commissariatussággal működjenek együtt, a borokról pedig a fiskális prefektussal. Helység ne maradjon dézsmálás nélkül, ha instrukciójukban körzetükben („processus seu cultelli”) nem minden helység volna nekik kijelölve, azonnal jelentsék.

## Instructio

### Pro Dominis Serenissimi Principis decimatorib[us]

Nos infra scripti Serenissimi Transylvaniae Principis ac Domini D[omi]ni Francisci Rákóczy de Felső Vadász etc. (Titulus) Domini Nobis Benignissimi Consilarii, et per Excell[enti]ssimum Dominum Supremum Generalem, D[omi]num Comi-

tem Nicolaum Bercsény de Székes etc. Suae Serenitatis Principalis absolutum Plenipotentiarium declarati decimarum arendatores, notum facim[us] per p[rae]sentes; Qvod nos ex attributa nobis facultate et munere huncce officii nostri, servitioq[ue] Suae Serenitatis et publico Regni bono id exigen[tis] d[omi]nis constitutis decimatorib[us] hancce sub certa poena in reversalib[us] expressata, in omnib[us] punctis stricte observandam extradederim[us] Instructionem, et quidem

Primo.

Ante omnia domini decimatores memores obligationis reve[r]salium nobis datarum, uti et honoris, existimationis ac conditionis suae omnimode p[rae]sentis Instructionis nostrae punctis sese ita accomodare studebunt, ne vel in minimo aberrando, indignationem Suae Serenitatis, simul ac poenam in reversalib[us] expressatam experiri necessitent[ur].

Secundo.

Decimatores se ad decimandi loci judicem in tempore conferentes, ibidem convocatis juratis incolis universorum colonorum, inquilinorum, subinquilinorum et extraneorum nomina conscribant, ac sub juramento eosdem examinando, agnellos, frumentum, apes et alia omnia decimari solita rite et destincte specificent. Ad capetiam aut crucem quot manipuli numerentur, apponant, nec loco decimae in natura provenientis, pecuniam exigere, tanto min[us] pro se reservare praesumant.

Tertio.

Ab inquilinis, mechanicis, famulis rusticorum, caeterisq[ue] quibusvis res decimales non habentib[us] pecunia Christianitatis id est denarii duodecim, item a quolibet messore denarii sex exigantur, qui proventus decimatorib[us] indulgetur. Si autem de justa decima alicubi suspitio oriretur, perlustrando decimator ea, de quibus suspitio orit[ur], omnia dene-

gata in contrabantum sumat, ex quo contrabanto, excisa decima, tertiam partem pro se tollat, reliqua ponat ad rationes.

Qvarto.

Decimatores res decimandas aptas congruas et quo meliores exigant, exactasq[ue] ita accomodent, ne damnum subsequatur. Structorib[us] acervorum a centum capetiis pro fatigio una capetia det[ur], aut prout conveniri poterit. Trituratores immediate conducant, eosdemq[ue] adjurent, et secundum loci consuetudinem citra damnum Suae Serenitatis contentent. Frumentiq[ue] et aliarum rerum eousq[ue] curam gerant, usq[ue] dum secundum mandatum Suae Serenitatis Principalis ad loca debita omnia resignata fuerint.

Qvinto.

Rusticus ante decimationem necessitate coactus frumentus inferens, prius indicet iudici, aut exposit decimatori, alioquin contrabantum desumet[ur]. A pastorib[us] denarii triginta exigant[ur], verum qui manipulis contentant[ur], proportionate taxandi sunt. Item ubi agnelli aut apes infra decimum numerum exstiterint, a quolibet denarii quatuor, a capreolis vero denarii tres pendantur, et hoc pro parte decimatorum. Ex terris rusticorum, ubi d[omi]nis terrestrib[us] quarta aut nona p[rae]stat[ur] justa exscindat[ur] decima, serio animadvertendo ne in p[rae]statione decimae aliqua committant[ur] fraudes, dum videlicet nonnulli domini et nobiles rusticanas terras allodiaturis aplicando, terras allodiales rusticis assignatas, cum defraudatione decimae, easdem curiales terras decimationi minus subiacere asserunt, aut rusticis praetensire [?] inquilinis, vel aliis rusticanas terras, quasi ad usufructuandum permittentes, pro dicatam decimam, deversis sub titulis pro se intercipere praesumunt. In quib[us] utriusq[ue] ordinis casib[us] justa exigat[ur] decima. Si autem aliquis se a decima exemptu[m] allegaverit, doceat, alias sine mora difficultates perscribant[ur] nobis. Ast si

quispiam ingesserit se in decimam, demonstret arendatorias, illis se decimatores accommodare studebunt.

Sexto.

Respectu decimae vini.

Decimatores condescendant judicem, vel magistrum montium, ibidemque nomina subditorum, inquilinorum aliorumque incolarum et extraneorum urnarum et vini quantitatem et qualitatem sub juramento conscribant, et si quid denegatum fuerit, decimator[es] modo praescripto in contrabantum sumant. Vinum pecunia non redimat[ur]: imo bonum et quo melius exigat[ur]. Vasa bene mensurent[ur] et schedis omnia specificè distinguantur.

Septimo.

Quartae decimarum et quarta quartarum, seu sedecimae parochorum catholicorum, tum frumenti, tum vini, rite extrahuntur, muneralia montium, utpote: capones, panes et avena, diligent[er] exigant[ur]. Neque decimatores apud judices aut magistros montium (qui ex ea ratione ab omni decima eximuntur) frustraneas expensas causent. Denique circa exactionem decimae intelligit[ur]: Quicumque solvit nonam, vel censum domino terrestri, eundem ab illis, a quibus solvit, ad decimam quoque praestandam teneri.

Octavo et ultimo.

Decimatores, peracta universa decima, pura et distincta partialia et regesta, cum specificatione nominum personarum et locorum, perceptorumque et erogatorum conficiant, qualitatemque et quantitatem, imo etiam defectum rerum decimari solitarum, clare exprimant. Et ut haec evidenter demonstrantur, fiant universa in praesentia dominorum parochorum, judicum et magistrorum montium, ut ab iisdem de decimis, quartis et sedecimis ac aliis circa quae difficultas oriri posset, sufficientes quietantias fidelium servitiorum suorum habere, eaque peracta decimationis plenitudine, intra quin-

denam cum regestis et partialib[us] suis producere valeant. Qvib[us] adderetur d[omi]n[is] decimatorib[us] pro seria animadversione, ubi agnelli percipientur, ut peracta agnellorum decimatione, vel interea temporis quoq[ue] quantoti[us] Inclyto Commissariatui bellico notificent quantitatem agnellorum et quocunq[ue] depellendos commiserit, eo depellant[ur], acceptaq[ue] super resignatis quietantia, ead[em] in dandis eatenus rationib[us] acceptabit[ur]. Item ubi procreatur et percipietur vinum, mature ita rem considerent, ut conjecturaliter quot urnae necessariae putabunt[ur], desuper district[us] illi[us] fiscalem d[omi]nu[m] praefectum requisitum habeant, ne si quod damnum exposit circa decimale vinum emergerit, d[omi]n[is] decimatorib[us] imputet[ur]. Et pro ultimo. De qvantitate omnis generis frumenti in granis postea existen[tis], dominum districtualem illius Comitatus ubi decima exigitur, commissarium certiovent, ut in tempore de eod[em] disponere possit. In quo p[rae]missae decimationis modo et ordine, ne absq[ue] p[rae]statione decimae aliqua loca maneant. Si aliquis dominorum decimatorum adverteret, p[rae]ter in arendam locata, ubi arendatio fuit, et aliis cultellis applicata, in sua instructione non esse omnia loca processus, seu cultelli sibi concrediti specificata, desuper nobis scribat, ut investigare possim[us], an re vera de decimatione ejus disponendum veniret, vel jam dispositio facta haberetur. Et haec sunt pro instructione d[omi]n[is] decimatoribus data.

Joannes Labsánszky m. p.  
Paulus Prileszky m. p.

*(Az irat szélén bemetszett és visszahajtott papírba nyomott gyűrűspecsétek.)*



92.

**Petrőczy István tábornok levele Labsánszky Jánosnak**

Szklabinya, 1706. április 23.

(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)

*Bár sok kárt vallott, Szlopnaynak visszaadja a termésből azt, ami még megmaradt. Egerben szeretne vele találkozni.*

(Külső címzés:)

Tekintetes Nemzetes Lapsanszky János Ur[am]na]k K[e]g[ye]l-  
mes Urunk eő N[agysá]gha és N[emes] Confederált Statussok  
Senatorának, s a N[emes] Cancellaria Directorának etc. Jóa-  
karó Uram[na]k eő k[e]g[ye]l[mé]nek adassék.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst. A címerképből csak a sisakdisz-  
ben ábrázolt, kiterjesztett szárnyú madár vehető ki.)

Jóakaró Uram[na]k K[e]g[yelme]dnek.

Ajánlom kötelességgel való szolg[álat]o]m[a]t. K[e]g[yelme]d  
levelét vettem Szlopnay Ur[am] dolgáb[an] mit írjon értem.  
Juthat eszéb[e] K[e]g[yelme]d[ne]k Egerb[en] mi formáb[an]  
resolváltam vala maghamat eziránt, K[e]g[yelme]d és Beniczky<sup>155</sup>  
Uram előtt, úgy mint hogy a' mi nem distraháltattot s el nem  
kült, vissza adattom nékie; evel sem ugyan tartoztam volna,  
de hogy k[e]g[ye]l[mé]tek mellete faradot k[e]g[ye]l[mé]tekért  
meg cselekedtem, ha még gabonájáb[an] volna valami, meg  
hadtam a' tisztartómnak, vizsgálja meg és vissza adgya.

Meg gondolhattya k[e]g[yelme]d, anj esztendőktől fogvást sok  
káromat, pedig kicsoda refundálya? Mostani revolutiob[an] is  
minekelőte a Feleségem kezéhez vette ezen Jóságot, a' sok ott  
reponalt<sup>xxxix</sup> színát, gabonát Fiscus Uram<sup>xl</sup> kedve szerint distra-  
hálta, kirül csak halgatnom kell. Az mint tegnap írtam, most

<sup>155</sup> Beniczky László szenátor

<sup>xxxix</sup> A szó olvasata lehet „reperialt” is, amelyet a szöveg értelme is megenged.

<sup>xl</sup> E két szó egy külön jellel (+) betoldva a lapszélen: Fiscus Uram.

is kötelessen k[e]lgyelme]d[e]t kérem, maga indulásáru]l en-  
gem tudósétani ne neheztellye k[e]lgyelme]d, akarnám ha  
Egerb[en] együt lehetnénk. Ezzel l[ste]n éltesse k[e]lgyel-  
me]d[e]t szerencsésen marad[ván] Szklabj[nya] váráb[an].  
Die 23. April[is] A[nn]o 1706.  
K[e]lg[ye]ll[me]dnek

köteles szolgálhája  
Petrőczj Istvan m. p.

93.

**Mednyánszky János levele  
nagybátyjához, Mednyánszky Ferenchez**

*Pozsony, 1706. május 11.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A fegyverszünet alatt szeretne hazalátogatni a feleségéhez, út-  
levél elnyerése céljából már úr Labsánszky Jánosnak, kéri,  
hogy ő is forduljon hozzá. Egy másik levelét Mednyánszky  
Ferenchez küldte Somorjára. Most Csúnyban tartózkodik.*

*(Külső címzés:)*

Admodu[m] Reverendo in Christo Patri Francisco Mednyan-  
szky de Medgyes, Ordinis S[ancti] Franciscj Seraphicj Stric-  
tioris Observantiae<sup>156</sup> V[ene]rabilis Conventus Tyrnavien[sis]  
Guardjano etc. D[omi]no Fratri mihi colend[i]ss[i]mo. Tyrna-  
viae.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)*

Mint joakaró Batyam Ur[amna]k.

Aianlom böcsulettel valo sz[ol]gálatoma]t K[e]lg[yelmedne]k.  
Vette[m] enapokb[an] szegin feleseghem levelit, kib[en] aszt

---

<sup>156</sup> Szent Ferenc rendjének szigorúbb, obszerváns irányzata.

irja, hogy megh akar latogatni, igen akarnam tiszta szivbül szemb[en] lehetnék véle, értam specialit[er] soghor Labsanszky Janos Ur[amna]k, hogy ha ennek az armistitiumnak<sup>157</sup> alkalmatossagaval ki szerzené az passust számomra, eöremest magham által mennék k[e]g[yelme]tek udvarlasara, azmint is ra felelt eö k[e]g[yelme], kérvén azért szeretettel m[in]d joakaro Batjam Ur[ama]t K[e]g[yelme]d[e]t, ne szania faradsaghat, fordulna Soghor Ur[am]hoz szerzeni azon kívant passust, mehessek által, egy atallyab[an] itt tova[n]b ne[m] maradhatok. Isten szemb[en] jutatvan K[e]g[yelme]ddel coram plura, elvarom azirant K[e]g[yelme]d tudositasat, dirigalvan az magha levelit<sup>xli</sup> K[e]g[yelme]d Somoriab[an] Mednjanszky Ferencz Ur[am]hoz,<sup>158</sup> azonnal kezemhez fogia küldeni, mivel nem meszi vagyok Samariatul Chun<sup>159</sup> nevő falub[an]. In reliquo ajanlom maghamot K[e]g[yelme]d Atyafiusaghos Joakarattyab[a]. Maradok K[e]g[yelmedne]k

Kotelessen szolgáló Eöcse  
Mednjanszky Janos m. p.

Posóny 11. Maji 1706.<sup>160</sup>

---

<sup>157</sup> A béketárgyalások alatt 1706. április elejétől július 24-ig fegyverszünet volt a két fél között.

<sup>158</sup> A kiterjedt család hasonló nevű tagja.

<sup>159</sup> Csúny (Dunacsúny)

<sup>160</sup> Az ügghöz kapcsolódik a 96. sz. irat.

<sup>xli</sup> Utólag beszúrva: levelit

94.

**Báró Balassi Ádám levele Labsánszky Jánosnak**

*Kékkő, 1706. május 26.*

*(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)*

*Kéri, hogy ügyüket támogassa a fejedelmi tanács előtt. A részletekről Olasz Ferenc adhat információt.*

*(Külső címzés:)*

Per Illustri et Generoso D[omi]no Joanni Labsanský Serenissimi Principis Francisci Rakoczy de Felső Vadász Cancellariae Directori etc. D[omi]no Amico et Vicino Ob[ligati]ssimo.

*(Papírba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)*

Szolgálatomat ajánlom K[e]l[g]y[e]l[l]m[e]d[n]e]k, I[ste]n minden szerencsés sok jokkal algya megh K[e]l[g]y[e]lme]det.

Tudom tudva vagyom K[e]l[g]y[e]l[l]m[e]dnél dolgaink miben vadnak, kit is Olasz Ferencz Ura[m] eő k[e]l[g]y[e]lme megmondhat miben marat Egerben, az mint is memorialisim is eő k[e]l[g]y[e]l[m]énél vadnak, azért mint io akaro Uramat K[e]l[g]y[e]l[l]m[e]det kirem, ne terhelteék K[e]l[g]y[e]l[l]m[e]d is az Méltossagos Tanacz előtt promotealni dolgainkat, ha I[ste]n éltett K[e]l[g]y[e]l[l]m[e]d io akarattyát igyekezem megh szolgálni haladassal.<sup>xlii</sup> Ezel kívánom tanállya levelem frís jó egissighben K[e]l[g]y[e]l[l]m[e]det. Kékkő 26. Maji 1706.

K[e]l[g]y[e]l[l]m[e]d[n]e]k

Szeretettel szolgál

B[áró]<sup>xliii</sup> Balassi Ádám.

*(A lap alján:)*

Labsanský Ur[nak].

---

<sup>xlii</sup> Lapszéli beszúrás egy külön jellel („): haladassal

<sup>xliii</sup> A főúri cím hevenyészve lejegyzett kezdőbetűje B-nek és G-nek is olvasható, az irodalom szerint Balassi (Balassa) Ádám csak báró volt, de a konföderáció szövetséglevelét „G. Balassa”-ként írta alá.

95.

**Rajmanus Pál Ambró Pálnak**

Beckó, 1706. június 4.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Kéri, támogassa Bársony Borbálát, hogy engedélyt kapjon gyógyfürdőbe menetelre. Ebben Labsánszky János is bizonyára segíteni fog. A járásukba beszállásolt Ocskay László-féle század elvitelét kéri, mert a terheket a lakosság nem képes elviselni.*

(Külső címzés:)

Perill[ust]ri D[omi]no Paulo Ambro de Adamócz, Suae Sere-  
nitatis Principalis Districtuali Comissario Sup[re]mo etc. D[o-  
mi]no Compatri mihi Col[end]issimo. Tyrn[avi]ae.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét. A címerpajzsban ágaskodó orosz-  
lán, a sisakdíszben pedig háromágú koronán álló madár [galamb] látha-  
tó, és ez megegyezik a Rajmanus család ismert címerével.)*

*(A címzés lapjának hátoldalán a címzett feljegyzése:)*

Domini Pauli Raimony<sup>XLIV</sup> 5. Julii [!] exhibit[ae].

Bizodalmas jó akaró Komám Ur[am].

Bársony Borbalya Aszszony<sup>161</sup> dolghat s instantiáját, hogy  
tudniillik ednihany napra hévízben<sup>162</sup> mehessen, tovább is  
bizodalmassan recom[m]endálom K[egyelmed]n[e]k, kérvén  
kötölessen K[e]g[yelme]d[e]lt arra való enghedelmet eő K[e]-  
g[yel]mének in locis debitis obtineálni, és bár csak kezemhez  
dirigálni méltosztassék. Tudom Labsanskj János Ur[am] is,  
az réghi confidentiát és synceritast magha elűt viselvén,

<sup>161</sup> Ruttkay István Trencsén vármegyei labanc alispán felesége.

<sup>162</sup> A körzetben több fürdő is volt: Pöstyén, Stubnyafürdő, Vihnye – nem derül ki, melyikről volt szó.

<sup>XLIV</sup> A név utolsó betűje egyaránt olvasható y-nak és a latin -us végződés rövidíté-  
sének is. A név egyébként Rajman(n) és Rajman(n)us formában is előfordul.

abban seghéteni foghia K[e]g[yelme]d[e]t, ajanlván eő K[e]g[yel]mének alazatos szolgál[alato]m[a]t. Azomban oda való ocurentiakról ha enghem tudositani méltosztatna, gratiájúl venném K[e]g[yelme]dtül. Ocskay Ur[am] ezeribül egy zászló allya katonaság<sup>163</sup> száz lovasbül áló, p[ro]cessusunkba szalot Vaghon túl való falukra, s itt akarnak ad finem armisticii quartélyozni, p[ro] libitu tartattyák maghokat, az tisztek lovait abrakkal, maghokat pedig konyhára való állapotokkal s itallyal p[ro]videálni kől az szeghénséghek. Kiért is kérem K[e]g[yelme]d[e]t, könyörüllyön rajtunk, keressen modot, hogy ad alium p[ro]cessum p[ro]movealtassanak, mert Vármegye nem ghondol velünk. Választ várván, kívánom I[ste]n sokaigh éltesse K[e]g[yelme]d[e]t szeren[csésen]. Beczko 4. Junii 1706. K[e]g[yelme]d[ne]k

kötőles szolgálhaia Sogor Komia  
Raimany<sup>xlv</sup> Pál m. p.

P. S. Pater Győry Adam Ur[am] is örömet fűrdene.

96.

**Mednyánszky Jánosné Luzsénszky Anna levele  
ifj. Labsánszky Jánosnak**

*Beckó, 1706. június 9.*

*(Eredeti, csak az aláírás saját kezű)*

*Az úti engedély ügyében megkapta levelét. A passzust a Somorja-Rajka útvonalra kéri kiállítani, mert férjét az utóbbi helyen találja. (Az ügy előzményére ld. a 93. sz. levelet.)*

---

<sup>163</sup> A „zászló alja” ekkor még századot jelentett, a zászlóaljnak megfelelő egység korabeli neve battalio volt.

<sup>xlv</sup> Az aláírás is olvasható Rajman[us]-nak.

(Külső címzés:)

Tekén[te]tes és Vitézlő Iffiab Labsanszky Janos Uram[na]k  
etc. Nékem mint Kedves Batyám Ur[amna]k ő k[e]g[ye]lmének  
böcsüllettel adassék. Uyvarb[an].

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)

Mint Kedves Batyám Uram[na]k, anyanlom Böcsüllettel valo  
szolgalat[omat] k[e]g[ye]ll[me]dnek.

Isten kivanta szerencsés sok jókkal aldgya megh k[e]g[ye]ll-  
[me]d[e]t. I[ste]n Lattya már szégyenlem is annit Untatom  
k[e]g[ye]ll[me]d[e]t, szapora[n] alkalmatlankodva[n] Levelemmel  
k[e]g[yelmedne]k, de bizva[n] k[e]g[ye]ll[me]d szép Attyafiú-  
sagaban, tudom megh ne[m] jtil az arant k[e]g[ye]ll[me]d. Az el  
mult napokba[n] vévén becsüllettel k[e]g[ye]ll[me]d Levelét,  
passus ki szerzese<sup>XLVI</sup> jrant mitt jrjon, megh értette[m]. En  
azonnal jrtam Ur[amna]k ő k[e]g[yelméne]k, hol foghom talál-  
hatnom ő k[e]g[ye]llmét, adgya értesemre, ő k[e]g[ye]llme azt  
jrja, hogy Raykan talalom ő k[e]g[ye]llmét, Somoria[n] által  
ménvén, és így k[e]g[ye]ll[me]d kivansagha szerint a heleket  
adom értesere k[e]g[ye]ll[me]d[n]ek, ahoz képest részemre az  
kivant passust ne terheltessék ki szerzeny hova hamarab,  
mivel már Lassankint az aldot Armistium<sup>XLVII</sup> veghe is közel-  
ghet. Abbely hozam megh mutatot szép Attyafiusaghat s most  
velem tet nagy joakarattyát mind[en] jóval megh szolgálhnom  
igyekezem k[e]g[yelmedne]k. Kivánvan ezel hogy az Ur I[ste]n  
éltesse sokaigh szerencsessen k[e]g[ye]ll[me]d[e]t. Beczko die  
9. Junii 1706.

K[e]g[ye]ll[me]dnek

Nagy böcsüllettel szolgállo  
Luzinszki Anna m. p.<sup>164</sup>

---

<sup>164</sup> Az ügyre ld. még a 93. sz. iratot.

<sup>XLVI</sup> E két szó utólag beszúrva: ki szerzese

<sup>XLVII</sup> Így, tollhibából, armistitium helyett.

97.

**Majtényi Wolfgang levele Labsánszky Jánosnak**

Novák, 1706. július 7.

(Eredeti, végig saját kezű írással)

*Kéri, hogy szerezzen információt a most Nagyszombatban tartózkodó Mednyánszky Jánostól öccséről, Majtényi Ferencről, aki Németországban katonáskodik, és abban az ezredben szolgál, amelyiknek Mednyánszky is tagja volt.*

(Külső címzés:)

Perillustri Domino Joanni Labssanszky De Felsső Lapss, Serenissimi Transylvaniae Principis D[omini] D[omini] Francisci Rakoczÿ De Felsső Vadasz Intimo Consiliario et Inclÿtae Cancellariae Supremo Directori (Titulus) etc. D[omi]no Affini col[endi]ss[i]mo. Tÿrnaviae.

(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét töredéke.)

Perillustris Domine et Affinis mihi col[endi]ss[i]me.

Servitior[um] meor[um] obligatissimor[um] p[ro]m[ptitudi]nem. Ugy értettem Mednyanszky Janos Soghor Ur[am] kin volna mostan Nagy Szombadb[an], nagy gratiat miltoztattnik tennyé, ha megh tudna eő k[el]g[ye]lmitőly etsim, Maythénÿ Ferencz alapottyát, mi forman légyen Imperiumb[an] élé, vagy megh holt, úgy tudom constalna eő k[el]g[ye]lmenél, léven azon Reghimentb[en], mellyben volt az Ur Mednyanszky Janos Ur[am] eő k[el]g[ye]lme. Kévántam volna hozta volna az Isten eő k[el]g[ye]lmivel. Mely nagy jo akarattyát az Urnak kötőlessen megh szolgálnom igyekezem. Választ ha miltoztattik adni, kérem tsak Vice Ispani Hunyadi Andrásni Asz[szony] kezihez adni ne terheltezzik. De reliquo me favori et gratiae recom[m]endans maneo.



P[e]r[i]ll[ustr]is D[ominatio]nis V[est]rae

Servus obligatissimus  
Wolfgang[us] Maÿthénÿ m. p.

Novak, 7. Julii 1706.

98.

**Wranovics György levele Labsánszky Jánosnak**

Lopassó, 1706. július 15.

(Eredeti, végig saját kezű írás)

*Az inspektor úr meghagyásából Jókő várnagyával küldött egy urna bort, szalonnát, egy párat az ártányokból és egy mérő aszalt szilvát, a satrapa pedig közben néhány szárnyast. Mind-ezekhez fogadja jó szívvel.*

(Külső címzés:)

Perillustri ac G[ene]roso Domino D[omi]no Joanni Labsansky,  
Suae Serenitatis Principalis Intimo Consiliario et Cancellariae Supremo Directori etc. D[omi]no D[omi]no Patrono mihi Colendissimo. Tyrnaviae.

(A pecsét leesett.)

Perillustris ac G[ene]rose Domine D[omi]ne Patrone mihi Colendissime.

Ex dispositione etia[m] Perillustris ac G[ene]rosi Domini Inspectoris, comissera[m] Castelano Arctis jókő<sup>165</sup> qvatenus unam ur[nam] vini, un[am] partim laridi, et unum par pedum Ex majali cu[m] etia[m] una metretta prunor[um] sicor[um], pro necessitate suae Pretitulatae D[omi]nat[io]nis transmitteret, para veru[m] etia[m] aliqvod pulos interim Satrapa. N[on]

---

<sup>165</sup> Jókő vára

Források

substitit apud me, et sic et literas meas p[rae]misit quib[us]  
Perillustri ac G[ene]rosae D[omi]nat[i]o[ni] inservire voleba[m].  
Pulos etia[m] presentes cu[m] transmisis reb[us]<sup>XLVIII</sup> si perce-  
pit sua Perillustris D[omi]natio grate dignabit[ur] acceptare  
animo, his sua[m] Perillustrem ac Generosa[m] D[omi]nati-  
one[m] diu et felicit[er] valere cupiens maneo  
Perillustris ac G[ene]rosae D[omi]nat[i]o[nis] Vestrae

Servus obligatissimus  
Georgius Wranovicz m. p.

Lopasso, 15. Julii 1706.

Inspector D[omi]nus Perillustris Neozo[liensis] discesit.

99.

**Okolicsányi Mihály levele Radvánszky Jánosnak**

*Érsekújvár, 1706. július 26.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A fejedelem megbízta egy fontos levél Lengyelországba juttatásával, és erre jobb módot nem talált, mint hogy hozzá küldte, hogy juttassa el Rosembergbe a tiszttartóhoz. Hírei: a reguláris hadak Forgách Simonnal a Dunántúlra mentek, valószínűleg próbát tesznek az 5000 főnyi német ellen. A fejedelem Karvához ment, de rövidesen visszajön ide.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso D[omi]no D[omi]no Johanni Radvanszkj de Radvany, Inclyti Consilii Oeconomici V[ice] Praesidi, nec non Statuum Regni Hung[ar]iae Confoederator[um] Thaesaurario etc. D[omi]no et Affini colendissimo. Neosolii.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecst.)*

---

<sup>XLVIII</sup> Utólag beszúrva: reb[us]

Források

(A címzés hátoldalán későbbi ceruzairással:)

Okolicsány Mihály levele Radvánszkyhoz 1706.  
1706. VII. 26.

(Ugyanott ovális alakú gumibélyegző, felirata:)

Ex libris Ladislai Okolicsány.

Bizodalmas nagy Uram[na]k, Soghor Uram[na]k K[e]lgy[el]-  
[me]dnek szolgálók köteless[en].

Urunk eő Fejedelemséghe bizonyos levelet írván Lengyelj  
Országban, ream bízta elküldését, kihez képest jobb modot  
nem találhattam, hanem K[e]lgy[el][me]d Uri kezéhez staphe-  
taliter küldtettem, kérvén nagj bizodalmasan, méltóosztassék  
mennél hamarab bizonyos ember által Rosomberkre küldeni  
Tisztartó Uram kezihez, onnét Árváb[a] dirigáltatik; igen  
szorgos dologh lévén, bizodalmasan recom[m]endalom K[egyel]-  
medne[k], busításrúl penigh küvettem nagj kötelesen. Uj hi-  
rekkel örömost kedveskednék Uram[na]k K[e]lgy[el][me]d-  
nek, de migh eddigh nem vólt semmi a' féle, aki pro consolatione  
lehetne, tegnap Dunántúl mentek az regularis hadak, Melt[ő-  
ságos] Generalis Forgacs Urammal eő N[agysá]ghával, ma  
penigh magha is Urunk Karvához indult, de ujobban ide tér  
viszsza, gondolnam tesznek probát mieink Dunan túl lévő  
németséghe, a' ki circiter 5000 áll, az Ur Isten segicse ha-  
dainkat s adgjon jó szerencsét. Ezek után maghamot ajan-  
lvan az K[e]lgy[el][me]d tapasztalt szép Uri affectiojáb[a] s  
atyafiságháb[a]. Maradok  
K[e]lgy[el][me]dnek

Uj Var, 26. Julii 1706.

köteles szolgálója  
Okolicsanj Mihaly

100.

**Zathureczky Tamás levele Labsánszky Jánoshoz**

*Illava, 1706. augusztus 9.*

*(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*Az illavai jóságban lévő sok romlott épületet meg akarja javítani, ezért kéri, hogy erre a leszkoí hegyekből utaljon ki fát. Alkamasint viszonzni fogja.*

*(Külső címzés:)*

Perillustri ac Generoso D[omi]no Joanni Labsanszky de Also Labs, Suae Serenitatis Principalis, ac Confoederatoru[m] Regni Hungariae Statuum et Ordinum Senatori et Inclitae Cancellar[iae] Directori, Nec non Co[mi]t[al]tus Trencsinien[sis] perpetuo Jur[at]o Notario etc. D[omi]no et Fautori colendissimo. Beczko.

*(Vörös viaszba nyomott gyűrűspecsét.)*

Nagy Uram.

Aianlom K[e]l[g]y[el]medne]k alázasos szolgálatomat. Mivel ebben Illavai Jóságban sok romlot épölet vagy on, ugy anira, ha most meg nem igazitattom, az után nagy költségel faratságal kölénik reparaltattnom, Vág vizin csak egy szál fát is nem kaphatok. Kirem azirt alazatossan K[e]l[g]y[el]medet miltosz-tassék ezen Dominiumot Leszkoí<sup>166</sup> hegyegből [!] enihanj szál-fával meg segéteni. Melj K[e]l[g]y[el]med joakarátját Tekintettes Consilium<sup>167</sup> is meg szolgálja s meg köszenj. Én is hasonló alapotokban kíváltképen ha szökség magaval hosz [!] föl<sup>168</sup> fábul uraság hegyeiből valamikor K[e]l[g]y[el]med parancsol adok sőt másban is, amiben eligseges leszek. Alazatossan K[e]-

<sup>166</sup> Helyesen: Lieszko. Trencsén megyében több ilyen, vagy hasonló nevű helység volt. Földrajzi szempontból két község jöhet szóba: Alsólieszko és Felsőlieszko.

<sup>167</sup> Az Országos Gazdasági Tanács (*Consilium Oeconomicum*) felügyelete alá tartoztak a fiskális birtokok.

<sup>168</sup> Esetleg: „től”, azaz tölgy?

g[yelmedne]k megszolgálni el nem mulatom. Kivánatos Választ várván Istenek bölcs gondviselése alá aianlom K[e]g[yelme]d[et], Maradván  
K[e]g[yelmedne]k

Alazatos szolgálta  
Zathur[eczky] Tamas m. p.

Illava Varaban 9. Augusti 1706.

**101.**

**Sempte város lakosainak folyamodványa  
gróf Bercsényi Miklóshoz**

*Hely és keltezés nélkül, 1706?*

*(Eredeti)*

*A város a hadak miatt súlyos károkat vallott, a semptei uradalomra kivetett kilenc lovas katona költségeit részben mégis nekik kell viselniök. Ezt nem tudják teljesíteni, mert a gazdák egy része katonáskodik, ezenkívül „az mostani halálos időben” 25 gazdát temettek el. Igen kevesen maradtak, és a semptei városban is szolgálniuk kell. Könnyebbitést kérnek.*

Miltóságos Fő Generalis K[e]g[yel]mes Nagi Urunk.  
Ezen alázatos köniörgő Suplicationk által Kintelenítettünk Nagisagodhoz mint Rajtunk köniörülő K[e]g[yel]mes Urunkhoz folamodnunk ez Dologh Irant. Nyilván vagion Nágisagod előtt szegini Helsigünknek Romlása az sok Hadak miat, mind azokban nem tudjuk, mit köllisék Czelekednünk. Mostanában az Tekéntetes Nemes Varmegie Vetet az Nitraj Processusban livő Sempthej Dominiumra Kilencz Lovas katonat hogi elé Alitzanak, az melj Lovas Katonak fogadasabul mi reank is esék egi Darab Rész, az kit semmi uttal el nem viselhetünk, mint hogi maj napig is ennihani Gazda embereink az kik az magok jo Akarattjokbul Hiven szolgálnak

Nagisagod Taborában, az mostani Halalos Üdőben penigh  
Többet Huszon öt Gazdanal el Temettünk,<sup>169</sup> az kiknek az  
Hazai Pusztak, mégh ennihanion az kik élők Vagiunk, az  
Sempthe Varahoz Tartozando szügsiges Dolgokban el köl  
Jarnunk. Ezekre valo Nézve kérjük alazatossan Nagisagodat  
az Istenért is Hogi ezen Katona Fogadasban Végje Milto  
Respectusban Dolgunkat. Mellj Nagisagod K[e]l[g]y[e]lmes  
Uri Gratiajaért Holtig Istent Imadok Liszünk és Vagiunk,  
Kegielmes Valaszt Varvan Nagisagodtul mint K[e]l[g]y[e]lmes  
Urunktol  
Na[gysá]lgod[na]k

Szejinj el Nyomorodot is el Pusztult  
alazatos Méltatlan szolgálai  
Sempthe Varosiak.

## 102.

### **Mednyánszky Mária levele férjének, Labsánszky Jánosnak**

*A keltezésben a hely nem, csak az évszám olvasható: 1706.  
(Eredeti, végig saját kezű írás)*

*A levél olvashatatlan, csak az bizonyos, hogy szlovák nyelvű,  
és ez jelentős adalék a körzetben élő nemesség korabeli nyelv-  
használatához.*

*(Címzés:)*

Tekéntetes Nemzetes Labsanszkj Janos Uramnak, nekem  
kedves Házastársomnak [—]<sup>XLIX</sup> Uyvar.<sup>170</sup>

*(Gyűrűspecst nyoma.)*

<sup>169</sup> Lehet, hogy ez már a nagy pestisjárványra utal, de eszerint a levelet későbbre  
kell tennünk, aminek viszont más körülmények mondanak ellent (pl. az,  
hogy a körzet 1708 augusztusától a királyiak ellenőrzése alá került).

<sup>170</sup> Érsekújvár (Nyitra megye)

<sup>XLIX</sup> A többi rész az írás fakultsága miatt olvashatatlan.

### III. RÖVIDÍTÉSEK ÉS IRODALOMJEGYZÉK

#### HECKENAST

- 2005 HECKENAST Gusztáv: *Ki kicsoda a Rákóczi-szabadságharcban? Életrajzi adattár.* S. a. r., kiegészítette és az előszót írta MÉSZÁROS Kálmán. Bp., 2005. (*História Könyvtár. Kronológiák, adattárak, 8.*)

#### MARKÓ

- 1935 MARKÓ Árpád: *Károlyi harmadik dunántúli hadjárata.* In: *Magyar Katonai Szemle*, 5. (1935) 9. sz. 211–221.

#### MÉSZÁROS

- 1997 MÉSZÁROS Kálmán: *Adalékok a vajai Ibrányi család történetéhez és Ibrányi László kuruc ezredes életrajzához.* In: *Rákóczi-kori tudományos ülésszak II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosótársai, valamint Vay Ádám hamvai hazahozatalának 90. évfordulója alkalmából.* 1996. október 25. Szerk. HECKENAST Gusztáv–MOLNÁR Sándor–NÉMETH Péter. Vaja, 1997. 65–80.

#### NAGY

- 1858 NAGY Iván: *Magyarország családai czimerekkel és nemzedékrendi táblákkal.* II. Beö–Bül. Pest, 1858.  
1860 NAGY Iván: *Magyarország családai czimerekkel és nemzedékrendi táblákkal.* VII. L–M. Pest, 1860.

#### NYULÁSZINÉ STRAUB

- 1999 NYULÁSZINÉ STRAUB Éva: *Öt évszázad címerei a Magyar Országos Levéltár címereslevelein.* 2., kieg. kiad. Szekszárd, 1999.

#### PAP

- 1981 Szerk. PAP Gáborné. *Kisebb családi személyi fondok.* V. Bp., 1981. (*Levéltári leltárak, 78.*)

SIEBMACHER

- 1982 *Die Wappen des Adels in Ungarn. J. Siebmacher's großes Wappenbuch.* Band 33. Neustadt an der Aisch, 1982.

SZEMÁN

- 2003 SZEMÁN Attila: *In necessitate... A Rákóczi-szabadságharc időszakának „labanc” szükségpénzei.* Bp., 2003.

SZLUHA

- 2000 SZLUHA Márton: *Liptó vármegye nemes családjai.* Bp., 2000.

THALY

- 1868 *Székesi gróf Bercsényi Miklós levelei Károlyi Sándorhoz. 1703–1711.* Közli THALY Kálmán. Pest, 1868. (Rákóczi Tár II.)
- 1873 *II. Rákóczi Ferencz fejedelem leveleskönyvei, levéltárának egykorú lajstromaival. 1703–1712.* Közli THALY Kálmán. I. (1703–1706.) Pest, 1873. (Archivum Rákóczipanum. II. Rákóczi Ferencz levéltára, bel- és külföldi irattárakból bővítve. Első osztály: had- és belügy. I. köt.)



## SZEMÉLYNÉVMUTATÓ

- Abrektovicz* – 54, 55  
*Almásy* Ferenc – 18, 19  
*Ambró* Pál, adamóci, 1704-ben főcomissarius, 1705-ben districtualis commissarius – 48, 179  
*Árokszállásy* András, 1703-ban Zichy Péter és László birtokainak inspectora – 117, 118
- Babi* Dávid – 113  
*Babotai* – 167  
*Bakó* János, főhadnagy – 156 157  
*Balassa* Ádám, gyarmati, báró, 1703.október 17-én feladja Kékkő várát és csatlakozik Rákóczihoz, eleinte harcol is. 1705-ben aláírta a szécsényi szövetséglevelet, Megh. 1709-ben – 178  
*Balogh* István, 1705-ben Esze Tamás gyalogezredének vicekapitánya – 9, 168, 169  
*Balthazári* Ferenc, ifj., 1705–1706 között berencsi udvarbíró – 85, 86, 92, 93, 95  
*Bangya* János, talán azonos azzal a Bangya Jánossal, aki 1705-ben az egresdi fiscalis jószág tisztartója volt – 130, 131  
*Bánkúti* Imre – 8  
*Bársony* Borbála – 179  
*Bartakovics* Márton – 20, 21, 22  
*Baskouicz* › *Blaskovich*  
*Bay* Ádám, lovas hadnagy, 1705 áprilisa előtt elesett – 45, 46  
*Benchich* › *Bencsics*  
*Bencsics* János, 1705-ben Pozsony megye szolgabírája – 36, 138, 140  
*Bencsics* Jánosné – 36  
*Bencsik* Mihály 36  
*Beniczki* Anna, id. Gerhard György felesége – 54, 56  
*Beniczky* Ferenc – 20, 21, 22  
*Beniczky* László, 1686–1703 között Pozsony megyei szolgabíró, jegyző, 1705-ben aláírta a szécsényi szövetséglevelet, majd szenátor – 16 175  
*Beniczky* Márton, 1704-től ruházati hadbiztos – 167  
*Benyovszky* Pál, 1705-ben nagyszombati commendáns – 117, 118, 127, 128, 131, 133, 135, 141, 147  
*Bercsényi* Miklós, székesi, gróf, főgenerális, 1705-től szenátor – 9, 10, 16–20, 23, 26, 27, 34–36, 38, 44, 46, 50, 54, 61, 64, 65, 67, 68, 78, 79, 81, 86, 88, 96, 106, 110, 114, 122, 123, 128, 133, 136, 137, 146, 156–158, 162–165, 168, 169, 187, 190  
*Bercsényi* Miklósné, gróf – 69  
*Berzeviczi* › *Berzeviczi*  
*Berzeviczi* András – 13, 14  
*Bezegh* Gábor, bajniki, 1704-ben ezereskapitány, 1705-től hadi főpénztárnok, megh. 1706. febr. – 118, 160, 161  
*Blaskovich* Ferenc – 124, 125  
*Blaskovics* István, 1704-től főstrázsamester – 92–94

## Személynévmutató

- Blaskovics* János – 89, 92  
*Bokros* Pál, 1704–1706 között  
 lovas ezereskapitány – 59–62,  
 137, 138  
*Borovszky*, tisztartó – 91  
*Borovszky* István, zászlótartó –  
 133, 134  
*Borovszky* László – 79, 80  
*Bosnyai* István – 88  
*Bossányi* Gábor, 1704–1705  
 között Bercsényi Miklós  
 titkára, 1705-ben aláírta  
 a szécsényi szövetséglevelet –  
 28, 68, 107, 113  
*Bossányi* János – 97, 99  
*Bulyovszky* Dániel, 1704–1705  
 között számvevő, majd udvari  
 titkár – 28
- Chrastel* Márton – 142, 143  
*Czabay* György, katona – 165, 166  
*Czabay* László, katona – 165, 166
- Csáky* István, gróf, 1705-től gen-  
 erális főcommissarius – 128,  
 129, 61  
*Csery* Imre, 1704-ben lovas  
 vicekapitány, 1705-től  
 Bercsényi Miklós főhadsegéde  
 – 149, 150, 151  
*Csómera* János – 93
- Darvas* Mihály, nagyréti, 1703-tól  
 különböző commissariusi  
 tisztségeket viselt – 27, 28, 35,  
 128, 129  
*Des Alleurs Puchot*, Pierre,  
 Seigneur de Clinchamps,  
 marquis, francia altábornagy,  
 1705. máciustól francia meg-  
 bízott Rákóczi mellett – 34  
*Dlabaš* – 130  
*Dobák* Géza – 7–9, 33  
*Elevenkúti* Ferenc – 62, 63, 135,  
 142, 143
- Erdődy* György, gróf, országbíró –  
 82  
*Erdődyek* – 64  
*Érszegi* Géza – 7  
*Esteras*, *Esterhás*, *Eszterház* ›  
*Esterházy*  
*Esterházy* Dániel, gróf, altábor-  
 nagy 37, 40, 165  
*Esterházy* Pál, herceg, nádor – 82  
*Esze* Tamás, 1703-tól  
 ezereskapitány – 168, 169  
*Eszterház* Antal 156  
*Eszterházy* Dániel, id. 73, 75, 76
- Fandli* Ádám, szegénylegény – 162  
*Fitosné* – 36  
*Foki* Tamás – 7  
*Forgách* (Forgács) Simon, gróf,  
 1704 márciusától kuruc tábor-  
 nagy, 1705-ben szenátor – 30,  
 34, 98, 112, 184, 185  
*Frencsovics* József – 61
- Gál* Ádám, rippényi plébános – 20,  
 21  
*Gálfi* György, 1704–1705-ben  
 Károlyi Sándor titkára, ekkor  
 Fehárvárott fogságban – 45  
*Gánóczy* János – 32  
*Géczi* István – 112  
*Gencsy* Zsigmond, 1703-tól  
 ezereskapitány, 1706  
 júniusában esett el – 44, 45  
*Gerhard* György, 1704-től az  
 udvari tanács tagja, 1705-től  
 szenátor – 34  
*Gosztonyi* Miklós, berencsi prefek-  
 tus, 1705 októberétől tem-  
 plomcommissarius – 56, 58,  
 79, 80, 95  
*Görögh* Miklós – 53
- Győry* Ádám – 180
- Hajster*, *Hajszter* › *Heister*

## Személynévmutató

*Heckenast* Gusztáv – 10, 46, 189  
*Heister*, Siegbert, gróf, császári  
 tábornagy – 35, 70 71  
*Helmar* János – 60  
*Herbeville*, Louis, gróf, császári  
 tábornagy – 160  
*Hermann* Róbert 7  
*Homoky* Imre – 143  
*Horák* Márton, tisztartó – 54, 55,  
 92–95  
*Horák* Márton özvegye – 94  
*Hrabovszky* Miklós, 1705–1706  
 között a bicsei uradalom árendátora – 72, 73, 77, 125, 126  
*Hudczek* Andrásné Vaskorojch  
 Éva – 103, 104  
*Hunyadi* Andrásné, Hunyadi  
 András Bars megyei alispán  
 özvegye – 182  
*Huszár* Ferenc – 57, 93  
  
*Ibrányi* család 189  
*Ibrányi* László, 1703-tól  
 ezerskapitány, 1705. április  
 22-én esett el – 45  
*Isold* István, a Forgáchok régi  
 tisztje, 1706-ban Bercsényi  
 Miklós prefektusa – 15, 114, 115  
*Isold*, fráter – 106  
  
*Jabloniczky* János – 79, 80  
*Jakusith* család – 77  
*Jankovics* István – 135  
*Jánoky* Zsigmond, 1604–1705  
 között az udvari tanács tagja,  
 kancellár, majd szenátor – 29,  
 33–35, 152  
*János*, fráter – 104, 105, 106, 108  
*József*, I., Habsburg –, magyar  
 király – 104  
*Jurkovics* János – 118, 119  
  
*Károlyi* Sándor, báró, 1703-tól  
 tábornok, 1705-től tábornagy,  
 szenátor – 9, 10, 44, 46, 190

*Kassoviczné* – 124  
*Kelio* Ferenc, 1704–1705 között  
 a bazini uradalom tisztje – 100  
 102, 103, 113  
*Kilio* › *Kelio*  
*Kince* András – 136  
*Kis* János – 113  
*Korláthkőy* › *Labsánszky*  
*Kossuth* Lajos – 7  
*Kottja* Sándor, katona – 165, 166  
*Kökényesdi* László 156  
*Kőszegi* Imre – 153, 155  
*Kristóf*, páter – 104–106, 108, 109  
  
*Labsánszky* család 10  
*Labsánszky* Ferenc Xavér, esztergomi kanonok – 62, 63  
*Labsánszky* György – 10, 38, 39  
*Labsánszky* János – 9, 10, 18, 19,  
 23, 25, 26, 34, 35, 38–40, 46,  
 47, 50, 61, 65, 67, 69–73,  
 77–81, 83, 85, 86, 88–90, 92,  
 96, 97, 99–101, 106, 108,  
 110, 114–125, 127–131, 133,  
 137–139, 141, 142, 144,  
 146–150, 152–155, 157–161,  
 163, 166, 167–169, 174–179,  
 182, 183, 186, 188  
*Labsánszky* János, id., alsólapsi –  
 13, 14  
*Labsánszky* János, ifj., alsólapsi,  
 1704–1705 között Trencsén  
 megye hites jegyzője, a fejedelmi  
 tanács tagja, dézsmabérletügyek  
 intézője, 1705-től szenátor –27, 38,  
 54–56, 59, 62, 75, 95, 112, 135, 180, 181  
*Labsánszky* László – 10  
*Lauro* István, 1706–1707 között  
 Radosnya fiscalis birtok tisztje  
 – 20, 21, 167  
*Légrádi* György – 59  
*Lehotai* András, szegénylegény –  
 162  
*Levenburg* › *Löwenburg*

## Személynévmutató

*Lipót I.*, Habsburg, magyar király  
– 10, 104

*Lőrinczffy Ferenc* – 64, 71, 104

*Löwenburg* (Levenburg,  
Lovorovszky) család – 152

*Lusznjnszkj* › *Luzsénszky*

*Luzny* – 167, 168

*Luzsénszky Anna Mednyánszky*  
Jánosné – 13, 14, 180, 181

*Luzsénszky család* – 40

*Luzsénszky Ferenc* – 13

*Luzsénszky Klára* – 40, 42

*Luzsénszky Sámuel* – 14

*Luzsénszky Sándor*, kapitány –  
13, 14

*Madocsányi Miklós*, de eadem et  
de Horóc, 1704-1707 között  
Trencsén megyei alispán és  
fiscalis prefectus – 42, 46, 49,  
50, 53, 72–74, 103, 108, 110,  
111, 163, 166

*Majtényi Ferenc* – 182

*Majtényi Wolfgang*, zsolnai  
harmincados – 182, 183

*Majtényiné* – 93

*Markó Árpád* – 45, 189

*Matyasovszky Ferenc* – 22

*Maythinuj asszony* › *Majtényiné*  
*Mednyánszky Ferenc*, pap – 62,  
63, 176

*Mednyánszky Ferenc*, somorjai  
lakos – 177

*Mednyánszky János*, medgyesi,  
1704-ben kuruc, majd katona  
az Impáriumban – 14, 176,  
177, 182

*Mednyánszky Jánosné* ›  
*Luzsénszky Anna*

*Mednyánszky Mária* ifj.  
*Labsánszky Jánosné* – 188

*Mérey István* – 167, 167

*Mészáros Kálmán* – 11, 45, 189

*Miksich János*, Nyitra megyei  
prefektus – 15

*Miksich (János)né* – 79, 80

*Molnár Sándor* – 189

*Mráz Mátyás* – 164, 165

*Nagy Iván* – 59, 73, 189

*Németh István* – 11

*Németh Péter* – 189

*Nyáry család* – 93

*Nyíri András*, 1704-től lovas  
ezereskapitány, 1705. május  
26. előtt elesett – 44, 45

*Nyulásziné Straub Éva* 10, 189

*Ocskay László*, 1703-tól  
ezereskapitány, 1705. augusz-  
tus 15-től brigadéros – 35, 36,  
98, 179, 180

*Okolicsányi György*, 1694–1706.  
között Árva megye alispánja –  
164

*Okolicsányi Kristóf*, 1703-ban  
fejedelmi biztos, 1704-ben  
fiscalis prefectus, 1705.  
októbertől templomcommissar-  
ius – 53, 69, 72, 74

*Okolicsányi László*, 1704-ben tur-  
dossini harmincados – 185

*Okolicsányi Mihály*, 1704–1705-  
ben árvai, likavai és lipótújvári  
prefectus, 1705. októberétől  
a Gazdasági Tanács jogü-  
gyigazgatója – 9, 163, 164,  
184, 185

*Okolicsányi Miklós* 81, 82

*Okolicsányi Pál*, 1704-ben  
Selmezbányán császári béke-  
biztos – 69, 70, 161

*Olasz Ferenc*, commissarius,  
1705. októbertől a Gazdasági  
Tanács titkára – 178

*Orbán Pál*, a királyi tábla jegyzője,  
1701-ben fogoly Bécsújhelyen  
– 18 19, 153, 155

*Orbán Pálné* – 142, 143

## Személynévmutató

- Ottlyk György* 1704-ben  
ezereskapitány, majd  
udvarmester – 25, 52, 110, 111
- Paksi* 70, 71
- Pál Ádám* › *Bay Ádám*
- Pálffy Géza* 9
- Pálffy János*, gróf, császár tábornok, Pozsony megyei birtokos  
– 45, 46
- Pálóczi Horváth György*, 1705-től  
a Gazdasági Tanács tagja –  
119, 120, 148
- Pap Gáborné* – 189
- Pápai János*, fejedelmi titkár – 17
- Patay László* – 46, 128, 129
- Patay Pál* – 49
- Paxi* › *Paksi*
- Peksz Imre*, 1705 márciusától  
Bercsényi Miklós főhadsegéde  
– 94
- Petrőczy István*, báró, tábornok,  
1705. márciusától szenátor –  
73, 103–105, 108, 109, 175,  
176
- Piacsek Miklós* – 133, 134
- Platthy Sándor*, ügyvéd, 1704-től  
az udvari tanács 1705.  
októberétől a Gazdasági  
Tanács tagja – 29, 33
- Plechut Vince* – 65, 66
- Pongrácz Julianna* – 13
- Pottornay*, kapitány – 99, 100
- Prileckj, Prileszki* › *Prileszky*
- Prileszky János* – 53
- Prileszky Miklós*, nyitrai kanonok  
– 145, 161
- Prileszky Pál* 1704-től az udvari  
tanács tagja, 1705 áprilisától  
az oroszlánkői uradalom  
árendátora, 1705 októberétől  
a Gazdasági Tanács tagja,  
Trencsén megye jegyzője – 23,  
25, 27, 28, 34, 35, 48, 50, 53,  
57, 72, 75, 76, 88, 95, 100,  
107, 111–113, 115, 124, 125,  
127–128, 129, 132, 137, 139,  
164, 169, 174
- Putanicz Ferenc* – 20, 23
- Putanicz Ferencné Zahoronszky*  
Dorothea – 20, 21
- Racsay János* – 73
- Ráday Pál* – 29
- Radvánszky János*, 1704–1705  
között az udvari tanács tagja –  
9, 184 185
- Rajmanus Ádám* – 23–25, 27, 28
- Rajmanus Pál* – 124, 125, 179,  
180
- Rákóczi Ferenc II.*, fejedelem – 7,  
16, 17, 34, 60, 84, 85, 156,  
189, 190
- Raksány*, főember szolga – 73
- Reviczky Sándor* – 67, 68, 73
- Rutkay Ferenc* – 153, 155
- Rutkay* (Ruttkay) István – 153,  
155, 179
- Sadovszki Sándor* – 163
- Ságvári György* – 51
- Sándor Albert* – 96, 99, 100
- Sándor Menyhért*, szlavnicai,  
Esztergom megye alispánja,  
császári alezredes – 153, 154
- Setét Ferenc*, perceptor – 161
- Sevcsovics* – 135
- Siebmacher, J.* – 73, 190
- Simoncsics Horváth János* – 153,  
154
- Sirchich család* – 127, 128
- Skarbala András*, szokolóci, Nyitra  
megyei alispán, alnádor – 20,  
21
- Sonneg, Julius*, gróf – 68
- Soós István* – 11
- Spáczay* (Spatay) Gábor, nyitrai  
apátkanonok, 1705  
októberétől a Gazdasági  
Tanács tagja – 28, 113
- Sréter család* – 26

## Személynévmmutató

*Sréter János*, szandai, 1703-tól  
bányavárosi főkapitány, pre-  
fectus, 1704-től colonellus –  
26, 27, 42–44, 50, 52–54

*Szalánczy András* – 120, 121

*Szalay Pál*, 1703-tól lovas  
ezereskapitány, 1703–1704  
között a fiscalis borok inspec-  
tora – 165

*Szale András* – 35, 36

*Szale János* – 11, 149, 150, 151

*Szeghi Gábor* – 67

*Székelyné Körösi Ilona* – 7, 8

*Szemán Attila* – 29, 190

*Szenczy István*, dézsmás és com-  
missarius – 142, 147

*Szentbenedeki*, nótárius (?) – 28

*Szentmiklóssy János* – 67, 68, 131,  
132

*Szirmay István* – 40, 41

*Szlopnay (János?)* – 175

*Szluha Márton* – 9, 190

*Sztupiczky Ferenc* – 133, 134

*Szunnegh* › *Sonneg*

*Szücs György* – 7

*Tar Márton*, katona – 165, 166

*Tardy család* – 93

*Tarján Bence* – 11, 122, 130

*Tary, páter*, nyitrai gárdián – 158

*Tersztyánszky György*, Trencsén  
megye jegyzője és küldötte  
a szécsényi országgyűlésen –  
25, 26, 67, 68, 74

*Thaly Kálmán* – 45, 156, 190

*Thököly Imre*, fejedelem – 81, 82,  
84

*Tolvay Gábor*, köpösdi, báró,  
nádori ítélőmester – 153, 154

*Trencsény György* – 61

*Vay Ádám* – 189

*Vetich* – 60

*Vidlics Lukács* – 147

*Vilzon* › *Wilson*

*Vinkler* › *Winkler*

*Viszlai András* – 73, 86, 87, 96,  
97, 106, 108, 110–112

*Wesselényi család* – 152

*Wilson*, Eduárd Johann, báró,  
Eperjes császári parancsnoka  
– 29, 30, 33

*Winkler Vilmos*, vicecolonellus –  
77, 78, 125, 126

*Wranovich György* – 183, 184

*Wranovich Márton Ignác* – 144,  
145

*Xtophorus* › *Kristóf*

*Zabreczky László*, 1703–1704

között ezereskapitány, 1705-  
ben vittenci prefektus – 35,  
36, 62, 64–66, 70, 72, 73, 97,  
98, 106, 107, 111

*Zahoronszky Dorothea* › *Putanicz*  
Ferencné

*Zathureczky Tamás* – 186, 187

*Závodszy (Zavoczki) Sándor*,  
1704-től *exactor* – 164

*Zgarich Mihály* – 83, 84

*Zichy Péter*, gróf, költő, 1708-tól  
Bercsényi Miklós veje – 82

*Zircsics* › *Sirchich*

*Zitkovszky Sámuel* – 11, 56, 58,  
92, 94

*Zitsy* › *Zichy*

*Zongor Ferenc* – 95, 96

*Zorkovszky Pál* – 103, 104

*Zsitkovszky* › *Zitkovszky*

## HELYNÉVMUTATÓ

Agria › Eger

Alsószúcs (Trencsén m., Dolná  
Súča, SK) – 77, 78

Arce Szentaviensi › Semppte

Árva, folyó – 164

Árva megye – 9, 39, 82, 102, 114,  
158, 164, 185

Árvaváralja (Árva m., Oravský  
Podzámok, SK) – 158

Ausztria – 139, 140

Báhony (Bahon, Pozsony m.,  
Báhoň, SK) – 132

Baka (Pozsony m., Baka, SK) –  
106

Bán (Trencsén m., Bánovce nad  
Bebravou, SK) – 16, 130, 131

Banka (Nyitra m., Banka, SK) –  
80, 96, 97, 107, 112

Bars megye – 10, 112, 114

Bassóc (Nyitra m., Bašovce, SK) –  
97

Bazin (Pozsony m., Pezinok, SK) –  
35, 142, 164, 165

Beckó (Trencsén m. Beckov, SK) –  
47, 63, 73, 80, 89, 92, 124,  
125, 161, 179–181, 186

Berencs (Nyitra m., Branč, SK) –  
56, 92, 94

Besztercebánya (Zólyom m.,

Banská Bystrica, SK) – 42–44

Beszterceváralja › Vágbeszterce

Bicse (Bítcse, Trencsén m., Bytča,  
SK) – 46, 47, 49, 51, 125 126

Binóc (Pozsony m., Biňovce, SK) – 83

Bosác (Bossac, Trencsén m.,  
Bošáca, SK) – 99, 100

Brezova (Nyitra m., Brezová pod  
Bradlom, SK) – 15, 86, 87,  
122, 123

Brunóc (Nyitra m., Brunovce, SK)  
– 72, 74, 81, 96, 106–108,  
110, 111

Búrszentgyörgy (Pozsony m.,  
Borský Jur, SK) – 65, 67

Chun › Csúny

Csallóköz – 35, 141, 142

Csasztókó (Szatkóc, Nyitra m.,  
Častkovce, SK) – 97, 106, 107,  
111, 156

Csehország – 141

Csejte (Nyitra m., Čachtice, SK) –  
27, 28, 50, 56, 58, 79, 80

Csukárd (Pozsony m., Vinosady,  
SK) – 131, 133

Csúny (Dunacsúny, Moson m.,  
Čuňovo, SK) – 176, 177

Dejte, Dejti (Pozsony m., Dachtice,  
SK) – 132

Diós (Alsó- és Felső-, Pozsony m.,  
Dolné Orešany és Horné  
Orešany, SK) – 70, 71

Diószeg (Magyar- vagy Német-  
Pozsony m., Sádtkovicovo, és  
Malý Diosek, SK) – 135

Dobova › Dubova

Drienova (később Vágsomfalu,  
Trencsén m., Drinové, SK) –  
133, 134

Dubova (Árva m., Sedliacka  
Dobová SK) – 158, 159

## *Helynévmutató*

- Dubován (Alsó- és Felső- Nyitra m., Dubovany és Horné Dubovany, SK) – 150, 151  
Duna 160, 161  
Dunántúl 44, 184, 185
- Eger (Heves m., H) – 29, 33, 44, 46, 50, 52, 68, 84, 85, 152, 166, 167, 175, 176, 178  
Elefánt, Felsőelefánt (Nyitra m., Lefantovce, SK) – 38, 39, 128  
Éleskő (vár, Pozsony m., Moravský Jan, SK) – 143  
Eőrvisce › Órvistye  
Eperjes (Sáros m., Prešov, SK) – 29, 30, 33, 164, 165  
Erdély – 34  
Érsekújvár (Nyitra m., Nové Zámky, SK) – 45, 60, 180, 184, 185, 188  
Esztergom (Komárom-Esztergom m., H) – 15, 112
- Fehér-hegy › Kis-Kárpátok  
Felföld – 38, 168  
Felsőelefánt › Elefánt  
Födémés (Nagyfödémés, Pozsony m., Vel'ké Úľany, SK) 160, 161
- Galgóc (Nyitra m., Hlohovec, SK) – 20 21  
Garam, folyó – 112  
Gerencsér (Pozsony m., Hrnčiarovce, SK) – 136
- Holics (Nyitra m., Holič, SK) – 27, 28, 56, 93, 94, 156  
Hont megye – 114  
Horóc (Trencsén m., Horovce, SK) – 50, 53, 72, 74, 103, 106, 108, 110  
Hubina (Nyitra m., Hubina, SK) – 86  
Ilava (Trencsén m., Ilava, SK) – 23, 24, 39, 74, 104, 106, 108, 109, 186, 187  
Istvánfalva (Pozsony m., Štefanová, SK) – 100, 102
- Jablonca (Nyitra m., Jablonica, SK) – 150, 151  
Jánosháza (Vas m., H) – 45  
Jaszlóc (Pozsony m. Jaslovské Bohunec, SK) – 132  
Jókő (Nyitra m., Dobrá Vodá, SK) – 35, 97–99, 106, 107, 157, 158, 183
- Karva (Esztergom m., Krvany nad Dunajom, SK) – 184, 185  
Kassa (Abaúj m., Košice, SK) – 31  
Kasza (Trencsén m., Košeca, SK) – 104, 105, 109  
Katlóc (Pozsony m., Kátlovce, SK) – 132  
Kecskemét (Pest-Pilis-Solt m., H) – 44, 45  
Kékkő (Nógrád m., Modrý Kameň, SK) – 178  
Kis-Kárpátok – 54, 55, 59, 98, 138, 139, 156  
Kispalugya (Liptó m., Palúdzka, SK) – 81  
Klastrom – 82 (azonosíthatatlan)  
Kopold (Nyitra m., Koplotovce, SK) – 113  
Koritna (Nyitra m., Korytné, SK) – 97, 111  
Korlát, Korlátkő (Nyitra m., Cerová, SK) – 10, 38, 39  
Korompa (Alsó- és Felső-, Pozsony m., Dolná Krupá és Horná Krupá, SK) – 142, 143  
Kubin (Árva m., Dolný Kubin, SK) – 158, 159
- Láz (Lász, Trencsén m. Lazy pod Makytou, SK) – 50, 52, 54  
Lédec (Trencsén m., Ladce, SK) –



## Helynévmutató

- 103, 104, 108  
 Lednice (Trencsén m., Lednica, SK) – 52  
 Lengyelország – 46, 47, 51, 74, 184, 185  
 Lieszkó › Lieszkó  
 Lieszkó (Alsó- és Felső-, Trencsén m., Dolný Lieskov és Lieskov, SK) – 186  
 Lietava (Trencsén m., Lietava, SK) – 84  
 Likava (Liptó m., Likavka, SK) – 82  
 Liptó megye – 10, 39, 102, 111  
 Liptóújvár (Liptó m., Liptovský Hrádok, SK) – 82  
 Lopassó (Alsó- és Felső-, Nyitra m., Dolný Lopasov és Lopasov, SK) – 86, 87, 107, 111, 183, 184  
 Lubina (Nyitra m., Lubina, SK) – 80  
 Malacka (Pozsony m., Malacky, SK) – 34, 38, 125, 126  
 Máramaros – 38  
 Mocsonok (Nyitra m., Sládkečkovce, SK) – 78, 79, 152, 156, 161  
 Modor (Pozsony m., Modra SK) – 101, 142  
 Moravánka (Moraván, Pozsony m., Moravany nad Váhom, SK) – 86, 87, 96, 97  
 Morva, folyó – 139, 140  
 Morva › Morvaország  
 Morvalieszkó (Trencsén m., Moravské Lieskové, SK) – 89, 90  
 Morvaország – 92  
 Morvaszentjános (Pozsony m., Moravský Ján, SK) – 143  
 Mosóc (Turóc m., Mošovce, SK) – 99, 100  
 Nagylévárd (Pozsony m., Veľké Leváre, SK) – 59, 60, 61, 62, 137, 138  
 Nagyszombat (Pozsony m., Trnava, SK) – 15, 54, 56, 59, 60, 62, 63, 75, 76, 98, 117, 118, 127, 128, 131, 133, 135, 141, 147, 176, 179, 182, 183  
 Nagytapolcsány (Nyitra m., Topoľčany, SK) – 34, 46, 49  
 Nagyvárad (Bihar m., Oradea, RO) – 34  
 Némethél (Pozsony m., Malý Biel, SK) – 147  
 Németország – 182  
 Neosolium › Besztercebánya  
 Novák (Nyitra m., Nováky, SK) – 182, 183  
 Novisolium › Besztercebánya  
 Nyitra (Nyitra m. Mitra, SK) – 18, 20, 22, 27, 28, 35, 47, 50, 51, 67, 70, 71, 75, 77, 83, 86, 90, 92, 94–96, 101, 108, 110, 112, 113, 118, 119, 121, 124, 129–131, 135, 136, 138, 139, 141, 144, 146, 148, 150, 152, 157, 161, 165, 166  
 Nyitra megye – 10, 18–20, 38, 114, 123, 127, 153, 165, 166  
 Oblazó (Trencsén m., azonosíthatatlan) – 72, 74  
 Oroszlánkő (Trencsén m., Vršatské Podhradie, SK) – 50, 53, 108  
 Osztro (Ostro, CZ) – 94  
 Őrvistye (Nagy- és Kis-, később Somszeg, Nyitra m., Vieska, SK) – 15  
 Pagieróc › Pagyaróc  
 Pagyaróc (Pozsony m. Padervce, SK) – 132  
 Patvaróc (Nyitra m., Potvorice, SK) – 96, 107

## *Helynévmutató*

- Pecsenyéd (később  
Besenyőpetőfalva, Nyitra m.,  
Pečeňady, SK) – 15
- Pered (Pozsony m., Tešedikovo,  
SK) – 113, 148
- Pernek (Pozsony m., Pernek, SK) – 36
- Pest (Pest-Pilis-Solt m., H) – 45
- Petőfalva › Pecsenyéd
- Pobjedim (Nyitra m., Pobedim, SK)  
– 96
- Podola, Podolya (később  
Felsőleszéte, Nyitra m.,  
Podolie, SK) – 97, 106, 107,  
111, 156
- Pozsony (Pozsony m., Bratislava,  
SK) – 10, 40, 176, 177
- Pozsony megye – 10, 38, 83, 114
- Pöstény (Nyitra m., Piešťany, SK)  
– 179
- Pruszká, Pruszkó (Trencsén m.,  
Pruské, SK) – 50, 108
- Puchó, Puhó (Trencsén m.,  
Púchov, SK) – 44, 46, 48, 50,  
51, 104, 166, 167,
- Rábóc (vsz. Rabó, Trencsén m.,  
Hrabové, SK) – 109
- Radosna, Radosnya (Nyitra m.,  
Radošina, SK) – 69, 144, 145,  
167, 168
- Rajka (Moson m., H) – 180, 181
- Rakovic (Nyitra m., Rakovice, SK)  
– 86, 87
- Révfa (Vágrévfa, Trencsén m.,  
Mnešice, SK) – 89, 90, 124
- Rippény (Nagyrépény és  
Kisrépény, Nyitra m., Vel'ké  
Ripňany és Malé Ripňany, SK)  
– 20, 21
- Rosemberg (később Rózsahegy,  
Liptó m., Ružomberok, SK) –  
184, 185
- Sancto Georgio ad Bur ›  
Búrszentgyörgy
- Sárfő (Pozsony m., Blatné, SK) – 69
- Sasin, Sassin (később Sasvár,  
Nyitra m., Šaštín Štraže, SK) –  
27, 28, 56, 57, 85, 93, 94
- Selmec (Selmecbánya, Hont m.,  
Banská Štiavnica, SK) – 18,  
19, 26, 27
- Sempte (Nyitra m., Šintava, SK) –  
27, 28, 112, 114, 116, 118,  
119, 120, 123, 187, 188
- Senkvic (Pozsony m., Šenkvice,  
SK) – 37
- Sente, Senthe › Sempte
- Sipkó (Sépkó, később Csipkés,  
Nyitra m., Šipkové, SK) – 150,  
151
- Solna › Zsolna
- Somorja (Pozsony m., Šamorín,  
SK) – 176, 177, 180, 181
- Spáca (később Ispáca, Pozsony  
m., Špačince, SK) – 142, 143
- Sterus › Szterus
- Stomfa (Pozsony m., Stupava, SK)  
– 137, 138, 140
- Strázsa (később Vágőr, Nyitra m.,  
Stražce, SK) – 15, 111
- Strigonien › Esztergom
- Stubnyafürdő (Trencsén m.,  
Turčanské Teplice, SK) – 119,  
179
- Szakolca (Nyitra m. Skalica, SK) –  
16, 17, 88, 89
- Szenc (Pozsony m., Senec, SK) –  
142, 143
- Szenice (Nyitra m., Senica, SK) –  
85, 86, 92, 94–96
- Szentábrahám (Pozsony m.,  
Abrahám, SK) – 132
- Szente › Szenc
- Szepes megye – 10
- Szepesvár (Szepes m., Spišské  
Podhradie, SK) – 13
- Szerdahely (Nyitra m., Nitrianska  
Streda, SK) – 97

## Helynévmutató

- Szered (Pozsony m., Sered', SK) – 92, 94, 128, 129  
 Szernyi › Szrnye  
 Szilád, Szilágý (Nyitra m., Siladice, SK) – 18, 19  
 Szilázia – 46, 47, 72, 74  
 Szklabinya (Turóc m., Sklabiňa, SK) 175, 176  
 Szobotiscsán › Szobotist  
 Szobotist (később Ószombat, Nyitra m., Sobotište, SK) – 93  
 Szomolány, Szomolyán (Pozsony m. Smolenice, SK) – 35, 83, 84, 141  
 Szrnye (később Alsószernye, Trencsén m., Dolné Srnie, SK) – 89, 90, 91  
 Szterus (később Cseteróc, Nyitra m., Sterusy, SK) – 107, 111  
 Sztrasa › Strázsa  
 Sztrecsény (Trencsén m., Strečno, SK) – 152  
 Szylad › Szilád
- Tallós (Pozsony m., Tomášikovo, SK) – 113  
 Temetvény (Nyitra m., Hrádok, SK) – 99  
 Therms Stubensus › Stubnyafürdő  
 Trencsén megye – 9, 23, 24, 82, 86, 103, 104, 108, 109, 114, 127, 134, 163, 186  
 Trsztena, Tresztena (Árva m., Trstena, SK) – 158, 160  
 Trsztye, Trsztye (később Těrnádasd, Trencsén m., Trstie, SK) – 25, 26  
 Turna (később Tornyos, Trencsén m., Trenčianska Turna, SK) – 109, 133, 134  
 Turóc megye – 10, 39, 67, 114  
 Tyapkó (később Kismikosfalva, Nyitra m., Ľapkové, SK) – 97  
 Tyrnavia › Nagyszombat
- Újhely › Vágújhely  
 Ujlacska (Nyitra m., Malé Zálužie, SK) – 69  
 Újvár › Érsekújvár  
 Ung megye – 122  
 Vág, folyó – 49, 51, 81, 85, 114, 115, 180, 186  
 Vágbeszterce (Trencsén m., Povážská Bystrica, SK) – 46, 49  
 Vágszerdahely (később Alsószerdahely, Pozsony m., Dolné Streda, SK) – 15  
 Vágújhely (Nyitra m., Nové Mesto nad Váhom, SK) – 56, 58, 64, 89, 90, 91, 120, 121  
 Vágvecse (Nyitra m., Veča, SK) – 137, 146, 148  
 Várad › Nagyvárad  
 Váralja › Árvaváralja  
 Vecse › Vágvecse  
 Vedrőd (Pozsony m., Voderady, SK) – 117, 118, 132  
 Verbó (Nyitra m., Vrbové, SK) – 79, 80, 86, 97, 106, 107, 111, 149, 150  
 Veszele (Veseli nad Moravou, CZ) 94, 96, 97  
 Veszele, Veszeli (később Vígvár, Nyitra m., Veselé, SK) – 107, 150, 151  
 Vihnye (Bars m., Vyhne, SK) – 16, 17, 179  
 Vittenc, Vitanc (Nyitra m., Chtelnica, SK) – 35, 36, 70, 72, 107, 111  
 Vödrid › Vedrőd  
 Vöröskő (Pozsony m., Červený Kameň, SK) – 100, 101
- Zliecho, Zliecsó (később Zsolt, Trencsén m., Zliechov, SK) – 127  
 Zolna (Zólyom m., Zolná, SK) – 47  
 Zólyom megye – 10, 114  
 Zsolna (Trencsén m., Žilina, SK) – 47, 67, 68, 72, 73, 75





